

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«για τη δίκαιη δίκη και την αντιμετώπιση φαινομένων αρνησιδικίας»

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 1

Νομικά πρόσωπα

1. Το άρθρο 69 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν λείπουν τα πρόσωπα που απαιτούνται για τη διοίκηση του νομικού προσώπου, ή, αν τα συμφέροντά τους συγκρούονται προς εκείνα του νομικού προσώπου, ο ειρηνοδίκης διορίζει προσωρινή διοίκηση ύστερα από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον».

2. Το άρθρο 73 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ο νόμος ή η συστατική πράξη ή το καταστατικό δεν ορίζουν διαφορετικά ή το αρμόδιο όργανο δεν αποφάσισε διαφορετικά, η εκκαθάριση γίνεται από εκείνους που έχουν τη διοίκηση του νομικού προσώπου. Αν δεν υπάρχουν, ο ειρηνοδίκης διορίζει έναν ή περισσότερους εκκαθαριστές».

3. Το άρθρο 81 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν συντρέχουν οι νόμιμοι όροι, ο ειρηνοδίκης διατάσσει: 1. Να δημοσιευθεί στον τύπο περίληψη του καταστατικού με τα ουσιώδη στοιχεία του, 2. να εγγραφεί το σωματείο στο βιβλίο των σωματείων. Η εγγραφή αυτή περιλαμβάνει το όνομα και την έδρα του σωματείου, τη χρονολογία του καταστατικού, τα μέλη της διοίκησης και τους όρους που την περιορίζουν. Το καταστατικό επικυρώνεται από τον ειρηνοδίκη,

κοινοποιείται στον εισαγγελέα πρωτοδικών και κατατίθεται στο αρχείο του πρωτοδικείου».

4. Το άρθρο 82 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Τη διαταγή του ειρηνοδίκη που απορρίπτει την αίτηση έχει δικαίωμα να ανακόψει μόνο εκείνος που την είχε υποβάλει. Τη διαταγή που δέχεται την αίτηση έχει δικαίωμα να ανακόψει μόνο ο εισαγγελέας πρωτοδικών αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησης της εποπτεύουσας αρχής καθώς και κάθε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον».

5. Το άρθρο 83 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Το σωματείο αποκτά προσωπικότητα από τη στιγμή που θα εγγραφεί στο βιβλίο. Η εγγραφή γίνεται με την έκδοση της διαταγής του άρθρου 81».

Άρθρο 2

Τόκος επιδικίας

Το άρθρο 346 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο οφειλέτης χρηματικής οφειλής και εάν δεν είναι υπερήμερος, οφείλει νόμιμους τόκους αφότου επιδόθηκε η αγωγή ή η διαταγή πληρωμής για το ληξιπρόθεσμο χρέος (τόκος επιδικίας). Το ποσοστό του τόκου επιδικίας είναι δύο (2) εκατοστιαίες μονάδες ανώτερο του τόκου υπερημερίας, όπως ο τελευταίος ορίζεται εκάστοτε από τον νόμο ή με δικαιοπραξία. Η προσαύξηση αυτή δεν ισχύει εάν πριν την συζήτηση της αγωγής ο οφειλέτης αναγνωρίσει εγγράφως την οφειλή ή συμβιβαστεί εξωδίκως, ή εάν δεν ασκήσει ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής αντιστοίχως. Με αίτημα του εναγομένου, το δικαστήριο δύναται κατ' εξαίρεση, εκτιμώντας τις περιστάσεις, να επιδικάσει την απαίτηση με τον νόμιμο ή συμβατικό τόκο υπερημερίας. Η εξαίρεση ισχύει ιδίως για τις κατ' εύλογη κρίση του δικαστηρίου επιδικαζόμενες χρηματικές απαιτήσεις. Από την δημοσίευση της οριστικής απόφασης που επιδικάζει εντόκως χρηματική οφειλή, ή απορρίπτει ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής το ποσοστό του τόκου επιδικίας είναι τρεις (3) εκατοστιαίες μονάδες ανώτερο του τόκου υπερημερίας. Η προσαύξηση αυτή δεν ισχύει εάν δεν ασκηθεί ένδικο μέσο κατά της οριστικής απόφασης».

Άρθρο 3

Διαζύγιο

1. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1438 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Το διαζύγιο απαγγέλλεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ή με κοινή συμφωνία των συζύγων, όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στα επόμενα άρθρα».

2. Το άρθρο 1441 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι σύζυγοι μπορούν με έγγραφη συμφωνία να λύσουν το γάμο τους, εφόσον έχει διαρκέσει τουλάχιστον ένα χρόνο πριν την κατάρτισή της. Η συμφωνία αυτή υπογράφεται από τα συμβαλλόμενα μέρη και από τους πληρεξουσίους δικηγόρους τους ή μόνον από τους τελευταίους, εφόσον είναι εφοδιασμένοι με ειδικό πληρεξούσιο, το οποίο πρέπει να έχει δοθεί μέσα στον τελευταίο μήνα πριν από την υπογραφή του συμφωνητικού.

Αν υπάρχουν ανήλικα τέκνα, για να λυθεί ο γάμος πρέπει η ανωτέρω συμφωνία να συνοδεύεται με άλλη έγγραφη συμφωνία των συζύγων που να ρυθμίζει την επιμέλεια των τέκνων και την επικοινωνία με αυτά, η οποία ισχύει ώσπου να εκδοθεί η απόφαση για το θέμα αυτό σύμφωνα με το άρθρο 1513. Η κατά τα ανωτέρω έγγραφη συμφωνία καθώς και το τυχόν έγγραφο συμφωνητικό που αφορά την επιμέλεια και επικοινωνία των ανήλικων τέκνων υποβάλλονται μαζί τα σχετικά γραμμάτια προείσπραξης των αμοιβών των πληρεξουσίων δικηγόρων των συμβαλλομένων και τα ειδικά πληρεξούσια όταν απαιτείται, στον οικείο δικηγορικό σύλλογο, ο Πρόεδρος του οποίου θεωρεί τις υπογραφές των δικηγόρων που υπογράφουν την έγγραφη συμφωνία λύσης του γάμου».

Άρθρο 4

Διαθήκη

1. Το άρθρο 1769 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Συμβολαιογράφος στον οποίο υπάρχει διαθήκη, οφείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση μόλις πληροφορηθεί τον θάνατο του διαθέτη, αν πρόκειται για δημόσια διαθήκη, να στείλει αντίγραφο της στον ειρηνοδίκη, και αν πρόκειται για μυστική ή έκτακτη, να παραδώσει αυτοπροσώπως το πρωτότυπο αυτής στον ειρηνοδίκη στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει ο συμβολαιογράφος».

2. Το άρθρο 1770 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Η μυστική διαθήκη πριν από την αποσφράγιση της για δημοσίευση εξετάζεται από τον ειρηνοδίκη, ενώ παρίσταται και ο συμβολαιογράφος και βεβαιώνεται ότι οι σφραγίδες είναι άθικτες. Κατά τη βεβαίωση αυτή μπορεί να παραστεί και όποιος έχει έννομο συμφέρον και να τις εξετάσει αφού το ζητήσει. Ο ειρηνοδίκης μπορεί πριν από την αποσφράγιση, ύστερα από αίτηση ή και αυτεπαγγέλτως, να εξετάσει τους μάρτυρες που έχουν συμπράξει στην κατάρτιση της διαθήκης, κλητεύοντάς τους με επιμέλεια εκείνου που υπέβαλε την αίτηση ή του γραμματέα του ειρηνοδικείου».

3. Το άρθρο 1771 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Για τη δημοσίευση της διαθήκης συντάσσεται πρακτικό, όπου καταχωρίζεται ολόκληρη η διαθήκη και η βεβαίωση για την ύπαρξη ή ανυπαρξία των εξωτερικών ελαττωμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 1721 παρ. 4. Το πρωτότυπο στη μυστική ή έκτακτη διαθήκη με το περικάλυμμά του κατατίθεται στο αρχείο του ειρηνοδικείου, αφού προηγουμένως ο ειρηνοδίκης σημειώσει αμέσως ιδιοχείρως στο πρωτότυπο της διαθήκης και το περικάλυμμά της τη λέξη «θεωρήθηκε», χρονολογήσει και υπογράψει τη θεώρηση και ο γραμματέας στέλνει αμέσως στο γραμματέα του αρμόδιου πρωτοδικείου αντίγραφο του σχετικού πρακτικού».

4. Το άρθρο 1772 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ο διαθέτης δεν είχε την τελευταία του κατοικία ή διαμονή στην περιφέρεια του ειρηνοδικείου που δημοσίευσε τη διαθήκη, ο γραμματέας του δικαστηρίου στέλνει αντίγραφο του πρακτικού της δημοσίευσης στον εισαγγελέα των πρωτοδικών της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη για να κατατεθεί στο αρχείο του πρωτοδικείου αυτού και να συνταχθεί σχετική πράξη που την υπογράφουν ο εισαγγελέας και ο γραμματέας του δικαστηρίου που παραλαμβάνει το πρακτικό. Όμοιο αντίγραφο του πρακτικού της δημοσίευσης αποστέλλεται επίσης σε κάθε περίπτωση στον γραμματέα του πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του Κράτους».

5. Το άρθρο 1773 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Προξενική αρχή στην οποία υπάρχει διαθήκη οφείλει μόλις πληροφορηθεί τον θάνατο του διαθέτη αν εδρεύει σ' αυτή πολυμελές προξενικό δικαστήριο να τη δημοσιεύσει σε δημόσια συνεδρίαση του προξενικού αυτού δικαστηρίου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 1769 έως 1771 και σε κάθε άλλη περίπτωση να τη δημοσιεύσει στο προξενικό γραφείο ενώπιον δύο μαρτύρων και του γραμματέα του προξενείου, αν υπάρχει, καθώς και να συντάξει πρακτικό, όπου καταχωρίζεται ολόκληρη η διαθήκη και το οποίο υπογράφεται από τον προϊστάμενο της προξενικής αρχής, τον γραμματέα και τους μάρτυρες. Στην ιδιόγραφη, μυστική ή έκτακτη

διαθήκη το πρωτότυπο με το τυχόν περικάλυμμα, αφού θεωρηθούν από τον προϊστάμενο της προξενικής αρχής κατά το άρθρο 1771, προσαρτώνται στο πρακτικό και φυλάγονται στα αρχεία του προξενείου.

Διπλό αντίγραφο του πρακτικού αποστέλλεται από την προξενική αρχή στο υπουργείο δικαιοσύνης, διαφάνειας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αυτό στέλνει το ένα αντίγραφο στον εισαγγελέα των πρωτοδικών της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη, για να κατατεθεί στο αρχείο αυτού του πρωτοδικείου κατά το άρθρο 1772 και το άλλο αντίγραφο στο γραμματέα του πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του Κράτους».

6. Το άρθρο 1774 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Όποιος κατέχει ιδιόγραφη διαθήκη οφείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση μόλις πληροφορηθεί τον θάνατο του διαθέτη να την εμφανίσει για δημοσίευση στον ειρηνοδίκη είτε της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη είτε της δικής του διαμονής. Η δημοσίευση γίνεται κατά το άρθρο 1771. Η διάταξη του άρθρου 1772 εφαρμόζεται και σ' αυτήν την περίπτωση».

7. Το άρθρο 1775 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν αυτός που κατέχει την ιδιόγραφη διαθήκη διαμένει στο εξωτερικό μπορεί να την εμφανίσει για δημοσίευση και στον προϊστάμενο της προξενικής αρχής, οπότε εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 1773. Σχετικά με την παράδοση στον προϊστάμενο της προξενικής αρχής της διαθήκης για δημοσίευση συντάσσεται πράξη που την υπογράφουν αυτός που έλαβε και αυτός που παρέδωσε τη διαθήκη».

8. Το άρθρο 1776 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αυτός που ζητεί να δημοσιευθεί ιδιόγραφη διαθήκη ενώπιον του ειρηνοδίκη μπορεί κατά τη δημοσίευσή της να προσαγάγει δύο μάρτυρες, οι οποίοι μαρτυρούν ενόρκως για τη γνησιότητα της γραφής ή της υπογραφής του διαθέτη. Ο ειρηνοδίκης αφού ακούσει τους μάρτυρες μπορεί κατά τη δημοσίευση της ιδιόγραφης διαθήκης να την κηρύξει επιπλέον κυρία».

Άρθρο 5

Κληρονόμητήριο

1. Το άρθρο 1956 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο ειρηνοδίκης του δικαστηρίου της κληρονομιάς ύστερα από αίτηση του κληρονόμου, του παρέχει πιστοποιητικό για το κληρονομικό του δικαίωμα και τη μερίδα που του αναλογεί (κληρονομητήριο)».

2. Το άρθρο 1958 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Εκείνος που υποβάλει την αίτηση αποδεικνύει με δημόσια έγγραφα την ακρίβεια όσων αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο. Αν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο να προσαχθεί δημόσιο έγγραφο, ο ειρηνοδίκης μπορεί να επιτρέψει άλλα αποδεικτικά μέσα, υποχρεώνοντας συγχρόνως αυτόν που υπέβαλε την αίτηση να βεβαιώσει ενόρκως πως δε γνωρίζει κανένα γεγονός αντίθετο με τις δηλώσεις του».

3. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 1959 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο ειρηνοδίκης έχει δικαίωμα να ερευνήσει αυτεπαγγέλτως με κάθε τρόπο για να εξακριβώσει τις δηλώσεις εκείνου που ζητεί το κληρονομητήριο και ιδίως να διατάξει να δημοσιευθεί η αίτηση, καθορίζοντας και τον τρόπο δημοσίευσής της».

4. Το τρίτο εδάφιο του άρθρου 1960 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο ειρηνοδίκης μπορεί να απαιτήσει από όλους τους κληρονόμους να βεβαιώσουν ενόρκως ότι δεν γνωρίζουν κανένα γεγονός αντίθετο με τις δηλώσεις».

5. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 1961 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Το κληρονομητήριο παρέχεται μόνο αν ο ειρηνοδίκης κρίνει ότι έχουν αποδειχτεί όσα αναφέρονται στην αίτηση».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Άρθρο 6

Καθ' ύλη αρμοδιότητα των Μονομελών Πρωτοδικείων

1. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 9 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Δεν συνυπολογίζονται οι παρεπόμενες αιτήσεις για καρπούς, τόκους και έξοδα , καθώς και η αξίωση χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη όταν σωρεύονται με άλλες αξιώσεις».

2. Στο άρθρο 17 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται περίπτωση 1 ως εξής και οι περιπτώσεις 1, 2 και 3 αναριθμούνται σε 2, 3 και 4 αντίστοιχα:

«1) το διαζύγιο, η ακύρωση του γάμου, η αναγνώριση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας του γάμου, οι σχέσεις των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου, οι οποίες πηγάζουν απ' αυτόν, καθώς και εκείνες της παραγράφου 1 του άρθρου 614».

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 94 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στα πολιτικά δικαστήρια και για την κατάρτιση της έγγραφης συμφωνίας του συναινετικού διαζυγίου οι διάδικοι έχουν υποχρέωση να παρίστανται με πληρεξούσιο δικηγόρο».

Άρθρο 7

Δικαστική μεσολάβηση

Μετά το άρθρο 214 Α' του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται άρθρο 214 Β' του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ως εξής:

«1. Διαφορές ιδιωτικού δικαίου μπορούν να επιλυθούν και με προσφυγή σε δικαστική μεσολάβηση. Η προσφυγή στη δικαστική μεσολάβηση, η οποία είναι προαιρετική, μπορεί να γίνει πριν από την άσκηση της αγωγής ή και κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας.

2. Σε κάθε πρωτοδικείο ορίζονται, για ένα έτος με δυνατότητα ανανέωσης για δύο ακόμη έτη, ένας ή περισσότεροι από τους υπηρετούντες προέδρους πρωτοδικών ή τους αρχαιότερους πρωτοδίκες, ως μεσολαβητές μερικής ή πλήρους απασχόλησης.

3. Η δικαστική μεσολάβηση περιλαμβάνει ξεχωριστές και κοινές ακροάσεις και συζητήσεις των μερών και των πληρεξούσιων δικηγόρων τους με το μεσολαβητή δικαστή, ο οποίος και μπορεί να απευθύνει στα μέρη μη δεσμευτικές προτάσεις επίλυσης της διαφοράς. Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί, μετά ή δια πληρεξουσίου δικηγόρου, να προσφεύγει στον κατά τόπο αρμόδιο δικαστή μεσολαβητή υποβάλλοντας γραπτώς το αίτημά του.

4. Το δικαστήριο στο οποίο είναι εκκρεμής η υπόθεση μπορεί σε κάθε στάση της δίκης, ανάλογα με την περίπτωση και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης, να καλεί τα μέρη να προσφύγουν στη δικαστική μεσολάβηση για την επίλυση της διαφοράς τους και ταυτόχρονα να αναβάλλει την εκδίκαση της υπόθεσης σε σύντομη δικάσιμο και πάντως όχι πέραν του εξαμήνου.

5. Οι διατάξεις των άρθρων 9, 10 και 11 του ν. 3898/2010 για την εκτελεστικότητα των συμφωνιών, το απόρρητο της μεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις και αποτελέσματα στην παραγραφή και τις αποσβεστικές προθεσμίες εφαρμόζονται αναλόγως και στη δικαστική μεσολάβηση».

Άρθρο 8

Αναβολή συζήτησης λόγω απεργίας, αποχής, κ.λ.π.

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 241 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο, ως εξής:

«Σε περίπτωση αποχής των δικηγόρων από τα καθήκοντά τους, απεργίας ή στάσεων εργασίας δικαστικών υπαλλήλων, οι υποθέσεις αναβάλλονται υποχρεωτικά σε δικάσιμο που ανακοινώνει αυθημερόν το δικαστήριο εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενενήντα (90) ημερών».

Άρθρο 9

Διαδικασία στα Πολυμελή Πρωτοδικεία

2. Η παράγραφος 5 του άρθρου 270 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Οι υποθέσεις εκφωνούνται με τη σειρά τους από το πινάκιο και συζητούνται αμέσως αυτές για τις οποίες δεν θα διεξαχθεί εμμάρτυρη απόδειξη. Αν πρόκειται να εξεταστούν μάρτυρες η συζήτηση μπορεί να διακόπτεται για την αμέσως επόμενη δικάσιμο της ίδιας σύνθεσης, κατά την οποία και ολοκληρώνεται η συζήτηση, αφού προηγηθεί η εξέταση των μαρτύρων. Οι μάρτυρες εξετάζονται ξεχωριστά για κάθε υπόθεση ενώπιον του ορισμένου από τον πρόεδρο εισηγητή δικαστή, ο οποίος και κηρύσσει το τέλος της συζήτησης αμέσως μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης των μαρτύρων. Ο ακριβής τόπος και χρόνος διεξαγωγής των εμμάρτυρων αποδείξεων καθορίζεται κατά την αρχική δικάσιμο αμέσως μετά την εκφώνηση και τη διακοπή της συζήτησης με ανακοίνωση του προέδρου, η οποία καταχωρίζεται στα πρακτικά και επέχει θέση κλήτευσης όλων των διαδίκων και εκείνων που δεν παρίστανται. Ο εισηγητής αποφασίζει για όλα τα σχετικά με την απόδειξη διαδικαστικά ζητήματα.»

Άρθρο 10

Πρακτικό μεσολάβησης-Εκτελεστός τίτλος εγγραφής υποθήκης

3. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 293 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο δικαστικός συμβιβασμός που περιλήφθηκε στα πρακτικά του δικαστηρίου, καθώς και στα πρακτικά των παρ. 3 του άρθρου 214 Α' και παρ. 5 του άρθρου 214 Β' υποκαθιστά τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, που προβλέπεται από το ουσιαστικό δίκαιο, και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τίτλος προς εγγραφή ή εξάλειψη υποθήκης».

Άρθρο 11

Ηλεκτρονική έκδοση αποφάσεων

Το άρθρο 304 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αφού περατωθεί η ψηφοφορία, ο εισηγητής δικαστής συντάσσει την απόφαση σε ηλεκτρονική μορφή. Αν πρόκειται για αποφάσεις του Προέδρου του Μονομελούς Πρωτοδικείου και του Ειρηνοδικείου, την απόφαση συντάσσει σε ηλεκτρονική μορφή και ακολούθως, χρονολογεί και υπογράφει την αποτύπωσή της σε υλική μορφή ο δικαστής που εκδίδει την απόφαση.

2. Η απόφαση της παραγράφου 1 δημοσιεύεται σε δημόσια συνεδρίαση. Ο δικαστής που παραδίδει την απόφαση σε ηλεκτρονική μορφή, παραδίδει ομοίως και το πρωτότυπο της απόφασης με πλήρες το περιεχόμενο που προβλέπεται στο άρθρο 305».

Άρθρο 12

Παράβολο ενδίκων μέσων

Στο άρθρο 495 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«1. Εκείνος που ασκεί το ένδικο μέσο της έφεσης, της αναίρεσης και της αναψηλάφησης, κατά τις διατάξεις του άρθρου 495 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, υποχρεούται να καταθέσει παράβολο ποσού διακοσίων (200) τριακοσίων (300) και τετρακοσίων (400) ευρώ αντίστοιχα, το οποίο επισυνάπτεται στην έκθεση που συντάσσει ο γραμματέας. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Σε περίπτωση που δεν κατατεθεί το παράβολο το ένδικο μέσο απορρίπτεται από το δικαστήριο ως απαράδεκτο.
3. Σε περίπτωση νίκης του καταθέσαντος, το δικαστήριο με την απόφασή του διατάσσει να επιστραφεί το παράβολο σε αυτόν, αλλιώς διατάσσει να εισαχθεί στο δημόσιο ταμείο».

Άρθρο 13

Ειδικές διαδικασίες-Προκατάθεση προτάσεων

1. Η περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 591 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«β) οι προτάσεις κατατίθενται προ τριών (3) εργασίμων ημερών».

Άρθρο 14

Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής

1. Το άρθρο 632 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο οφειλέτης κατά του οποίου στρέφεται η διαταγή πληρωμής έχει το δικαίωμα μέσα σε δεκαπέντε εργάσιμες ημέρες από την επίδοσή της να ασκήσει ανακοπή, η οποία απευθύνεται στο εκδόσαν τη διαταγή πληρωμής ειρηνοδικείο ή μονομελές πρωτοδικείο. Η ανακοπή επιδίδεται είτε στο δικηγόρο που υπέγραψε την αίτηση για την έκδοση της διαταγής πληρωμής είτε στη διεύθυνση εκείνου κατά του οποίου στρέφονται, η οποία αναφέρεται στη διαταγή πληρωμής, εκτός αν γνωστοποιηθεί με δικόγραφο μεταβολή που τυχόν έχει επέλθει. Τα αντίγραφα των εγγράφων τα οποία αποδεικνύουν την απαίτηση παραμένουν στη γραμματεία του δικαστηρίου μέχρι την πάροδο της προθεσμίας για την άσκηση ανακοπής κατά την παρούσα παράγραφο.

2. Η άσκηση της ανακοπής, η συζήτηση της οποίας προσδιορίζεται υποχρεωτικά εντός 60 ημερών, αναστέλλει την εκτελεστικότητα της διαταγής πληρωμής, μέχρι την ημερομηνία συζητήσεως και υπό τον όρο συζητήσεώς της. Το δικαστήριο που συζητεί την ανακοπή μπορεί να διατηρήσει την αναστολή της εκτελεστικότητας με εγγύηση ή χωρίς εγγύηση, ώσπου να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση για την ανακοπή.

3. Η ανακοπή εκδικάζεται σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 643 και 591 παρ.1β' ΚΠολΔ».

3. Το άρθρο 633 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν η ανακοπή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και νόμιμα και οι λόγοι της είναι νόμιμοι και βάσιμοι, το δικαστήριο ακυρώνει τη διαταγή πληρωμής.

Διαφορετικά απορρίπτει την ανακοπή και επικυρώνει τη διαταγή πληρωμής.

2. Αν δεν έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα ανακοπή, εκείνος υπέρ του οποίου έχει εκδοθεί η διαταγή πληρωμής μπορεί να επιδώσει πάλι τη διαταγή στον οφειλέτη, ο οποίος έχει το δικαίωμα να ασκήσει την ανακοπή μέσα σε προθεσμία δέκα εργασίμων ημερών από τη νέα επίδοση. Στην περίπτωση αυτή η ανακοπή δεν αναστέλλει την εκτελεστικότητα της διαταγής πληρωμής.

Αν περάσει άπρακτη και η παραπάνω προθεσμία, η διαταγή πληρωμής αποκτά δύναμη δεδικασμένου και είναι δυνατό να προσβληθεί μόνο με αναψηλάφηση».

4. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 643 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας μετά το δεύτερο εδάφιο προστίθενται νέα εδάφια, ως εξής:

«Η απόφασή του δημοσιεύεται σε δημόσια συνεδρίαση το αργότερο μέχρι και σαράντα οκτώ (48) ώρες μετά τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου 591 παράγραφος 1, περίπτωση δ' του ΚΠολΔ, καταχωριζόμενου του διατακτικού της στα πρακτικά. Αν για ειδικούς λόγους επιβάλλεται να επιφυλαχθεί ο δικαστής να εκδώσει την απόφασή του σε μεταγενέστερο χρόνο, έχει την υποχρέωση να γνωστοποιεί την ημέρα και ώρα που θα δημοσιευθεί η απόφαση, η οποία καταχωρίζεται στα πρακτικά, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την συζήτηση της αγωγής. Εντός της ίδιας προθεσμίας οφείλει να συντάξει, χρονολογήσει και υπογράψει την απόφαση που περιέχει αιτιολογικό και διατακτικό».

Άρθρο 15

Ειδικές διαδικασίες-Συζήτηση

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 647 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 648 έως 661 δικάζονται όλες οι κύριες ή παρεπόμενες διαφορές από μίσθωση κάθε είδους πράγματος ή άλλου προσοδοφόρου αντικειμένου ή από επίμορτη αγροληψία, καθώς και διατάξεις των άρθρων 591 παρ. 1 β' ΚΠολΔ και 643 παρ. 1 ΚΠολΔ».

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 666 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 663 εφαρμόζονται και οι διατάξεις των άρθρων 591 παρ. 1β' και 643 παρ. 1 ΚΠολΔ, ενώ δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 466 έως 472»

3. Το άρθρο 672 Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Η συζήτηση των αγωγών επί των διαφορών για μισθούς υπερημερίας και για καθυστερούμενους μισθούς προσδιορίζεται υποχρεωτικά εντός εξήντα (60) ημερών. Σε περίπτωση που ασκηθεί αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, αυτή συζητείται υποχρεωτικά κατά την ορισθείσα δικάσιμο της αγωγής».

4. Στο περιεχόμενο της παραγράφου 2 του άρθρου 681 Β' του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας η λέξη « πολυμελή » αντικαθίσταται με τη λέξη « μονομελή ».

5. Η παράγραφος 2 του άρθρου 683 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αν η κύρια υπόθεση υπάγεται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων τα ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται από αυτά. Το ίδιο ισχύει και για τη συναινετική εγγραφή ή άρση προσημείωσης υποθήκης».

Άρθρο 16

Ασφαλιστικά μέτρα-Προσωρινή διαταγή

Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 691 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται και προστίθεται νέο εδάφιο, ως εξής:

«Σε κάθε περίπτωση αν γίνει δεκτό το αίτημα για έκδοση προσωρινής διαταγής η σχετική αίτηση ασφαλιστικών μέτρων προσδιορίζεται για συζήτηση μέσα σε τριάντα ημέρες. Αναβολή της συζήτησης δεν επιτρέπεται, άλλως παύει αυτοδικαίως η ισχύς της προσωρινής διαταγής, εκτός αν αυτή παραταθεί από το δικαστήριο που εκδικάζει την αίτηση».

2. Στο άρθρο 691 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5, ως εξής και η παράγραφος 5 αυτού αναριθμείται σε 6 :

«5. Το δικαστήριο αποφαινεται οριστικά αμέσως και δέχεται ή απορρίπτει την αίτηση. Η απόφασή του δημοσιεύεται σε δημόσια συνεδρίαση μετά την περάτωση της ακροαματικής διαδικασίας και το αργότερο μέχρι και σαράντα οκτώ (48) ώρες μετά την συζήτηση, καταχωριζομένου του διατακτικού της κάτω από την αίτηση ή στα πρακτικά. Αν για ειδικούς λόγους επιβάλλεται να επιφυλαχθεί το δικαστήριο να εκδώσει την απόφασή του σε μεταγενέστερο χρόνο, αυτός που διευθύνει την συζήτηση έχει την υποχρέωση να γνωστοποιεί την ημέρα και ώρα που θα

δημοσιευθεί η απόφαση με συνοπτική αιτιολογία ως προς την ύπαρξη ή ανυπαρξία του επικαλούμενου δικαιώματος και τη συνδρομή ή μη επικείμενου κινδύνου ή επείγουσας περίπτωσης, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την συζήτηση της αίτησης. Εντός της ίδιας προθεσμίας ο δικαστής που εκδίδει την απόφαση οφείλει να συντάξει, χρονολογήσει και υπογράψει την απόφαση».

Άρθρο 17

Υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 740 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγονται οι υποθέσεις οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 739, εκτός από την ανακοπή του άρθρου 787 και 82 ΑΚ, η οποία υπάγεται στην αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 740 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στην κατά την πρώτη παράγραφο του παρόντος αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγεται και η θέση προσώπου σε ακούσια νοσηλεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου».

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 747 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η αίτηση ασκείται με δικόγραφο που πρέπει να κατατεθεί στη γραμματεία του ειρηνοδικείου στο οποίο απευθύνεται. Η αίτηση μπορεί να ασκηθεί και προφορικά, οπότε συντάσσεται έκθεση».

4. Η παράγραφος 4 του άρθρου 747 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Όταν κατά το νόμο το δικαστήριο έχει την εξουσία να ενεργεί αυτεπαγγέλτως, μπορεί να διατάξει την εισαγωγή της υπόθεσης προς συζήτηση με πράξη του. Η πράξη πρέπει να περιλαμβάνει το αντικείμενο της υπόθεσης, υπογράφεται από αυτόν που την εκδίδει και αναφέρεται στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776».

5. Η παράγραφος 1 του άρθρου 748 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η αίτηση υποβάλλεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση από τη γραμματεία στο δικαστήριο για να ορίσει δικάσιμο. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται το άρθρο 226. Κατά την περίοδο των δικαστικών διακοπών, των Χριστουγέννων Νέου Έτους και του Πάσχα, η δικάσιμος ορίζεται, υποχρεωτικά, εντός τριάντα ημερών από την επανέναρξη της κανονικής λειτουργίας των δικαστηρίων».

6. Η παράγραφος 3 του άρθρου 748 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο ειρηνοδίκης που είναι αρμόδιος κατά την παρ. 1 μπορεί να διατάξει την κλήτευση τρίτων που έχουν έννομο συμφέρον από τη δίκη. Η κλήτευση γίνεται με κοινοποίηση αντιγράφου της αίτησης στο οποίο σημειώνεται ο προσδιορισμός της δικάσιμου».

7. Η παράγραφος 4 του άρθρου 748 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Ο ειρηνοδίκης ορίζει την προθεσμία που κατά την κρίση του απαιτείται για τις κοινοποιήσεις που αναφέρονται στις παρ. 2 και 3».

8. Το άρθρο 750 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο εισαγγελέας πρωτοδικών δικαιούται να παρίσταται κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο ενώπιον του ειρηνοδικείου».

9. Το άρθρο 751 αντικαθίσταται ως εξής:

«Μεταβολή της αίτησης επιτρέπεται με άδεια του ειρηνοδίκη, εφόσον κατά την κρίση του δεν βλάπτονται συμφέροντα εκείνων που μετέχουν στη δίκη ή τρίτων. Η μεταβολή αναφέρεται στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776».

10. Το άρθρο 756 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η απόφασή του δημοσιεύεται σε δημόσια συνεδρίαση μετά την περάτωση της ακροαματικής διαδικασίας και το αργότερο μέχρι και σαράντα οκτώ (48) ώρες μετά την συζήτηση, καταχωριζόμενου του διατακτικού της στα πρακτικά. Αν για ειδικούς λόγους επιβάλλεται να επιφυλαχθεί ο δικαστής να εκδώσει την απόφασή του σε μεταγενέστερο χρόνο, έχει την υποχρέωση να γνωστοποιεί την ημέρα και ώρα που θα δημοσιευθεί η απόφαση, η οποία καταχωρίζεται στα πρακτικά. Ο χρόνος αυτός δεν μπορεί να υπερβαίνει τις είκοσι (20) ημέρες από την συζήτηση της αγωγής. Εντός της ίδιας προθεσμίας οφείλει να συντάξει, χρονολογήσει και υπογράψει σχέδιο της απόφασης που περιέχει το αιτιολογικό και το διατακτικό».

11. Η παράγραφος 3 του άρθρου 763 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Αν ασκηθεί έφεση, το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση, όπως και το δικαστήριο που δικάζει την έφεση ή ο πρόεδρος του μπορούν κατά την κρίση τους, με αίτηση κάποιου από εκείνους που έλαβαν μέρος στην πρωτόδικη δίκη, να αναστείλουν την ισχύ και την εκτέλεσή της, μέχρι να εκδοθεί απόφαση στην έφεση. Η απόφαση που διατάζει την αναστολή σημειώνεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776 και στο περιθώριο της απόφασης της οποίας αναστέλλεται η ισχύς και η εκτέλεση».

12. Το άρθρο 769 αντικαθίσταται ως εξής:

«Αναίρεση έχουν δικαίωμα να ασκήσουν, και αν νίκησαν, ο αιτών, εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση, ο εκκαλών, ο εφεσίβλητος, εκείνοι που άσκησαν κύρια και πρόσθετη παρέμβαση και οι καθολικοί και ειδικοί διάδοχοί τους, καθώς και ο εισαγγελέας πρωτοδικών. Οι διατάξεις του άρθρου 762 εφαρμόζονται και εδώ».

13. Η παράγραφος 1 του άρθρου 776 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σε κάθε ειρηνοδικείο τηρούνται βιβλία στα οποία καταχωρίζονται περιληπτικά:
α) οι αιτήσεις που υποβάλλονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 740 έως 781 και οι αποφάσεις που εκδίδονται στις αιτήσεις αυτές,
β) οι αιτήσεις ανάκλησης ή μεταρρύθμισης των αποφάσεων, τα ένδικα μέσα που ασκούνται κατά των αποφάσεων, οι τριτανακοπές και οι σχετικές αποφάσεις,
γ) οι αποφάσεις με τις οποίες αναστέλλεται η ισχύς ή η εκτέλεση οποιασδήποτε απόφασης».

14. Το άρθρο 787 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όταν ζητείται κατά το νόμο να διαταχθεί η εγγραφή σωματείου στο βιβλίο που τηρείται γι' αυτό το σκοπό, ή η τροποποίηση του καταστατικού ή η εξουσιοδότηση για τη σύγκληση της συνέλευσης σωματείου και τη ρύθμιση της προεδρίας της ή η διάλυση σωματείου, αρμόδιος είναι ο Ειρηνοδίκης της περιφέρειας που έχει έδρα το σωματείο. 2. Δικαίωμα ανακοπής κατά της διαταγής που δέχεται αίτηση εγγραφής σωματείου ή τροποποίησης καταστατικού έχει ο εισαγγελέας πρωτοδικών αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησης της εποπτεύουσας αρχής καθώς και κάθε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον».

15. Το άρθρο 798 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Όταν ζητείται κατά το νόμο να χορηγηθεί άδεια για να ενεργηθεί πράξη εκτός από εκείνες που αναφέρονται στα άρθρα 792 και 797, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της κατοικίας, και αν δεν υπάρχει κατοικία της διαμονής του αιτούντος. Αν πρόκειται για εκποίηση πραγμάτων, το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα πράγματα».

16. Η παράγραφος 1 του άρθρου 807 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για τη δημοσίευση δημόσιας ή μυστικής ή έκτακτης διαθήκης αρμόδιος είναι ο ειρηνοδίκης της περιφέρειας, όπου εδρεύει ο συμβολαιογράφος, ο οποίος τη συνέταξε ή στον οποίο έχει κατατεθεί, ενώ για τη δημοσίευση ιδιόγραφης διαθήκης και την κήρυξή της ως κύριας, ο ειρηνοδίκης στον οποίο προσάγεται για να δημοσιευθεί.».

17. Η παράγραφος 3 του άρθρου 807 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η κήρυξη ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας γίνεται με πράξη του αρμόδιου για τη δημοσίευσή της ειρηνοδίκη, εφόσον πιθανολογηθεί γνησιότητα της γραφής και της υπογραφής του διαθέτη. Όταν η διαθήκη δημοσιεύθηκε από προξενική αρχή, αρμόδιος για να την κηρύξει κύρια είναι ο ειρηνοδίκης του δικαστηρίου της κληρονομίας».

18. Η παράγραφος 4 του άρθρου 808 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Τα αντίγραφα των δημόσιων διαθηκών που δημοσιεύονται και τα πρωτότυπα των μυστικών ή έκτακτων ή ιδιόγραφων διαθηκών, με τα περικαλύμματά τους, χρονολογούνται και υπογράφονται από τον ειρηνοδίκη ή τον πρόξενο και φυλάγονται στο αρχείο του ειρηνοδικείου ή του προξενείου».

19. Η παράγραφος 5 του άρθρου 808 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Αντίγραφα των πρακτικών δημοσίευσης της διαθήκης αποστέλλονται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου ή του προξενείου, στη γραμματεία του πρωτοδικείου Αθηνών, καθώς και στη γραμματεία του πρωτοδικείου της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη και φυλάγονται στα αρχεία τους».

20. Η παράγραφος 5 του άρθρου 808 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Αντίγραφα διαθηκών και ανακλήσεων διαθηκών, που δημοσιεύθηκαν στο εξωτερικό, μπορεί να κατατεθούν σε ελληνική προξενική αρχή ή στη γραμματεία οποιουδήποτε ειρηνοδικείου. Η προξενική αρχή ή η γραμματεία που παραλαμβάνει τα αντίγραφα συντάσσει επάνω σ' αυτά πράξη κατάθεσης, όπου αναγράφει όσα κατατέθηκαν, εκείνον που τα κατέθεσε και την ημερομηνία της κατάθεσης. Τα αντίγραφα αυτά πρέπει να είναι επικυρωμένα από την αλλοδαπή αρχή που δημοσίευσε τη διαθήκη. Αν είναι διατυπωμένες ολόκληρες ή εν μέρει, σε ξένη γλώσσα, πρέπει να επισυνάπτεται, κατά την κατάθεσή τους, μετάφραση στην ελληνική γλώσσα του ξενόγλωσσου μέρους τους, που έχει γίνει από το Υπουργείο Εξωτερικών, ελληνική προξενική αρχή ή δικηγόρο. Αντίγραφα τους αποστέλλονται χωρίς καθυστέρηση, με επιμέλεια του προξένου που τα παρέλαβε ή της γραμματείας του δικαστηρίου, στη γραμματεία του πρωτοδικείου Αθηνών».

21. Το άρθρο 809 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι γραμματείς των ειρηνοδικείων και των προξενικών αρχών τηρούν βιβλία των διαθηκών που δημοσιεύονται και των αντιγράφων τους που οι γραμματείες αυτές φυλάγουν, καθώς και των αντιγράφων που κατατίθενται ή φυλάγονται κατά την παρ. 6 του άρθρου 808 του κώδικα αυτού. Η γραμματεία του πρωτοδικείου Αθηνών τηρεί βιβλία των διαθηκών που δημοσιεύονται από αυτό ή άλλα δικαστήρια και προξενικές αρχές, καθώς και των αντιγράφων τους που κατά την παρ. 6 του άρθρου 808 κατατίθενται στα άλλα δικαστήρια και τις προξενικές αρχές».

22. Το άρθρο 810 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Δικαστήριο της κληρονομίας είναι το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος είχε κατά το χρόνο του θανάτου του την κατοικία του και, αν δεν είχε κατοικία, τη διαμονή του, και αν δεν είχε ούτε διαμονή, το ειρηνοδικείο της πρωτεύουσας του κράτους».

23. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 819 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται και προστίθεται δεύτερο ως εξής:

«Ο ειρηνοδίκης του δικαστηρίου της κληρονομίας με αίτηση του κληρονόμου ή του καταπιστευματοδόχου ή του κληροδόχου ή του εκτελεστή διαθήκης, η οποία αναρτάται για δέκα (10) ημέρες σε ειδικό χώρο του καταστήματος του Ειρηνοδικείου, χορηγεί το πιστοποιητικό για το κληρονομικό δικαίωμά του. Στην περίπτωση που ασκηθεί εντός της ανωτέρω προθεσμίας παρέμβαση τρίτου, ο ειρηνοδίκης προσδιορίζει δικάσιμο για την συζήτησή τους προκειμένου να εκδοθεί απόφαση επ' αυτών.»

24. Το άρθρο 820 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η πράξη του ειρηνοδίκη και η απόφαση του δικαστηρίου της κληρονομίας που τυχόν επιληφθεί πρέπει να περιέχει: α) το ονοματεπώνυμο του κληρονομούμενου, β) τα ονοματεπώνυμα των κληρονόμων ή καταπιστευματοδόχων ή κληροδόχων στους οποίους παρέχεται, γ) τις κληρονομικές μερίδες του καθενός ή τα αντικείμενα τα οποία περιέρχονται στον καθένα, δ) τους όρους ή τους περιορισμούς με τους οποίους η κληρονομία, το καταπίστευμα ή η κληροδοσία περιέρχεται στον καθένα και, ιδιαίτερα αν πρόκειται για κληρονόμο, τα καταπιστεύματα και τα κληροδοτήματα που βαρύνουν τον κληρονόμο και ε) τα ονοματεπώνυμα των εκτελεστών διαθήκης και τις εξουσίες που η διαθήκη τους παρέχει.

2. Αν το πιστοποιητικό χορηγείται σε εκτελεστή διαθήκης η πράξη του ειρηνοδίκη ή η απόφαση του δικαστηρίου πρέπει να περιέχει μόνο: α) το ονοματεπώνυμο του

κληρονομούμενου και β) το ονοματεπώνυμο του εκτελεστή διαθήκης και τις εξουσίες που του παρέχει η διαθήκη».

25. Το άρθρο 823 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αρμόδιο να διατάξει, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, να αφαιρεθεί, να κηρυχθεί ανίσχυρο, να τροποποιηθεί ή να ανακληθεί το πιστοποιητικό είναι το δικαστήριο της κληρονομιάς».

26. Το άρθρο 826 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο ειρηνοδίκης, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, μπορεί, για να αποτραπεί κίνδυνος, να διατάξει τη σφράγιση πραγμάτων ορίζοντας συγχρόνως συμβολαιογράφο για να την διενεργήσει. Αρμόδιος είναι ο ειρηνοδίκης της περιφέρειας όπου βρίσκονται τα πράγματα».

27. Το άρθρο 832 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν η αποσφράγιση διατάσσεται για να γίνει απογραφή, ο ειρηνοδίκης με την απόφασή του ορίζει συμβολαιογράφο και πραγματογνώμονες κατά το άρθρο 838 παρ. 2 έως 4.

2. Αν ο ειρηνοδίκης κρίνει ότι δεν είναι αναγκαία η διατήρηση της σφράγισης και δεν πρόκειται να γίνει απογραφή, με απόφασή του που διατάζει την αποσφράγιση ορίζει τον συμβολαιογράφο που θα την ενεργήσει».

28. Το άρθρο 841 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κάθε διαφορά ή δυσχέρεια που προκύπτει κατά τη σφράγιση, την αποσφράγιση ή την απογραφή δικάζεται από τον ειρηνοδίκη που τις διέταξε.

2. Ο συμβολαιογράφος, που ενεργεί τη σφράγιση, την αποσφράγιση και την απογραφή, αποφασίζει προσωρινά για τις διαφορές ή δυσχέρειες που παρουσιάζονται κατά τη διενέργειά τους και η απόφασή του καταχωρίζεται στην έκθεση και εκτελείται αμέσως. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει από τον ειρηνοδίκη που αναφέρεται στην παρ. 1. να ανακαλέσει την απόφαση αυτή και να επαναφέρει τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση.

3. Οι αποφάσεις που εκδίδονται κατά την παρ. 1 έχουν προσωρινή ισχύ, δεν επηρεάζουν την κύρια υπόθεση και το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα μπορεί να τις τροποποιήσει ή να τις ανακαλέσει».

29. Η παράγραφος 1 του άρθρου 878 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν δεν οριστεί εμπρόθεσμα ο διαιτητής ή οι διαιτητές ή ο επιδιαιτητής και η συμφωνία για διαιτησία δεν ορίζει διαφορετικά, τους ορίζει με αίτηση το

ειρηνοδικείο. Αρμόδιο είναι το ειρηνοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ορίζει η συμφωνία ότι θα διενεργηθεί η διαιτησία, διαφορετικά το ειρηνοδικείο της κατοικίας όποιου υποβάλλει την αίτηση ή, αν δεν υπάρχει κατοικία, της διαμονής του. Αν δεν υπάρχει και διαμονή, το ειρηνοδικείο της πρωτεύουσας του κράτους».

30. Η παράγραφος 2 του άρθρου 878 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται και όταν ο διαιτητής ή ο επιδιαιτητής που όρισε το ειρηνοδικείο πεθάνει ή για οποιοδήποτε λόγο αρνείται κωλύεται να διενεργήσει τη διαιτησία».

31. Το άρθρο 879 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σε κάθε ειρηνοδικείο τηρείται Κατάλογος διαιτητών τον οποίο καταρτίζει το πολυμελές πρωτοδικείο, σύμφωνα με όσα ορίζονται με διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού της Δικαιοσύνης.

2. Το ειρηνοδικείο ορίζει τους διαιτητές ή το διαιτητή από τον κατάλογο των διαιτητών και, αν δεν υπάρχει κατάλογος ή, αν συντρέχει κατά την κρίση του σοβαρός λόγος, ορίζει το κατάλληλο πρόσωπο».

32. Η παράγραφος 2 του άρθρου 880 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Όποιος αποδέχτηκε τον ορισμό του ως διαιτητή ή επιδιαιτητή μπορεί για σοβαρό λόγο να αρνηθεί να εκπληρώσει τα καθήκοντά του, ύστερα από άδεια του δικαστηρίου. Η άδεια παρέχεται από το ειρηνοδικείο του τόπου της κατοικίας του ή αν δεν υπάρχει κατοικία της διαμονής του και αν δεν υπάρχει και διαμονή, από το ειρηνοδικείο της πρωτεύουσας του κράτους, ύστερα από αίτησή του που δικάζεται κατά τη διαδικασία των άρθρων 741 επ. Η απόφαση δεν προσβάλλεται με ένδικα μέσα, δεν ανακαλείται ούτε μεταρρυθμίζεται».

Άρθρο 18

Κήρυξη αλλοδαπού τίτλου εκτελεστού στην Ελλάδα

Το άρθρο 905 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με την επιφύλαξη αυτών που ορίζουν διεθνείς συμβάσεις μπορεί να γίνει στην Ελλάδα αναγκαστική εκτέλεση βασισμένη σε αλλοδαπό τίτλο από τότε που θα τον κηρύξει εκτελεστό με διαταγή του δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου βρίσκεται η κατοικία και, αν δεν έχει κατοικία, η διαμονή του

οφειλέτη και, αν δεν έχει ούτε διαμονή, του δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του κράτους.

2. Ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου, κηρύσσει εκτελεστό τον αλλοδαπό τίτλο, εφόσον είναι εκτελεστός κατά το δίκαιο του τόπου όπου εκδόθηκε και δεν είναι αντίθετος προς τα χρηστά ήθη ή προς τη δημόσια τάξη.

3. Αν ο αλλοδαπός τίτλος είναι δικαστική απόφαση, για να κηρυχθεί εκτελεστός πρέπει να συντρέχουν και οι όροι του άρθρου 323 αριθ.2 έως 5.

4. Οι διατάξεις των παρ. 1 έως 3 εφαρμόζονται και για την αναγνώριση δεδουλευμένου από απόφαση αλλοδαπού δικαστηρίου που αφορά την προσωπική κατάσταση.

5. Τη διαταγή των παραγράφων 1 έως 3 ανακόπτει ενώπιον του Μονομελούς Εφετείου αυτός που έχει έννομο συμφέρον».

Άρθρο 19

Ανακοπές στην αναγκαστική εκτέλεση

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 933 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αντιρρήσεις εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και κάθε δανειστή του που έχει έννομο συμφέρον, οι οποίες αφορούν την εγκυρότητα του εκτελεστού τίτλου, τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης ή την απαίτηση, ασκούνται μόνο με ανακοπή που εισάγεται στο ειρηνοδικείο, αν ο εκτελεστός τίτλος έχει εκδοθεί από το δικαστήριο αυτό, και στο Μονομελές Πρωτοδικείο σε κάθε άλλη περίπτωση».

2. Το άρθρο 935 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Λόγοι ανακοπής που είναι ήδη γεννημένοι και μπορούν να προταθούν στη δίκη της ανακοπής σύμφωνα με το άρθρο 933 είναι απαράδεκτοι όταν προταθούν σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη δίκη όπου ανακύπτει ζήτημα κύρους της αυτής ή άλλης πράξης της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης.

3. Η παράγραφος 3 του άρθρου 937 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στις δίκες σχετικά με την εκτέλεση για την εκδίκαση των ανακοπών εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 643 και 591 παρ. 1β' ΚΠολΔ».

4. Το άρθρο 938 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Η άσκηση της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, η συζήτηση της οποίας υποχρεωτικά προσδιορίζεται εντός εξήντα (60) ημερών, αναστέλλει την αναγκαστική εκτέλεση. Το δικαστήριο που συζητεί την ανακοπή μπορεί να διατηρήσει την αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης με εγγύηση ή χωρίς εγγύηση, ώσπου να εκδοθεί οριστική απόφαση για την ανακοπή.»

5. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 941 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Η παράγραφος 5 του άρθρου 943 εφαρμόζεται και στην αναγκαστική εκτέλεση για αφαίρεση κινητού»

6. Η παράγραφος 1 του άρθρου 1023 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Την κατάσχεση δικαιωμάτων του άρθρου 1022 διατάζει ύστερα από αίτηση εκείνου υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση, το ειρηνοδικείο, κατά τη διαδικασία των άρθρων 741 επ.».

Άρθρο 20

Υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας βάσει ειδικών νόμων

Στο άρθρο 3 του Εισαγωγικού Νόμου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής: «Στις περιπτώσεις που διατάξεις νόμων προσδιορίζουν, για τις υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας, αρμοδιότητα πρωτοδικείων, αρμόδια είναι τα ειρηνοδικεία. Εξαιρούνται μόνον οι υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας του ν. 3588/2007 (άρθρο 4), καθώς και του ν. 2664/1998».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Άρθρο 21

ΚΕΔΕ-Δήλωση τρίτου

1. Το άρθρο 32 του ν.δ 356/1974 (ΚΕΔΕ) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Μέσα σε οκτώ (8) ημέρες αφότου του επιδοθεί το κατασχετήριο ο τρίτος οφείλει να δηλώσει αν δεν οφείλει ή δεν οφείλει όλα τα αναφερόμενα στο κατασχετήριο έγγραφο χρήματα, καθώς και άλλα πράγματα ή αν δεν υποχρεούται σε άμεση

απόδοσή τους λόγω υφισταμένων μεταξύ αυτού και του οφειλέτη συμφωνιών ή από άλλο νόμιμο λόγο.

2. Η δήλωση της παραγράφου 1 γίνεται με έγγραφο που επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή σε εκείνον που εξέδωσε το κατασχετήριο έγγραφο».

2. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 34 του ν.δ 356/1974 (ΚΕΔΕ) αντικαθίσταται ως εξής:

«Ανακοπή κατά της δήλωσης ασκεί ο Προϊστάμενος ΔΟΥ μέσα σε ένα μήνα από την επίδοσή της».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 22

Τροποποίηση διατάξεων του Πτωχευτικού Κώδικα

1. Το άρθρο 11 του ν.3588/2007(Πτωχευτικός Κώδικας) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο γραμματέας των πτωχέσεων γνωστοποιεί αμέσως στον σύνδικο της πτώχευσης τη διάταξη της απόφασης για τη σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας. Η γνωστοποίηση γίνεται με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, ακόμη και με τηλεομοιοτύπηση ή τηλεγράφημα. Αρμόδιος για τη σφράγιση είναι ο σύνδικος της πτώχευσης, ο οποίος υποχρεούται να εκτελέσει τη σφράγιση εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών.

2. Ο εισηγητής μπορεί να επιτρέψει να παραλειφθεί η σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας, αν κατά την κρίση του η απογραφή είναι δυνατόν να περαιωθεί εντός μιας (1) ημέρας.

3. Ο σύνδικος θέτει τις σφραγίδες στις θύρες και τα παράθυρα του καταστήματος του οφειλέτη και των λοιπών ακινήτων του, καθώς και επί των κινητών του που βρίσκονται εκτός κλειστού χώρου, ώστε να μην είναι δυνατή η είσοδος στα ακίνητα ή η αφαίρεση κινητών, χωρίς την καταστροφή των σφραγίδων.

4. Δεν μπορεί να σφραγιστεί η κατοικία του οφειλέτη και της οικογένειάς του ή τα κινητά του κατά το άρθρο 953 παρ.3 του ΚΠολΔ είναι ακατάσχετα. Επίσης εξαιρούνται από τη σφράγιση και παραδίδονται αμέσως στον σύνδικο τα πράγματα που εξαιρέθηκαν από τη σφράγιση κατά το άρθρο 67, καθώς και τα εμπορικά βιβλία του οφειλέτη και τα βραχυπρόθεσμα αξιόγραφα ή αυτά που πρέπει να γίνουν

αποδεκτά από τρίτο ή για τα οποία πρέπει να ληφθούν συντηρητικά μέτρα. Τα εμπορικά βιβλία θεωρούνται από τον σύνδικο και βεβαιώνεται με συνοπτική έκθεση η κατάστασή τους, τα δε αξιόγραφα περιγράφονται ακριβώς στην έκθεση.

5. Για τη σφράγιση συντάσσεται από τον σύνδικο έκθεση, στην οποία αναφέρεται η περιγραφή των χώρων, όπου τέθηκαν οι σφραγίδες, τα σημαντικά έγγραφα και οι διαθήκες που τυχόν ανευρέθηκαν, τα τυχόν εξαιρεθέντα από τη σφράγιση πράγματα και καταχωρείται κάθε ισχυρισμός ή αντίρρηση των προσώπων που παρευρέθηκαν στη σφράγιση και κάθε τι που μπορεί να έχει σημασία για την πτώχευση και υπέπεσε στην αντίληψη του συνδίκου.

6. Η σφράγιση μισθωμένου από τον οφειλέτη εμπορικού καταστήματος, αποθήκης ή άλλου χώρου για την άσκηση της επιχείρησής του δεν εμποδίζει την εκτέλεση δικαστικής απόφασης που διατάσσει για οποιονδήποτε λόγο την απόδοση του μισθίου στον εκμισθωτή. Μεσεγγυούχος των πραγμάτων που τυχόν ευρεθούν στο μίσθιο είναι ο εκμισθωτής, μέχρι να παραληφθούν αυτά από τον σύνδικο και εφαρμόζονται σχετικά οι διατάξεις του άρθρου 956 παρ.4 του ΚΠολΔ».

2. Το άρθρο 68 του ν.3588/2007(Πτωχευτικός Κώδικας) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο σύνδικος μέσα σε τρεις (3) ημέρες από το διορισμό του και εφόσον έχει ολοκληρωθεί η σφράγιση, ζητεί από τον ειρηνοδίκη την αποσφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας και προβαίνει στην απογραφή της. Ο οφειλέτης καλείται πριν δυο(2) ημέρες, να παρευρίσκεται κατά την αποσφράγιση και απογραφή. Αν ο οφειλέτης έχει αποβιώσει, στη θέση αυτού καλούνται οι κληρονόμοι του.

2. Η απογραφή γίνεται από τον σύνδικο. Ο σύνδικος μπορεί με την άδεια του εισηγητή να προσλάβει βοηθό της εκλογής του για τη σύνταξη της απογραφής και την εκτίμηση των πραγμάτων. Περί της απογραφής και της εκτίμησης των πραγμάτων συντάσσεται από το σύνδικο έκθεση που υπογράφεται από τον ίδιο και τα άλλα παρόντα πρόσωπα. Οι σφραγίδες αφαιρούνται διαδοχικά, ανάλογα με την πορεία της απογραφής και κάθε διακοπή αναφέρεται στην έκθεση και υπογράφεται από όλους τους ανωτέρω. Εντός της επόμενης ημέρας από την περάτωση της απογραφής, η έκθεση κατατίθεται στον εισηγητή και όποιος έχει έννομο συμφέρον λαμβάνει από τον γραμματέα αμέσως ατελώς αντίγραφο.

3. Μόλις περατωθεί η απογραφή, τα βιβλία και τα λοιπά έγγραφα, τα χρεόγραφα, εμπορεύματα, τα χρήματα και όλα τα πράγματα γενικά της πτώχευσης παραδίδονται

στον σύνδικο, ο οποίος βεβαιώνει την παράδοση επί του εγγράφου της εκθέσεως απογραφής, αν ήδη δεν έχουν παραδοθεί σ' αυτόν σύμφωνα με το άρθρο 67».

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 23

Ρυθμίσεις για την δικαστική απέλαση

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 74 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν κυρωθεί από τη χώρα, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλαση αλλοδαπού που καταδικάστηκε σε κάθειρξη εάν κρίνει ότι η παραμονή του αλλοδαπού στη χώρα δεν συμβιβάζεται προς τους όρους της κοινωνικής συμβίωσης, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως το είδος του εγκλήματος για το οποίο καταδικάστηκε, τον βαθμό της υπαιτιότητας του αλλοδαπού, τις ειδικές συνθήκες τέλεσης της πράξης, τις συνέπειες αυτής, τον χρόνο παραμονής του αλλοδαπού στο Ελληνικό έδαφος, τη νομιμότητα ή μη της παραμονής του, την εν γένει συμπεριφορά, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την ύπαρξη οικογένειας και γενικότερα τον βαθμό ένταξης αυτού στην Ελληνική κοινωνία. Αν ο αλλοδαπός κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξης ήταν ανήλικος, για την απέλασή του λαμβάνεται υπόψη και η τυχόν νόμιμη εγκατάσταση και παραμονή της οικογένειάς του στη χώρα ή στην περίπτωση που η οικογένειά του διαμένει στην αλλοδαπή, ο υφιστάμενος στη χώρα προορισμού σοβαρός κίνδυνος κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας ή της προσωπικής ή γενετήσιας

ελευθερίας του. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την απόλυση από τις φυλακές. Το ίδιο ισχύει και όταν η απέλαση επιβλήθηκε από το δικαστήριο ως παρεπόμενη ποινή».

2. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 74 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Το δικαστήριο που αποφασίζει την απέλαση του αλλοδαπού δράστη επιβάλλει σε αυτόν απαγόρευση επανεισόδου του στη χώρα, για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών ή επ' αόριστον. Το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση, κατόπιν γνώμης της αρμόδιας αστυνομικής αρχής, μπορεί να επιτρέψει την επιστροφή του αλλοδαπού στη χώρα, αφού περάσει μια τριετία από την εκτέλεση της απέλασης, με την επιφύλαξη των διατάξεων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο χρονικός περιορισμός του προηγούμενου εδαφίου δεν ισχύει σε περίπτωση αλλοδαπού ο οποίος έχει τελέσει γάμο με Έλληνα υπήκοο, για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί ο γάμος, καθώς και σε περίπτωση παλιννοστούντος ελληνικής καταγωγής. Το συμβούλιο αποφαινεται αμετάκλητα και μπορεί να εξετάσει νέα αίτηση για επιστροφή μόνο μετά την πάροδο ενός έτους από την απόρριψη της προηγούμενης.

4. α) Η απέλαση εκτελείται με ενέργειες των αρμόδιων αστυνομικών αρχών, σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία περί αλλοδαπών.

β) Ο αλλοδαπός μέχρι την εκτέλεση της απέλασής του, παραμένει υπό κράτηση σε ειδικούς χώρους των καταστημάτων κράτησης ή των θεραπευτικών καταστημάτων ή σε ειδικούς χώρους των αστυνομικών αρχών που δημιουργούνται για τον σκοπό αυτό, με εντολή του εισαγγελέα του τόπου έκτισης της ποινής.

γ) Αν η απέλαση που έχει διαταχθεί δεν είναι δυνατό να εκτελεσθεί, το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης, κατόπιν πρότασης του αρμόδιου εισαγγελέα, αναστέλλει την απέλαση και επιβάλλει τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 100 ή ορισμένους από αυτούς. Αν εκλείψουν οι λόγοι που επέβαλαν την αναστολή της απέλασης, η απόφαση για τη χορήγησή της ανακαλείται με την ίδια διαδικασία.

δ) Η συνδρομή των προϋποθέσεων κράτησης επανελέγχεται ανά τρεις μήνες από τον εισαγγελέα του τόπου κράτησης. Το ανώτατο όριο κράτησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το εξάμηνο. Μπορεί όμως, να παραταθεί για έξι μήνες, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, παρά τις εύλογες προσπάθειες των αρμόδιων υπηρεσιών η εκτέλεση της απέλασης, μολονότι είναι δυνατή, καθυστερεί, επειδή ο αλλοδαπός αρνείται να

συνεργασθεί ή καθυστερεί η λήψη των αναγκαίων εγγράφων από τρίτες χώρες. Υπό τις ίδιες προϋποθέσεις και σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν αναμένεται η εκτέλεση της απέλασης σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την πάροδο του έτους, η κράτηση μπορεί να παραταθεί για έξι ακόμη μήνες.

ε) Για την παράταση της κράτησης αποφαίνεται αμετάκλητα το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης. Πέντε μέρες πριν από την συμπλήρωση των εξαμήνων που προβλέπονται ανωτέρω, η αρμόδια αστυνομική αρχή αναφέρει, με αιτιολογημένη έκθεσή της, στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών τους λόγους μη εκτέλεσης της απέλασης καθώς και το εφικτόν ή μη αυτής. Ο εισαγγελέας μέσα σε δέκα μέρες εισάγει την δικογραφία στο αρμόδιο συμβούλιο. Αν η κράτηση δεν παραταθεί μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών μετά τη συμπλήρωση των εξαμήνων που προβλέπονται ανωτέρω, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών διατάσσει την άρση της κράτησης του υπό απέλαση τελούντος αλλοδαπού.

στ) Ο κρατούμενος προς απέλαση αλλοδαπός μπορεί να υποβάλει αντιρρήσεις κατά της κράτησής του, για τις οποίες αποφαίνεται αμετάκλητα το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης.»

3. Στο άρθρο 182 του Ποινικού Κώδικα η ισχύουσα διάταξη αριθμείται ως παράγραφος 1 και προστίθεται παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Αλλοδαπός ο οποίος απελάθηκε σε εκτέλεση απόφασης δικαστηρίου, σε περίπτωση που παραβιάσει την απαγόρευση επιστροφής του στη χώρα τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, η οποία δεν μετατρέπεται σε χρηματική ποινή σε καμία περίπτωση και για οποιοδήποτε λόγο, ούτε αναστέλλεται με οποιονδήποτε τρόπο σύμφωνα με τα άρθρα 99 έως 104. Η άσκηση ενδίκων μέσων δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα».

Άρθρο 24

Τροποποίηση των άρθρων 110, 308, 314, 331, 333, 361, 362, 381, 407 ΠΚ

1. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 110 του Ποινικού Κώδικα, αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο εισαγγελέας και ο κατάδικος δεν κλητεύονται ενώπιον του συμβουλίου και ο τελευταίος μπορεί, αφού λάβει γνώση, μέσω του διευθυντή του καταστήματος κράτησης, της πρότασης του εισαγγελέα, να υποβάλει έγγραφο υπόμνημα. Εάν όμως το συμβούλιο κρίνει ότι τούτο είναι αναγκαίο μπορεί να διατάξει την ενώπιόν του εμφάνιση του καταδίκου».

2. α. Τα εδάφια δεύτερο και τρίτο της παραγράφου 1 του άρθρου 308 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίστανται ως εξής:

«Αν η κάκωση ή η βλάβη της υγείας που του προξένησε είναι ελαφρά τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι μηνών».

β. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 314 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν η σωματική βλάβη που προκλήθηκε είναι ελαφρά, επιβάλλεται κράτηση μέχρι τριών μηνών».

γ. Το άρθρο 331 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Όποιος ασκεί αυθαίρετα αξίωση σχετική με δικαίωμα που ή το έχει πραγματικά ή από πεποίθηση το οικειοποιείται, τιμωρείται με κράτηση μέχρι τριών μηνών. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση».

δ. Το άρθρο 333 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Όποιος προκαλεί σε άλλον τρόμο ή ανησυχία απειλώντας τον με βία ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη, τιμωρείται με κράτηση μέχρι τριών μηνών. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση».

ε. Το άρθρο 361 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Όποιος, εκτός από τις περιπτώσεις της δυσφήμισης (άρθρα 362 και 363), προσβάλλει την τιμή άλλου με λόγο ή με έργο ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, τιμωρείται με κράτηση μέχρι τριών μηνών».

στ. Το άρθρο 362 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Όποιος με οποιονδήποτε τρόπο ενώπιον τρίτου ισχυρίζεται ή διαδίδει για κάποιον άλλον γεγονός που μπορεί να βλάψει την τιμή ή την υπόληψή του, τιμωρείται με κράτηση μέχρι τριών μηνών».

ζ. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 381 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν η φθορά έχει αντικείμενο πράγμα ευτελούς αξίας ή η ζημία που προξενήθηκε από τη φθορά είναι ελαφρά, ο υπαίτιος τιμωρείται με κράτηση μέχρι τριών μηνών».

η. Το άρθρο 407 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Όποιος επαιτεί από φυγοπονία ή φιλοχρηματία ή κατά συνήθεια τιμωρείται με κράτηση μέχρι τριών μηνών».

Άρθρο 25

Αναπροσαρμογή ποσών

1. Το προβλεπόμενο στις διατάξεις: **α)** της παραγράφου 3 του άρθρου 159, **β)** του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 216, **γ)** του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 235, **δ)** της παραγράφου 2 του άρθρου 236, **ε)** της παραγράφου 2 του άρθρου 237, **στ)** του στοιχείου β' της παραγράφου 3 του άρθρου 237, **ζ)** της παραγράφου 3 του άρθρου 242, **η)** της περίπτωσης γ' στοιχείο 2 του άρθρου 256, **θ)** της περίπτωσης γ' στοιχείο 2 του άρθρου 258, **ι)** του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 292 Α, **ια)** της περίπτωσης ε' του άρθρου 374, **ιβ)** του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 375 **ιγ)** του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 375 και **ιδ)** της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 του άρθρου 386 του Ποινικού Κώδικα, ποσό των εβδομήντα τριών χιλιάδων (73.000) ευρώ αναπροσαρμόζεται στο ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ.
2. Το προβλεπόμενο στις διατάξεις: **α)** του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 216, **β)** της περίπτωσης γ' στοιχείο 1 του άρθρου 256, **γ)** της περίπτωσης γ' του άρθρου 258, **δ)** της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 386 και **ε)** δεύτερου εδαφίου του άρθρου 390 του Ποινικού Κώδικα, ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ αναπροσαρμόζεται στο ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 26

Ρυθμίσεις για την εξαίρεση των δικαστικών προσώπων

1. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 16 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν η αίτηση αφορά την εξαίρεση ολόκληρου του πολυμελούς δικαστηρίου (άρθρο 136 εδ. α') ή περισσότερα από ένα μέλη αυτού, η κατάθεσή της γίνεται τουλάχιστον οκτώ (8) ημέρες πριν από την ημέρα που έχει προσδιοριστεί για τη συζήτηση της υπόθεσης».

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 16 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι αιτήσεις εξαίρεσης κατά των δικαστικών προσώπων που συμπράττουν ή πρόκειται να συμπράξουν στην ίδια υπόθεση υποβάλλονται εφάπαξ ως προς όλους τους λόγους εξαίρεσης και καθ' όλων των προσώπων αυτών πριν από την επιχείρηση της διαδικαστικής ενέργειας. Το δικαστήριο ή το δικαστικό συμβούλιο αποφαινόμεθα με ενιαία απόφαση. Κάθε μεταγενέστερη αίτηση δεν λαμβάνεται υπόψη και απορρίπτεται ως απαράδεκτη από το ίδιο δικαστήριο ή συμβούλιο. Όταν η αίτηση εξαίρεσης κατά ενός, περισσοτέρων ή όλων των μελών του δικαστηρίου ή του συμβουλίου, κρίνεται ότι είναι αόριστη ως προς τα πραγματικά γεγονότα ή προδήλως ανεπίδεκτη εκτίμησης ή ασκείται καταχρηστικά απορρίπτεται στην ίδια συνεδρίαση από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου ή συμβουλίου στο οποίο υποβάλλεται».

3. Ο τίτλος και το άρθρο 17 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 17. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ. 1. Η αίτηση εξαίρεσης πρέπει να περιέχει με σαφήνεια τους λόγους της εξαίρεσης του δικαστικού προσώπου, να μνημονεύει ειδικώς τα πραγματικά γεγονότα στα οποία στηρίζονται οι λόγοι αυτοί και να αναφέρει τα μέσα της απόδειξής τους. Διαφορετικά η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη στην ίδια συνεδρίαση από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου ή συμβουλίου στο οποίο υποβάλλεται.

2. Την αίτηση εξαίρεσης πρέπει να υπογράφει ο ίδιος ο αιτών ή πληρεξούσιος που έχει ειδική γι' αυτό πληρεξουσιότητα. Μεταγενέστερη προσκόμιση του εγγράφου της πληρεξουσιότητας δεν επιτρέπεται για κανένα λόγο. Στο έγγραφο της πληρεξουσιότητας πρέπει να αναφέρονται ειδικά και συγκεκριμένα οι λόγοι για τους οποίους ζητείται η εξαίρεση. Σε περίπτωση μη τήρησης των άνω διατυπώσεων, η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου ή συμβουλίου στο οποίο υποβάλλεται.

3. Η αίτηση εξαίρεσης εγχειρίζεται στον εισαγγελέα του δικαστηρίου, όπου υπηρετεί το πρόσωπο του οποίου ζητείται η εξαίρεση. Αν ζητείται η εξαίρεση μέλους μικτού

ορκωτού δικαστηρίου ή μικτού ορκωτού εφετείου, η αίτηση εγχειρίζεται στον εισαγγελέα εφετών, αν δε αφορά μέλος του πταισματοδικείου στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

4. Η αίτηση για την εξαίρεση μέλους δικαστηρίου που συνεδριάζει μπορεί να υποβληθεί και με προφορική δήλωση, που καταχωρίζεται στα πρακτικά της συνεδρίασης και πρέπει να περιέχει όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Η δήλωση γίνεται αυτοπροσώπως ή από συνήγορο που έχει ειδική γι' αυτό πληρεξουσιότητα, εφαρμόζεται δε αναλόγως και η διάταξη της παραγράφου 2. Διαφορετικά η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη στην ίδια συνεδρίαση από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου στο οποίο υποβάλλεται. Όταν η αίτηση εξαίρεσης κατά ενός, περισσοτέρων ή όλων των μελών του δικαστηρίου, κρίνεται ότι είναι αόριστη ως προς τα πραγματικά γεγονότα ή προδήλως ανεπίδεκτη εκτίμησης ή ασκείται καταχρηστικά απορρίπτεται στην ίδια συνεδρίαση από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου στο οποίο υποβάλλεται».

4. Η παράγραφος 2 του άρθρου 20 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αν η εξαίρεση αφορά μέλος του εκ τακτικών δικαστών δικαστηρίου ή του εισαγγελέα ή ενόρκου του μικτού ορκωτού δικαστηρίου ή του μικτού ορκωτού εφετείου, αρμόδιο είναι το εκ τακτικών δικαστών δικαστήριο».

5. Στο άρθρο 23 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προστίθεται παράγραφος «5» ως εξής:

«5. Όταν συντρέχει λόγος αποκλεισμού ή εξαίρεσης ή σοβαροί λόγοι ευπρέπειας, η δήλωση αποχής πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να στηρίζεται σε συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά. Ο δικαστικός λειτουργός ελέγχεται πειθαρχικά, αν δηλώσει αποχή από φυγοπονία ή από έλλειψη σθένους ».

Άρθρο 27

Τροποποίηση του άρθρου 43 ΚΠΔ

Το άρθρο 43 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο εισαγγελέας όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά, κινεί την ποινική δίωξη, παραγγέλλοντας προανάκριση ή ανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας

κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, όπου αυτό προβλέπεται. Σε κακουργήματα κινεί την ποινική δίωξη μόνο εφόσον έχουν ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή προανακριτικές πράξεις κατά την παρ. 2 του άρθρου 243 και προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη. Αν έχει προηγηθεί ένορκη διοικητική εξέταση ή υπάρχει πόρισμα ή έκθεση ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ή Σώματος ή Υπηρεσίας Επιθεώρησης και Ελέγχου των φορέων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 3074/2002 και προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη, μπορεί να μην ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση.

2. Αν η μήνυση ή η αναφορά δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών τη θέτει στο αρχείο και υποβάλλοντας τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, αναφέρει σε αυτόν τους λόγους για τους οποίους δεν άσκησε ποινική δίωξη. Ο τελευταίος έχει δικαίωμα να παραγγείλει προκαταρκτική εξέταση αν πρόκειται για κακούργημα ή την άσκηση ποινικής δίωξης ή τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης στα λοιπά εγκλήματα.

3. Αν έχει διενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή προανακριτικές πράξεις κατά την παρ. 2 του άρθρου 243 ή ένορκη διοικητική εξέταση και ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών κρίνει ότι δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη, θέτει την υπόθεση στο αρχείο και υποβάλλοντας τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, αναφέρει σε αυτόν τους λόγους για τους οποίους δεν άσκησε ποινική δίωξη. Ο τελευταίος έχει δικαίωμα να παραγγείλει την άσκηση ποινικής δίωξης.

4. Μήνυση ή η αναφορά η οποία υποβάλλεται με οποιοδήποτε τρόπο ανωνύμως ή με ανύπαρκτο όνομα, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών τη θέτει αμέσως στο αρχείο και εφαρμόζονται αναλόγως όσα ορίζονται στην παράγραφο 2. Όταν συντρέχουν ειδικά μνημονεύομενοι στην παραγγελία του εισαγγελέα εξαιρετικοί λόγοι, μπορεί να διαταχθεί και προκαταρκτική εξέταση.

5. Ο αρμόδιος εισαγγελέας ανασύρει τη δικογραφία από το αρχείο μόνον όταν γίνεται επίκληση ή αναφαίνονται νέα πραγματικά περιστατικά ή στοιχεία, τα οποία δικαιολογούν κατά την κρίση του την επανεξέταση της υπόθεσης. Στην περίπτωση αυτή, καλεί το μηνυόμενο ή αυτόν σε βάρος του οποίου διενεργήθηκε προκαταρκτική εξέταση να παράσχει εξηγήσεις».

Άρθρο 28

Ρυθμίσεις για την έγκληση

1. Το άρθρο 46 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν ο παθών θέλει να ζητήσει τη δίωξη της αξιόποινης πράξης, υποβάλλει την έγκληση σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 42 παρ. 2 και 3.

2. Ο εγκαλών κατά την υποβολή της έγκλησης ενώπιον κάθε αρμόδιας αρχής, με εξαίρεση τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και τα εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας, καταθέτει παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού εκατό (100) ευρώ. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σε περίπτωση μη κατάθεσης του παραβόλου η έγκληση απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

3. Κατά της διάταξης του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, με την οποία η έγκληση απορρίπτεται ως απαράδεκτη λόγω μη κατάθεσης παραβόλου, δεν επιτρέπεται άσκηση προσφυγής κατά το άρθρο 48.

4. Ο εγκαλών μαζί με την έγκληση οφείλει να υποβάλει και τα διαθέσιμα σε αυτόν αποδεικτικά στοιχεία που στηρίζουν και αποδεικνύουν αυτήν. Οι καταθέσεις μαρτύρων υποβάλλονται με τον τύπο της ένορκης βεβαίωσης που έχει δοθεί ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου, χωρίς κλήση του καθού στρέφεται η έγκληση».

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 47 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών εξετάζει την έγκληση που έλαβε και αν κρίνει ότι αυτή δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης την απορρίπτει με διάταξη, η οποία περιλαμβάνει συνοπτική αιτιολογία. Ο εγκαλών έχει δικαίωμα να λάβει γνώση και αντίγραφο της διάταξης.»

3. Η παράγραφος 3 του άρθρου 47 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όσα αναφέρονται στα άρθρα 43 παρ. 1 και 5, 44 και 45 εφαρμόζονται και ως προς την έγκληση».

4. Το άρθρο 48 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο εγκαλών μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριών (3) μηνών από την έκδοση της διάταξης κατά τις παραγράφους 1 και 2 του προηγούμενου άρθρου, μπορεί να προσφύγει κατ'αυτής στον αρμόδιο εισαγγελέα εφετών. Η προθεσμία δεν παρεκτείνεται για κανέναν απολύτως λόγο. Για την προσφυγή συντάσσεται έκθεση από το γραμματέα της εισαγγελίας που εξέδωσε την προσβαλλόμενη διάταξη.

2. Ο προσφεύγων υποχρεούται να καταθέσει παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού τριακοσίων (300) ευρώ, το οποίο επισυνάπτεται στην έκθεση που συντάσσει ο άνω γραμματέας. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σε περίπτωση μη κατάθεσης του παραβόλου η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη από τον εισαγγελέα εφετών.

3. Αν ο εισαγγελέας εφετών δεχθεί την προσφυγή παραγγέλλει είτε τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, αν πρόκειται για κακούργημα για το οποίο δεν έχει ήδη διενεργηθεί, είτε την άσκηση ποινικής δίωξης, στις λοιπές περιπτώσεις».

Άρθρο 29

Μονομελές Εφετείο Κακουρηγημάτων

1. Η περίπτωση α' του άρθρου 109 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«τα κακουργήματα, εκτός από εκείνα που ανήκουν στην αρμοδιότητα των μονομελών και τριμελών εφετείων».

2. Στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προστίθεται άρθρο 110 ως εξής:

«Άρθρο 110.- ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΕΦΕΤΕΙΟ. Το μονομελές εφετείο δικάζει τα πιο κάτω εγκλήματα, εκτός αν στο νόμο απειλείται κατ' αυτών η ποινή της ισόβιας κάθειρξης:

1) Τα κακουργήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 308 Α, ως και αυτά της παραγράφου 1 του άρθρου 308 Β εφόσον για τα τελευταία έχει συνταχθεί πρακτικό συνδιαλλαγής.

2) Τα κακουργήματα των άρθρων 114 του ν. 1892/1990 (Α'101), 66 του ν. 2121/1993 (Α'25) και 52 του ν. 4002/2011 (Α'180).

3) Τα κακουργήματα των ν. 2725/1999 (Α'121) και 3028/2002 (Α'153)».

3. Στο άρθρο 111 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του μονομελούς εφετείου».

4. Ο τίτλος και η πρώτη περίοδος του άρθρου 111 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίστανται ως εξής: «Άρθρο 111.- ΤΡΙΜΕΛΕΣ ΕΦΕΤΕΙΟ. Το τριμελές εφετείο δικάζει τα αναφερόμενα στις πιο κάτω περιπτώσεις κακουργήματα, από δε τα υπαγόμενα στην αρμοδιότητα του μονομελούς εφετείου (άρθρο 110) εκείνα κατά των οποίων στο νόμο απειλείται η ποινή της ισόβιας κάθειρξης:».

5. Στην παράγραφο 6 του άρθρου 308 Β του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η φράση «τριμελές εφετείο» αντικαθίσταται με τη φράση «μονομελές εφετείο».

Άρθρο 30

Ρυθμίσεις για την προανάκριση και την ανάκριση

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 243 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η προανάκριση ενεργείται από οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο μετά γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα».

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 243 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο ανακριτικός υπάλληλος που ορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 είναι υποχρεωμένος να διενεργήσει όλες τις προανακριτικές πράξεις που αφορούν την υπόθεση για την οποία η παραγγελία και καλεί ενώπιον του τους μάρτυρες για εξέταση και τους κατηγορούμενους για να απολογηθούν εφόσον αυτοί κατοικούν στην περιφέρεια του εφετείου της έδρας του. Αν οι μάρτυρες και οι κατηγορούμενοι είναι κάτοικοι άλλων εφετειακών περιφερειών, ο κατά τα άνω ανακριτικός υπάλληλος αναθέτει την εξέταση των μαρτύρων και τη λήψη των απολογιών των κατηγορουμένων στον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο, ο οποίος πρέπει να εκτελέσει αυτήν μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών. Ο αρχικά ορισθείς ανακριτικός υπάλληλος μετά το πέρας των άνω ενεργειών επιστρέφει τη δικογραφία με εκτελεσμένη πλήρως την παραγγελία στον παραγγείλαντα εισαγγελέα. Κατά την

έννοια της διάταξης αυτής, τα εφετεία Αθηνών και Πειραιώς θεωρούνται ως ανήκοντα σε μία εφετειακή περιφέρεια».

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 248 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Μόλις ο ανακριτής λάβει την παραγγελία του εισαγγελέα, ενεργεί όλες τις ανακριτικές πράξεις που θεωρεί κατά την κρίση του αναγκαίες για να εξακριβωθούν το έγκλημα και οι υπαίτιοι. Σε υποθέσεις το αντικείμενο των οποίων απαιτεί ειδικές γνώσεις, ο ανακριτής μπορεί να ζητήσει από τον εισαγγελέα εφετών, που έχει την ανώτατη διεύθυνση της ανάκρισης, όπως με πράξη του ορίσει ειδικούς επιστήμονες για την υποβοήθηση του έργου της ανάκρισης. Ο ορισμός των προσώπων αυτών γίνεται μεταξύ αυτών που υπηρετούν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και εφαρμόζονται αναλόγως, ως προς αυτούς, οι διατάξεις των άρθρων 188 έως 193».

4. Η παράγραφος 3 του άρθρου 248 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Αν προηγήθηκε προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση, ο ανακριτής δεν επαναλαμβάνει τις ανακριτικές πράξεις που έχουν γίνει στο πλαίσió τους. Μόνο όταν κρίνει ότι οι πράξεις δεν έγιναν νομότυπα ή όταν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, χρειάζονται ειδική συμπλήρωση, επαναλαμβάνει αυτές. Για την ενέργεια των πράξεων του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα».

5. Η παράγραφος 1 του άρθρου 250 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο ανακριτής έχει το δικαίωμα και οφείλει να επεκτείνει τη δίωξη σε όλους όσους συμμετείχαν στην ίδια πράξη. Δεν μπορεί όμως να επεκτείνει την ποινική δίωξη και σε άλλη πράξη, έστω και αν είναι συναφής, ούτε έχει δικαίωμα συρρίκνωσης ή διεύρυνσης της ασκηθείσας ποινικής δίωξης».

Άρθρο 31

Τροποποίηση των περί προσωρινής κράτησης διατάξεων

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 282 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Εάν η αποδιδόμενη στον κατηγορούμενο πράξη απειλείται στο νόμο με ισόβια κάθειρξη ή πρόσκαιρη κάθειρξη με ανώτατο όριο τα είκοσι έτη ή εάν το έγκλημα

τελέστηκε κατ' εξακολούθηση ή στο πλαίσιο εγκληματικής ή τρομοκρατικής οργάνωσης ή υπάρχει μεγάλος αριθμός παθόντων απ' αυτό, προσωρινή κράτηση μπορεί να επιβληθεί και όταν, με βάση τα συγκεκριμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης, κρίνεται αιτιολογημένα ότι αν αφεθεί ελεύθερος είναι πολύ πιθανό να διαπράξει και άλλα εγκλήματα».

2. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 283 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Σε περίπτωση διαφωνίας για την προσωρινή κράτηση ή για τους όρους που πρέπει να τεθούν, αποφαινεται την ίδια ημέρα που απολογήθηκε ο κατηγορούμενος το τριμελές πλημμελειοδικείο, το οποίο συνεδριάζει ως συμβούλιο και αποφασίζει αφού ακούσει τη γνώμη του εισαγγελέα, χωρίς την παρουσία διαδίκων. Όταν πρόκειται για διαφωνία περί την προσωρινή κράτηση, ο ανακριτής υποχρεούται να εκδώσει αμέσως ένταλμα σύλληψης του κατηγορουμένου, το οποίο ισχύει μέχρι την έκδοση της απόφασης του άνω δικαστηρίου».

Άρθρο 32

Ρυθμίσεις για την αυτοπρόσωπη εμφάνιση ενώπιον των συμβουλίων

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 309 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ενώπιον του συμβουλίου δεν επιτρέπεται η εμφάνιση του εισαγγελέα και των διαδίκων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις εφόσον το συμβούλιο κρίνει ότι τούτο είναι αναγκαίο μπορεί να διατάξει την εμφάνιση ενώπιόν του όλων των διαδίκων. Αν μετά το τέλος της ανάκρισης και την υποβολή των εγγράφων στον εισαγγελέα υποβλήθηκαν στο συμβούλιο από ένα διάδικο έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, το συμβούλιο, στην περίπτωση που κρίνει ότι αυτά ασκούν ουσιώδη επιρροή στη διάγνωση της υπόθεσης, οφείλει να καλέσει τους υπόλοιπους διαδίκους, ή τους αντικλήτους τους, για να ενημερωθούν και να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους σε προθεσμία που καθορίζει το ίδιο».

2. Η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 287 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Αν η ανάκριση συνεχίζεται, πέντε ημέρες πριν από τη συμπλήρωση του χρονικού αυτού διαστήματος ο ανακριτής αναφέρει στον εισαγγελέα εφετών με αιτιολογημένη έκθεσή του τους λόγους για τους οποίους δεν περατώθηκε η ανάκριση και διαβιβάζει τη δικογραφία στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, ο οποίος την εισάγει αμέσως στο συμβούλιο πλημμελειοδικών με έγγραφη αιτιολογημένη πρότασή του. Ο γραμματέας του συμβουλίου ειδοποιεί με οποιοδήποτε μέσο (έγγραφο, τηλεγράφημα, τηλετύπημα ή τηλεομοιοτυπία) τον κατηγορούμενο ή τον συνήγορό του για να διατυπώσει τις απόψεις του με έγγραφο υπόμνημα, μέσα σε προθεσμία που καθορίζει ο πρόεδρος του συμβουλίου, έχει δε δικαίωμα ο κατηγορούμενος να λάβει γνώση της εισαγγελικής πρότασης. Ο εισαγγελέας, ο κατηγορούμενος και ο συνήγορός του δεν εμφανίζονται ενώπιον του συμβουλίου, μπορεί όμως το συμβούλιο εάν κρίνει ότι τούτο είναι αναγκαίο να διατάξει την ενώπιόν του εμφάνιση του κατηγορουμένου. Μετά ταύτα, το συμβούλιο αποφαινεται αμετάκλητα αν πρέπει να απολυθεί προσωρινά ο κατηγορούμενος ή να εξακολουθήσει η προσωρινή του κράτηση. Αν η ανάκριση ενεργείται από εφέτη, κατά το άρθρο 29, αρμόδιο να αποφανθεί είναι το συμβούλιο εφετών».

3. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 287 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατά τα λοιπά ισχύουν όσα ορίζονται στην προηγούμενη περίπτωση α΄ για την ειδοποίηση του κατηγορουμένου προς υποβολή υπομνήματος, την λήψη αντιγράφου της εισαγγελικής πρότασης, την μη εμφάνιση τούτου ενώπιον του συμβουλίου και την απόφαση του τελευταίου».

4. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 287 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατά τα λοιπά ισχύουν όσα ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο για την ειδοποίηση του κατηγορουμένου προς υποβολή υπομνήματος, την λήψη αντιγράφου της εισαγγελικής πρότασης, την μη εμφάνιση τούτου ενώπιον του συμβουλίου και την απόφαση του τελευταίου».

5. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 138 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Τα βουλεύματα του δικαστικού συμβουλίου και οι διατάξεις του ανακριτή εκδίδονται ύστερα από έγγραφη πρόταση του εισαγγελέα, ο οποίος την αναπτύσσει και προφορικά όταν η εμφάνισή του στο συμβούλιο προβλέπεται από το νόμο».

6. Στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 18 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, απαλείφεται η φράση «ενώ καλείται ο αιτών και αν είναι δυνατόν και οι άλλοι διάδικοι».

7. Στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 20 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, απαλείφεται η φράση «αφού ακούσει τον εισαγγελέα, τον αιτούντα και τους διαδίκους που καλούνται είκοσι τέσσερες ώρες πριν».

Άρθρο 33

Τροποποιήσεις στα άρθρα 111, 273, 322, 340, 349, 408, 474 και 489 ΚΠΔ

1. Το προβλεπόμενο στις παραγράφους 1, 2 και 3 του άρθρου 111 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ποσό των εκατό πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ αναπροσαρμόζεται σε πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

2. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 273 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Στην έκθεση απολογίας αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) και η αρμόδια ΔΟΥ του κατηγορουμένου. Στην περίπτωση που αυτός δεν έχει ΑΦΜ, αναγράφονται υποχρεωτικά το επώνυμο και το όνομα του πατέρα του, το πατρικό επώνυμο και το όνομα της μητέρας του, η ημερομηνία και ο τόπος γέννησης στην Ελλάδα ή η χώρα γέννησης στο εξωτερικό».

3. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 322 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Ο προσφεύγων υποχρεούται να καταθέσει παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού τριακοσίων (300) ευρώ. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σε περίπτωση μη κατάθεσης του παραβόλου η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη από τον εισαγγελέα εφετών».

4. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 340 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, τα εδάφια τέταρτο και πέμπτο αντικαθίστανται με τα εξής εδάφια:

«Αν ο κατηγορούμενος αρνηθεί την υπεράσπισή του από τον διορισμένο συνήγορο, ο πρόεδρος του δικαστηρίου διορίζει σε αυτόν άλλον συνήγορο από τον ίδιο πίνακα. Σε περίπτωση νέας άρνησης του κατηγορουμένου, το δικαστήριο προβαίνει στην εκδίκαση της υπόθεσης του κακούργηματος χωρίς διορισμό συνηγόρου. Ο

κατηγορούμενος που κρατείται, υποχρεούται δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν τη συνεδρίαση να ειδοποιήσει, δια του διευθυντή του καταστήματος κράτησης, τον εισαγγελέα του δικαστηρίου στο οποίο θα γίνει η δίκη για κακούργημα ότι δεν έχει συνήγορο υπεράσπισης. Την ίδια υποχρέωση έχει και ο κατηγορούμενος που δεν κρατείται. Ο εισαγγελέας διορίζει συνήγορο από τον πίνακα και θέτει στη διάθεσή του τη δικογραφία. Οι διευθυντές των καταστημάτων κράτησης οφείλουν να γνωστοποιούν στους κρατούμενους αυτή την υποχρέωση».

5. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 349 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Οι κατά τις ως άνω παραγράφους αναβολή γίνεται σε δικάσιμο στην οποία προεδρεύει ο ίδιος δικαστής που προήδρευε του δικαστηρίου που χορήγησε την αναβολή. Οι δικάσιμοι αυτοί είναι ιδιαίτερες και απαγορεύεται να προσδιορισθούν σε αυτές άλλες υποθέσεις. Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων δεν αναφέρονται στις μονομελείς συνθέσεις των δικαστηρίων του πρώτου βαθμού. Το δικαστήριο πριν διατάξει την αναβολή, υποχρεούται να ερευνήσει τη δυνατότητα διακοπής της δίκης για δεκαπέντε το πολύ ημέρες, αιτιολογώντας εμπειριστατωμένα ότι δεν μπορεί ο λόγος της αναβολής να αντιμετωπισθεί με διακοπή.

4. Δεύτερη αναβολή μπορεί αν δοθεί για τους ίδιους ως άνω λόγους και σύμφωνα με τους ως άνω όρους. Κάθε άλλη αναβολή απαγορεύεται και το δικαστήριο μπορεί μόνο να διατάξει τη διακοπή της δίκης ή της συνεδρίασης για δεκαπέντε το πολύ ημέρες και μέχρι τρεις φορές. Κατά τη διακοπή της συνεδρίασης, ο Πρόεδρος κατανέμει τις μη εκδικασθείσες υποθέσεις του πινακίου στις επόμενες μετά διακοπή συνεδριάσεις».

6. Στο άρθρο 349 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Εάν ο λόγος της αναβολής αναφανεί πριν από την δικάσιμο, ο διάδικος ή ο συνήγορός του υποχρεούται, με ποινή το απαράδεκτο της προβολής του λόγου αυτού ενώπιον του επ' ακροατηρίω συνεδριάζοντος δικαστηρίου, να γνωστοποιήσει αυτόν εγγράφως στον αρμόδιο εισαγγελέα, μαζί με τα έγγραφα που τον αποδεικνύουν. Για την αναβολή αποφασίζει το δικαστήριο σε συμβούλιο, αφού ακούσει τη γνώμη του εισαγγελέα χωρίς την παρουσία διαδίκων, προκειμένου δε για δίκη ενώπιον των μικτών ορκωτών δικαστηρίων το συμβούλιο των εφετών. Ο γραμματέας της αρμόδιας εισαγγελίας ενημερώνει τους μάρτυρες και τους νομιμοποιηθέντες διαδίκους για τη νέα δικάσιμο».

7. Στο άρθρο 408 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το υπάρχον κείμενο αριθμείται ως παράγραφος 1 και προστίθεται παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Σε περίπτωση που το μικτό ορκωτό δικαστήριο καταδικάσει τον κατηγορούμενο για πλημμέλημα, η έφεση του κατηγορουμένου κατά της απόφασης αυτής δικάζεται από το εκ τακτικών δικαστών δικαστήριο του μεικτού ορκωτού εφετείου πριν την συγκρότηση του τελευταίου».

8. Στο άρθρο 474 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Στην έκθεση αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) και η αρμόδια ΔΟΥ του προσώπου που ασκεί το ένδικο μέσο. Στην περίπτωση που ο ασκών το ένδικο μέσο δεν έχει ΑΦΜ, αναγράφονται υποχρεωτικά το επώνυμο και το όνομα του πατέρα του, το πατρικό επώνυμο και το όνομα της μητέρας του, η ημερομηνία και ο τόπος γέννησης στην Ελλάδα ή η χώρα γέννησης στο εξωτερικό».

9. Η περίπτωση α΄, η πρώτη περίοδος της περίπτωσης β΄ και η πρώτη περίοδος της περίπτωσης γ΄ του άρθρου 489 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«α) κατά της απόφασης του πταισματοδικείου και του ειρηνοδικείου (άρθρο 116), αν με αυτήν ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε σε κράτηση περισσότερο από σαράντα (40) ημέρες ή σε πρόστιμο πάνω από χίλια (1000) ευρώ ή σε αποζημίωση ή σε χρηματική ικανοποίηση προς τον πολιτικώς ενάγοντα πάνω από εκατό ευρώ συνολικά.

β) κατά της απόφασης του μονομελούς πλημμελειοδικείου εάν με αυτήν καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε φυλάκιση πάνω από τρεις (3) μήνες ή σε χρηματική ποινή πάνω από δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ.

γ) κατά της απόφασης του τριμελούς πλημμελειοδικείου και της απόφασης του εφετείου για πλημμελήματα (άρθρα 111 παρ.6 και 116) αν με αυτή καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε ποινή φυλάκισης πάνω από πεντε (5) μήνες ή σε χρηματική ποινή πάνω από τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ».

Άρθρο 34

Τροποποίηση των άρθρων 409 και 410 ΚΠΔ

1. Το άρθρο 409 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται, ως εξής:

«Σε περίπτωση αυτόφωρου πταίσματος επιτρέπεται η σύλληψη του δράστη από κάθε αστυνομικό όργανο που έσπευσε ή από ανακριτικό υπάλληλο για την άμεση εισαγωγή του σε δίκη όποτε αυτή είναι δυνατή σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του επόμενου άρθρου ή για τη βεβαίωση της ταυτότητάς του σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του επόμενου άρθρου».

2. Ο τίτλος και το άρθρο 410 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίστανται, ως εξής:

«Άρθρο 410.- ΑΜΕΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΕ ΔΙΚΗ Ή ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ.

1. Αν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 409, εκείνος που έχει συλληφθεί οδηγείται αμέσως στο δημόσιο κατήγορο και στο πταισματοδικείο του τόπου όπου συνελήφθη, αν υπάρχει πταισματοδικείο που συνεδριάζει εκείνη την ώρα ή μπορεί να συνεδριάσει αμέσως, και εισάγεται αμέσως σε δίκη και εκεί προσκομίζονται και οι σχετικές αποδείξεις.

2. Αν δεν υπάρχει στον τόπο όπου συνελήφθη πταισματοδικείο ή αυτό δεν μπορεί να συνεδριάσει αμέσως, προσάγεται χωρίς αναβολή στο πλησιέστερο αστυνομικό κατάστημα, όπου εξετάζεται αμέσως και συντάσσεται έκθεση, από τον ίδιο που τον συνέλαβε ή άλλο αστυνομικό υπάλληλο, και αφού βεβαιωθεί η ταυτότητά του αφήνεται ελεύθερος».

Άρθρο 35

Τροποποίηση του άρθρου 551 ΚΠΔ

Το άρθρο 551 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται, ως εξής:

«Άρθρο 551.- ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ. 1. Αν πρόκειται να εκτελεστούν κατά του ίδιου προσώπου περισσότερες αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις για διαφορετικά εγκλήματα που συρρέουν, εφαρμόζονται οι ορισμοί του Ποινικού Κώδικα για τη συρροή. Αν οι καταδίκες απαγγέλθηκαν από διαφορετικά δικαστήρια, αρμόδιος για να καθορίσει τη συνολική ποινή που πρέπει να εκτιθεί είναι ο εισαγγελέας του δικαστηρίου που επέβαλε τη βαρύτερη ποινή, ή, αν πρόκειται για ομοειδείς ποινές, ο εισαγγελέας του

δικαστηρίου που επέβαλε την ποινή με τη μεγαλύτερη διάρκεια. Σε κάθε άλλη περίπτωση ο εισαγγελέας του δικαστηρίου που εξέδωσε τη νεότερη απόφαση.

2. Αν το δικαστήριο που επέβαλε τις ποινές είναι το μικτό ορκωτό δικαστήριο ή το μικτό ορκωτό εφετείο, ή αν μία από τις ποινές επιβλήθηκε από στρατιωτικό ή άλλο έκτακτο δικαστήριο, αρμόδιος είναι ο εισαγγελέας εφετών της περιφέρειας του δικαστηρίου.

3. Αν μεταξύ των προς εκτέλεση αποφάσεων υπάρχει και απόφαση που αμετάκλητα έχει καθορίσει συνολική ποινή, για τον καθορισμό της νέας συνολικής ποινής λαμβάνεται ως βάση η καθορισθείσα συνολική ποινή, εάν αυτή είναι βαρύτερη από τις ποινές που επιβλήθηκαν με τις άλλες αποφάσεις. Στην περίπτωση αυτή, για τον καθορισμό της κατά την προηγούμενη παράγραφο αρμοδιότητας, λαμβάνεται υπόψη και η απόφαση που έχει καθορίσει συνολική ποινή.

4. Η αίτηση για καθορισμό συνολικής ποινής υποβάλλεται στον κατά τις άνω παραγράφους αρμόδιο εισαγγελέα αυτοπροσώπως ή από συνήγορο που έχει ειδική εντολή γι' αυτό. Αν εκείνος που καταδικάστηκε κρατείται δεν προσάγεται στον εισαγγελέα, μπορεί όμως να αντιπροσωπευθεί με συνήγορο, που διορίζεται με απλή επιστολή, την οποία πρέπει να έχει θεωρήσει ο διευθυντής του καταστήματος κράτησης.

5. Κατά της πράξης του εισαγγελέα με την οποία καθορίζεται, κατά τις προηγούμενες παραγράφους, συνολική ποινή επιτρέπεται προσφυγή από τον αιτούντα καταδικασμένο στο κατά τις άνω παραγράφους αρμόδιο δικαστήριο, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών, από την με οποιοδήποτε τρόπο κοινοποίηση της πράξης σε αυτόν. Για την προσφυγή συντάσσεται έκθεση από το γραμματέα της εισαγγελίας που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη και εισάγεται αμέσως στο δικαστήριο. Κατά της απόφασης αυτού επιτρέπεται αναίρεση στον καταδικασμένο και τον εισαγγελέα».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΕΙΔΙΚΟΙ ΠΟΙΝΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ

Άρθρο 36

Αναπροσαρμογή ποσών

1. Το προβλεπόμενο στις διατάξεις: **α)** της παραγράφου 2 του άρθρου τρίτου του ν. 2803/2000 (Α'48), **β)** της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου τέταρτου του ν. 2803/2000 (Α'48), **γ)** της παραγράφου 2 του άρθρου δεύτερου του ν. 2656/1998 (Α' 265), **δ)** της παραγράφου 2 του άρθρου πέμπτου του ν. 3560/2007 (Α' 103), **ε)** του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 6 του άρθρου 22 του ν. 1599/1986 (Α' 75), ποσό των εβδομήντα τριών χιλιάδων (73.000) ευρώ αναπροσαρμόζεται στο ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ.
2. Το προβλεπόμενο στη διάταξη της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου τέταρτου του ν. 2803/2000 (Α'48) ποσό των εκατό πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ αναπροσαρμόζεται στο ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ.
3. Το προβλεπόμενο στη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 1608/1950 (Α'301) ποσό των εκατό πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ αναπροσαρμόζεται στο ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ.

Άρθρο 37

Ρύθμιση για τους νόμους 2960/2001 και 4002/2011

και τροποποίηση του π.δ. 106/2007 και της Υγειονομικής διάταξης Α5/3010/1985

1. Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση των κακουργημάτων που προβλέπονται: α) στο ν. 2960/2001 «Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας» (Α'265) και β) στο άρθρο 52 του ν. 4002/2011 (Α'180) είναι το μονομελές εφετείο.
2. Στο **τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 21 του π.δ. 106/2007 (Α'135)** η φράση «στον Υπουργό Δικαιοσύνης, κατ' εφαρμογή των άρθρων 74 παρ. 3 και 99 παρ. 3 του Ποινικού Κώδικα» **αντικαθίσταται** από την φράση «στο συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση, κατ' εφαρμογή του άρθρου 74 παρ. 3 του Ποινικού Κώδικα».
3. Στο **δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 24 του π.δ. 106/2007 (Α'135)** η φράση «εφαρμόζονται τα άρθρα 74 παρ. 3 και 99 παρ. 3 του Ποινικού Κώδικα», **αντικαθίσταται** από την φράση «εφαρμόζεται το άρθρο 74 παρ. 3 του Ποινικού Κώδικα».
4. Το **άρθρο 10 της Υγειονομικής διάταξης Α5/3010/1985 (Β' 593/1985, διόρθωση σφαλμάτων: Β' 4/1986) αντικαθίσταται ως εξής:**

«Οι παραβάτες της παρούσας Υγειονομικής διάταξης τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι ένα (1) έτος και χρηματική ποινή τουλάχιστον πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Αν ο δράστης έχει συλληφθεί επ' αυτοφώρω, ακολουθείται υποχρεωτικά η διαδικασία που αναφέρεται στα άρθρα 418 και επόμενα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας».

5. Το άρθρο 11 της Υγειονομικής διάταξης Α5/3010/1985 (Β' 593/1985, διόρθωση σφαλμάτων: Β' 4/1986) αντικαθίσταται ως εξής:

«Η εκτέλεση της παρούσας Υγειονομικής διάταξης ανατίθεται στα αρμόδια υγειονομικά και αστυνομικά όργανα σε όλη την επικράτεια».

Άρθρο 38

Πταισματικές παραβάσεις

1. Τιμωρείται με κράτηση μέχρι τριών μηνών ή με πρόστιμο μέχρι τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ :

α) Η παράβαση των άρθρων 25 του ν. 2224/1994, 17 του ν. 2639/1998, 72 του ν. 3850/2010 και 1 του α.ν. 501/1937, καθώς και όλων των βασιλικών ή προεδρικών διαταγμάτων και των υπουργικών αποφάσεων που ερείδονται ως προς την ποινική κύρωση στις ανωτέρω διατάξεις.

β) Η παράβαση του άρθρου 42 παρ. 7 του ν. 1892/1990.

γ) Η παράβαση του άρθρου 18 παρ. 1 του ν. 3526/2007.

δ) Η παράβαση του άρθρου 10 του ν. 2946/2001.

ε) Η παράβαση των άρθρων 9 και 10 του ν. 392/1976.

στ') Η παράβαση του άρθρου 19 του α.ν. 412/1936.

ζ) Η παράβαση των διατάξεων των άρθρων 17 του α.ν. 431/1937, 11 του α.ν. 1108/1938 και 25 του ν. δ. 3430/1955.

η) Η παράβαση των διατάξεων των άρθρων 22 του π.δ. 778/1980, 117 του π.δ. 1073/1981 και 9 του ν. 1396/1983.

θ) Η παράβαση του άρθρου 10 του ν. 2853/1922.

ι) Η παράβαση του άρθρου 3 του α.ν. 439/1945.

ια) Η παράβαση του άρθρου 3 παρ. 2-1 του ν.δ. 608/1948.

2. Αυξάνεται στο ποσό των εξακοσίων (600) ευρώ το προβλεπόμενο από τις διατάξεις των άρθρων 268 του ν.δ. 86/1969, 37, 38 και 39 του ν. 3585/2007 όριο, μέχρι του οποίου τα αντίστοιχα αδικήματα τιμωρούνται σε βαθμό πταίσματος.

Άρθρο 39**Τροποποίηση του ν. 3386/2005**

1. Η διάταξη του άρθρου 87 παρ. 5 του ν. 3386/2005 (Α΄ 212), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 48 παρ. 3 του ν. 3772/2009 (Α΄ 112), αντικαθίσταται, ως εξής:

«5. Όποιος διευκολύνει την είσοδο στο ελληνικό έδαφος ή την έξοδο από αυτό υπηκόου τρίτης χώρας, χωρίς να έχει υποβληθεί στον έλεγχο που προβλέπεται από το άρθρο 5, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ για κάθε διευκολυνθέν πρόσωπο. Αν ο δράστης ενήργησε εκ κερδοσκοπίας ή κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή αν το έγκλημα τελέστηκε από δύο ή περισσότερους επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ για κάθε πρόσωπο του οποίου διευκολύνεται η παράνομη είσοδος ή έξοδος από τη χώρα».

2. Η διάταξη του άρθρου 88 παρ. 1 του ν. 3386/2005 (Α΄ 212), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 48 παρ. 4 του ν. 3772/2009 (Α΄112), αντικαθίσταται, ως εξής:

«1. Πλοίαρχοι ή κυβερνήτες πλοίου, πλωτού μέσου ή αεροπλάνου και οδηγοί κάθε είδους μεταφορικού μέσου που μεταφέρουν από το εξωτερικό στην Ελλάδα υπηκόους τρίτων χωρών, που δεν έχουν δικαίωμα εισόδου στο ελληνικό έδαφος ή στους οποίους έχει απαγορευθεί η είσοδος για οποιαδήποτε αιτία, καθώς και αυτοί που τους προωθούν από τα σημεία εισόδου, τα εξωτερικά ή εσωτερικά σύνορα, στην Ελληνική Επικράτεια και αντίστροφα προς το έδαφος κράτους μέλους της Ε.Ε. ή τρίτης χώρας ή διευκολύνουν τη μεταφορά ή προώθησή τους ή εξασφαλίζουν σε αυτούς κατάλυμα για απόκρυψη τιμωρούνται:

α. Με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ για κάθε μεταφερόμενο πρόσωπο.

β. Με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ για κάθε μεταφερόμενο πρόσωπο, αν η μεταφορά ενεργείται κατ' επάγγελμα ή αν ο υπαίτιος είναι δημόσιος υπάλληλος ή τουριστικός ή ναυτιλιακός ή ταξιδιωτικός πράκτορας.

γ. Με κάθειρξη και χρηματική ποινή τουλάχιστον εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, αν από την πράξη προέκυψε κίνδυνος για άνθρωπο.

δ. Με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, αν στην περίπτωση γ' επήλθε θάνατος.».

3. Στο ν. 3386/2005 (Α' 212), μετά το άρθρο 88, προστίθεται άρθρο με αριθμό «88 Α» ως εξής:

«Άρθρο 88 Α.- ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ. 1. Αν ο δράστης των πλημμελημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 87 και 88 έχει συλληφθεί επ' αυτοφώρω, ακολουθείται υποχρεωτικά η διαδικασία που αναφέρεται στα άρθρα 418 και επόμενα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

2. Ο εισαγγελέας υποχρεούται να εισαγάγει την υπόθεση αμέσως χωρίς έγγραφη προδικασία στο ακροατήριο του αρμοδίου δικαστηρίου και απαγορεύεται η απ' αυτόν διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, προανάκρισης ή ο προσδιορισμός της υπόθεσης σε ρητή δικάσιμο.

3. Σε περίπτωση που ο κατηγορούμενος ασκεί το δικαίωμα που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 423 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το δικαστήριο διατηρεί την κράτηση αυτού.

4. Η συζήτηση της υπόθεσης ολοκληρώνεται σε μία μόνο δικάσιμο και δεν επιτρέπεται η αναβολή της συζήτησης για οποιοδήποτε λόγο, ούτε η παραπομπή της υπόθεσης στην τακτική διαδικασία (άρθρο 424 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας).

5. Η περιοριστική της ελευθερίας ποινή που επιβάλλεται από το δικαστήριο για τις πράξεις που προβλέπονται από τις διατάξεις των παραγράφων 5, 6 και 8 του άρθρου 87 και του άρθρου 88 του παρόντος νόμου, δεν μετατρέπεται σε χρηματική ποινή σε καμία περίπτωση και για οποιοδήποτε λόγο, ούτε τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις των άρθρων 99 έως 104 του Ποινικού Κώδικα.

6. Οι διατάξεις του άρθρου 253 Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, εφαρμόζονται αναλόγως και για τις αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται από τα άρθρα 87 και 88 του παρόντος νόμου».

5. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 83, καθώς και στο τέλος της παραγράφου 7 του άρθρου 87 του ν. 3386/2005 (Α΄ 212), προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Για τους δράστες των άνω πράξεων, εφόσον κινείται κατ' αυτών η κατά το άρθρο 76 διαδικασία διοικητικής απέλασης, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 417 και επόμενα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, εκτός αν ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, ειδοποιούμενος σχετικά από τις αστυνομικές ή λιμενικές αρχές, κρίνει ότι συντρέχουν λόγοι εφαρμογής της».

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Ν. 3900/2010

Άρθρο 40

Εκκρεμείς δίκες μετά την πρότυπη δίκη

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 1 του ν. 3900/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή μέσο ενώπιον οποιουδήποτε τακτικού διοικητικού δικαστηρίου μπορεί να εισαχθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας με πράξη τριμελούς επιτροπής, αποτελούμενης από τον Πρόεδρό του, τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο και τον Πρόεδρο του αρμόδιου καθ' ύλην Τμήματος, ύστερα από αίτημα ενός των διαδίκων ή του Γενικού Επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων, όταν με αυτό τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων. Τα αιτήματα των διαδίκων συνοδεύονται, επί ποινή απαραδέκτου, από παράβολο τριακοσίων (300) ευρώ, που κατατίθεται σε ειδικό

λογαριασμό υπέρ του ΤΑΧΔΙΚ και αποδίδεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας ως πρόσθετο ποσό στην επιχορήγηση του άρθρου 64 του παρόντος νόμου.

Η πράξη της Επιτροπής δημοσιεύεται σε δύο ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών και συνεπάγεται την αναστολή εκδίκασης των εκκρεμών υποθέσεων, στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα. Η αναστολή δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικαστική προστασία. Μετά την επίλυση του ζητήματος, το Συμβούλιο της Επικρατείας μπορεί να παραπέμψει το ένδικο μέσο ή βοήθημα στο αρμόδιο τακτικό διοικητικό δικαστήριο. Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας δεσμεύει τους διαδίκους της ενώπιόν του δίκης, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι παρεμβάντες.

Στη δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας μπορεί να παρέμβει κάθε διάδικος σε εκκρεμή δίκη, στην οποία τίθεται το ίδιο ως άνω ζήτημα, και να προβάλει τους ισχυρισμούς του σχετικά με το ζήτημα αυτό. Για την εν λόγω παρέμβαση δεν καταλογίζεται δικαστική δαπάνη, η δε μη άσκησή της δεν δημιουργεί δικαίωμα ασκήσεως ανακοπής ή τριτανακοπής».

2. Στο άρθρο 1 του ν. 3900/2010 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Μετά τη δημοσίευση της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου, παύει η αναστολή εκδίκασης των εκκρεμών υποθέσεων ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια εκδικάζουν τα εκκρεμή ένδικα μέσα και βοηθήματα. Η ως άνω απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του δικαστηρίου και σε περίληψη σε δύο ημερήσιες εφημερίδες πανελλήνιας κυκλοφορίας.

Οποιοσδήποτε από τους διαδίκους στις εν λόγω δίκες μπορεί, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την τελευταία δημοσίευση της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας στις ανωτέρω εφημερίδες, να ζητήσει με αίτησή του τη συζήτησή τους στο ακροατήριο, αναφέροντας συνοπτικά τους λόγους. Σε περίπτωση κατά την οποία το δικαστήριο κρίνει ότι ζητήθηκε καταχρηστικώς η συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, μπορεί να επιβάλει δικαστική δαπάνη σε βάρος του διαδίκου που υπέβαλε την αίτηση έως και πενταπλάσια της εκάστοτε οριζόμενης. Ειδικά στην περίπτωση κατά την οποία αίτηση για συζήτηση στο ακροατήριο υποβάλει διάδικος, του οποίου το ένδικο βοήθημα ή μέσο θα μπορούσε να γίνει δεκτό σε συμβούλιο, δεν επιδικάζεται υπέρ αυτού δικαστική δαπάνη. Μετά την πάροδο της ανωτέρω προθεσμίας υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον των τακτικών διοικητικών

δικαστηρίων, για τις οποίες δεν έχει υποβληθεί αίτηση να συζητηθούν στο ακροατήριο, μπορεί να εισαχθούν σε διαδικασία σε συμβούλιο.

Οι διάδικοι στις εν λόγω δίκες μπορούν να ζητήσουν την εισαγωγή του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου στο ακροατήριο, μετά την έκδοση της απόφασης του δικαστηρίου σε συμβούλιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 6 και 7 του άρθρου 126^Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, μόνο σε περίπτωση που επικαλεστούν ότι δεν εξετάστηκαν αυτοτελείς λόγοι, οι οποίοι δεν αφορούν το επιλυθέν ζήτημα.

Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 126^Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Π.Δ. 18/1989

Άρθρο 41

Συνοπτική έκθεση δικογράφου και ηλεκτρονική διεύθυνση

1. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του π.δ. 18/1989 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Σε περίπτωση κατά την οποία το δικόγραφο υπογράφεται από δικηγόρο, αναγράφεται η ηλεκτρονική του διεύθυνση. Στο δικόγραφο περιέχεται συνοπτική έκθεση των τιθέμενων νομικών ζητημάτων, η οποία δεν υπερβαίνει τις 200 λέξεις. Εάν ελλείπει η έκθεση, δεν ορίζεται δικάσιμος μέχρις ότου συμπληρωθεί το δικόγραφο. Η υποχρέωση αυτή δεν αφορά την αίτηση αναστολής και την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων».

Άρθρο 42

Ηλεκτρονική κατάθεση και επίδοση δικογράφου

1. Στο άρθρο 19 του π.δ. 18/1989 προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Το ένδικο μέσο ή βοήθημα μπορεί να υποβάλλεται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 (Α΄ 125). Το ένδικο μέσο ή βοήθημα που έχει υποβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και περιέχει και την έκθεση κατάθεσης».

2. Στο άρθρο 21 του π.δ. 18/1989 προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

«7. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω παραγράφους επιδόσεις του δικαστηρίου προς τους διαδίκους μπορεί να γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου περί ορισμού δικασίμου και εισηγητή φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 (Α΄ 125). Το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου που έχουν επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι επιδόθηκαν, εφόσον επιστραφεί στο δικαστήριο από τον παραλήπτη ηλεκτρονική απόδειξη, που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και ισχύει ως έκθεση επίδοσης».

3. Στην παράγραφο 5 του άρθρου 34 του π.δ. 18/1989 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η κοινοποίηση μπορεί να γίνει και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 7 του άρθρου 21 του παρόντος.».

Άρθρο 43

Συνέπειες μη αποστολής φακέλου

Στο άρθρο 24 του π.δ. 18/1989 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«Σε περίπτωση κατά την οποία αναβληθεί η υπόθεση μία φορά λόγω μη αποστολής των στοιχείων του φακέλου από τη Διοίκηση, το Δικαστήριο μπορεί να προχωρήσει στην εκδίκασή της, συνάγοντας τεκμήριο ομολογίας για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος».

Άρθρο 44

Πληρεξουσιότητα

Στο άρθρο 27 του π.δ. 18/1989 προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«Γενικό πληρεξούσιο η ισχύς του οποίου έχει παύσει κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, σύμφωνα με το άρθρο 97 παρ. 3 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, δεν λαμβάνεται υπόψη για τη νομιμοποίηση του διαδικού, έστω και αν ίσχυε κατά το χρόνο ασκήσεως του ενδίκου μέσου.

Άρθρο 45

Διαδικασία σε Συμβούλιο για την αποδοχή ενδίκων βοηθημάτων και μέσων

Μετά το άρθρο 34^A του π.δ. 18/1989 προστίθεται άρθρο 34B ως εξής:

«1. Μετά την τήρηση των διαδικασιών των άρθρων 20, 21 και 23 του παρόντος, ο εισηγητής, εάν κρίνει ότι ένδικο μέσο ή βοήθημα, για το οποίο έχει προσκομιστεί συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο προς το δικηγόρο που το υπογράφει, έχει ασκηθεί παραδεκτώως και είναι προδήλως βάσιμο, μπορεί να προτείνει στον πρόεδρο την εισαγωγή του στο δικαστικό σχηματισμό σε συμβούλιο του προηγούμενου άρθρου. Εφόσον ο σχηματισμός συμφωνήσει, με ομόφωνη απόφασή του το κάνει δεκτό, και επιδικάζει δικαστική δαπάνη για τη σύνταξη του δικογράφου. Η απόφαση ισχύει και παράγει τα έννομα αποτελέσματά της από την έκδοση της κατά την επομένη παράγραφο διαπιστωτικής πράξης του Προέδρου, υπόκειται δε έκτοτε σε τριτανακοπή, αν είναι ακυρωτική.

2. Η απόφαση κοινοποιείται στους διαδικούς. Η διάδικος Αρχή και οι τυχόν παρεμβάντες μπορούν, με αίτησή τους, να ζητήσουν τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου. Με πράξη του Προέδρου βεβαιώνεται η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής.

3. Αν και μετά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο το ένδικο μέσο ή βοήθημα γίνει δεκτό, η Αρχή ή ο παρεμβάς που την προκάλεσε, καταδικάζεται να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο το πενταπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.

4. Με απόφαση του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειάς του και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα

της Κυβερνήσεως μέσα σε τρεις μήνες από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ορίζεται η διαδικασία και ο τρόπος αποδοχής των αποφάσεων του άρθρου 34^Α του παρόντος και των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου από τη διάδικο Αρχή, εφόσον η νομική της υπηρεσία διεξάγεται από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους».

Άρθρο 46

Δικαστική δαπάνη

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 39 του π.δ. 18/1989 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Σε περίπτωση κατά την οποία ο ηττηθείς διάδικος συνέβαλε με τη δικονομική συμπεριφορά του στην καθυστέρηση εκδίκασης της υπόθεσης, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει δικαστική δαπάνη έως τριπλάσια της εκάστοτε οριζομένης. Ειδικά ως προς το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου για την επιβολή της ανωτέρω δικαστικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη και η τήρηση των υποχρεώσεων των άρθρων 23 και 24 του παρόντος διατάγματος».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 47

Αρμοδιότητα

1. Τα εδάφια β και γ της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του ΚΑΔ αντικαθίστανται ως εξής:

«β. Των φορολογικών και τελωνειακών εν γένει διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει τις εκατόν πενήντα χιλιάδες ευρώ, ανήκει σε πρώτο βαθμό στο μονομελές πρωτοδικείο. Εάν το αντικείμενο υπερβαίνει τις εκατόν πενήντα χιλιάδες ευρώ και φθάνει έως τις τριακόσιες χιλιάδες ευρώ, οι εν λόγω διαφορές ανήκουν σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στο μονομελές εφετείο, εάν δε υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες ευρώ, ανήκουν σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στο τριμελές εφετείο.

γ. των χρηματικών διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει το ποσό των εκατόν χιλιάδων (100.000) ευρώ, ανήκει στο μονομελές πρωτοδικείο».

2. Η παράγραφος 6 του άρθρου 6 του ΚΔΔ αντικαθίσταται ως εξής:

«Η σε δεύτερο βαθμό εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας ανήκει στο εφετείο. Κατ' εξαίρεση στην περίπτωση του εδαφίου β της παραγράφου 2 του παρόντος η απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου υπόκειται σε έφεση ενώπιον του τριμελούς πρωτοδικείου. Εκτός από την περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, στις περιπτώσεις που η πρωτόδικη απόφαση εκδίδεται από το μονομελές πρωτοδικείο, η εκδίκαση της διαφοράς σε δεύτερο βαθμό ανήκει στο μονομελές εφετείο».

Άρθρο 48

Συνοπτική έκθεση δικογράφου και ηλεκτρονική διεύθυνση

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 45 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται περίπτωση δ ως εξής:

«δ'. Στο δικόγραφο περιέχεται συνοπτική έκθεση των τιθέμενων ζητημάτων, η οποία δεν υπερβαίνει τις 200 λέξεις. Η υποχρέωση αυτή δεν αφορά την αίτηση αναστολής και την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων».

2. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 45 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Στην περίπτωση που το δικόγραφο υπογράφεται από δικηγόρο, αναγράφεται η ηλεκτρονική του διεύθυνση».

3. Στο άρθρο 46 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Εάν ελλείπει η έκθεση της περίπτωσης δ της παραγράφου 1 του άρθρου 45 του παρόντος κώδικα, δεν ορίζεται δικάσιμος μέχρις ότου συμπληρωθεί το δικόγραφο».

Άρθρο 49

Ηλεκτρονική κατάθεση και επίδοση δικογράφου

1. Στο άρθρο 48 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω παραγράφους επιδόσεις μπορούν να γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον τα προς επίδοση έγγραφα φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125). Τα προς επίδοση έγγραφα που υποβλήθηκαν με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι επιδόθηκαν, εφόσον επιστραφεί στο δικαστήριο από τον παραλήπτη ηλεκτρονική απόδειξη, που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και ισχύει ως έκθεση επίδοσης».

2. Στο άρθρο 126 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

«8. Τα δικόγραφα μπορεί να υποβάλλονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125). Τα δικόγραφα που έχουν υποβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκαν, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και περιέχει και την έκθεση κατάθεσης».

3. Στο άρθρο 195 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Η κοινοποίηση μπορεί να γίνει και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 48 του παρόντος».

Άρθρο 50

Δικαστικός συμβιβασμός

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 142 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται περίπτωση ε' ως εξής:

"ε) επιτευχθεί δικαστικός συμβιβασμός του ν. 4600/1966".

5. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 142 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Η κατάργηση διαπιστώνεται με απόφαση του δικαστηρίου, με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στην παρ. 7 του άρθρου 143, εφόσον δεν έχει ορισθεί δικάσιμος, εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις δ' και ε' της προηγούμενης παραγράφου».

Άρθρο 51

Διαδικασία σε Συμβούλιο

Το άρθρο 126α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το δικαστήριο, με απόφαση που λαμβάνεται σε συμβούλιο, και σε υποθέσεις αρμοδιότητας μονομελούς δικαστηρίου ο οριζόμενος δικαστής με απόφασή του, μπορεί να απορρίπτει ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι προδήλως απαράδεκτα ή αβάσιμα και να παραπέμπει, όταν συντρέχουν οι περιπτώσεις του άρθρου 12, παρ. 2, στο αρμόδιο δικαστήριο υποθέσεις οι οποίες έχουν εισαχθεί σ' αυτό αναρμοδίως. Με την ίδια απόφαση απορρίπτεται ή παραπέμπεται κατά περίπτωση και η τυχόν εκκρεμής αίτηση παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας.

2. Το ίδιο δικαστήριο μπορεί να δέχεται, εν όλω ή εν μέρει, ένδικα βοηθήματα ή μέσα, που είναι προδήλως βάσιμα.

3. Ο πρόεδρος του συμβουλίου διοίκησης ή ο δικαστής που διευθύνει το δικαστήριο ή ο οριζόμενος από αυτούς δικαστής, με πράξη του στο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο, η οποία δεν κοινοποιείται στους διαδίκους, ορίζει το τμήμα ή το δικαστή που θα προβεί στην κατά τις προηγούμενες παραγράφους εκδίκαση της υπόθεσης. Για τις υποθέσεις για τις οποίες έχει προσδιορισθεί δικάσιμος, η ως άνω αρμοδιότητα ανήκει στον πρόεδρο του οικείου τμήματος ο οποίος, με την ίδια πράξη, διατάζει και τη διαγραφή τους από το πινάκιο.

4. Στην περίπτωση της παραγράφου 2 ο εισηγητής ζητεί εγγράφως ή προφορικώς ή με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο από τον υπογράφοντα δικηγόρο στη δηλωθείσα από αυτόν διεύθυνση ή στα λοιπά δηλωθέντα από αυτόν στοιχεία επικοινωνίας, την προσκόμιση στοιχείων νομιμοποίησης. Αν αυτά δεν προσκομισθούν σε προθεσμία τριάντα ημερών από την αποστολή του εγγράφου ή την ειδοποίηση, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται ως απαράδεκτο για το λόγο αυτό.

5. Οι κατά τις παραγράφους 1 και 2 αποφάσεις λαμβάνονται μόνον ομοφώνως και μετά την αποστολή του φακέλου από τη διοίκηση. Άλλως, η υπόθεση εισάγεται για συζήτηση με την τακτική διαδικασία. Οι διατάξεις του παρόντος για την παρέμβαση και την τριτανακοπή εφαρμόζονται και εν προκειμένω. Οι αποφάσεις είναι συνοπτικά διατυπωμένες και περιέχουν, κυρίως, την απάντηση επί των προβαλλομένων ισχυρισμών.

6. Η απορριπτική απόφαση κοινοποιείται στον διάδικο που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Ο τελευταίος μπορεί, με αίτησή του, που κατατίθεται εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση, και πάντως όχι μετά την πάροδο δέκα οκτώ (18) μηνών από την έκδοση της απόφασης, να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, καταβάλλοντας ως ειδικό επιπλέον

παράβολο το τριπλάσιο από το κατά περίπτωση προβλεπόμενο επί φορολογικών δε εν γένει διαφορών, το τριπλάσιο του κατά το άρθρο 277 παράγραφος 3 παραβόλου. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση που ελήφθη σε συμβούλιο παύει να ισχύει και η υπόθεση εισάγεται για συζήτηση με την τακτική διαδικασία.

7. Σε περίπτωση παραδοχής, κατά την παράγραφο 2, ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, οι ορισμοί της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν και για εκείνον κατά του οποίου εστρέφετο το ένδικο βοήθημα ή μέσο, καθώς και για τον παρεμβαίνοντα ή τον έχοντα δικαίωμα παρεμβάσεως. Η Αρχή καταβάλλει το τριπλάσιο του παγίως προβλεπόμενου για τον ιδιώτη παραβόλου. Στην περίπτωση αυτή, στην απόφαση σημειώνεται ότι η παραδοχή καθίσταται οριστική μετά την τήρηση της διαδικασίας της επομένης παραγράφου.

8. Ο Πρόεδρος του οικείου Τμήματος ή ο δικαστής του μονομελούς δικαστηρίου με πράξη του διαπιστώνει την άπρακτη πάροδο των προθεσμιών της παραγράφου 6. Από την ημερομηνία σύνταξης της πράξεως αυτής παράγεται το αποτέλεσμα της απόφασης. Αν διαπιστώσει πλημμέλεια στην κοινοποίηση, διατάσσει την ενέργεια νέας.

9. Στις υποθέσεις που εκδικάζονται σε συμβούλιο, δικαστική δαπάνη επιδικάζεται για τη σύνταξη του δικογράφου. Αν, μετά από αίτημα του διαδίκου, η υπόθεση εισαχθεί στην τακτική διαδικασία και το διατακτικό της αποφάσεως είναι, κατά τα ουσιώδη σημεία του, το ίδιο με αυτό της απόφασης σε συμβούλιο ο διάδικος που προκάλεσε τη νέα συζήτηση καταδικάζεται να καταβάλει στο νικήσαντα διάδικο ποσό ίσο με το πενταπλάσιο της εκάστοτε οριζόμενης δικαστικής δαπάνης. Για το καταβαλλόμενο κατά τις παραγράφους 6 και 7 ειδικό παράβολο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 277 του παρόντος. Το παράβολο των παραγράφων 6 και 7 καταπίπτει υπέρ του αντιδίκου.

Άρθρο 52

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 189 του ΚΔΔ αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο εισηγητής συντάσσει και παραδίδει το σχέδιο της απόφασης σε ηλεκτρονική μορφή το οποίο περιλαμβάνει το ιστορικό, το σκεπτικό και το διατακτικό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο επόμενο άρθρο. Το σχέδιο υπογράφεται, στις πολυμελείς συνθέσεις, από τον εισηγητή και τον πρόεδρο, ενώ στις μονομελείς από τον δικαστή που δίκασε την υπόθεση. Στο σχέδιο, αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, τίθεται και η χρονολογία της διάσκεψης».

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 189 του ΚΔΔ αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο δικαστής παραδίδει το πρωτότυπο της απόφασης σε ηλεκτρονική μορφή με το περιεχόμενο που προβλέπεται στο επόμενο άρθρο. Η απόφαση απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση».

3. Ο τίτλος του άρθρου 191 του ΚΔΔ αντικαθίσταται ως εξής:

«Υπογραφή του πρωτοτύπου». Καταργείται η παράγραφος 2 του εν λόγω άρθρου που προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 32 του Ν. 3900/2010 και απαλείφεται η ένδειξη «παράγραφος 1».

4. Καταργείται η παράγραφος 3 του άρθρου 32 του Ν. 3900/2010.**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄****ΔΙΚΑΙΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΩΝ ΛΟΓΩ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ ΤΗΣ
ΕΥΛΟΓΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΚΗΣ****Άρθρο 53****Δικαιούμενοι στην άσκηση αίτησης για δίκαιη ικανοποίηση**

1. Οποιοσδήποτε από τους διαδίκους, εκτός από το Δημόσιο και δημόσια νομικά πρόσωπα τα οποία συνιστούν κυβερνητικούς οργανισμούς κατά την έννοια του άρθρου 34 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που έλαβαν μέρος σε διοικητική δίκη μπορεί να ζητήσει με αίτηση δίκαιη ικανοποίηση προβάλλοντας ότι η διαδικασία για την εκδίκαση της υπόθεσης καθυστέρησε αδικαιολόγητα και συγκεκριμένα ότι διήρκεσε πέραν του ευλόγου χρόνου που

απαιτείται για τη διάγνωση των πραγματικών και νομικών ζητημάτων που ανέκυψαν στη δίκη.

2. Η αίτηση στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών.

Άρθρο 54

Αρμόδιο συμβούλιο

για την καθυστέρηση εκδίκασης υποθέσεων

ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας

1. Η αρμοδιότητα προς εξέταση της αίτησης για δίκαιη ικανοποίηση, όταν αφορά καθυστέρηση εκδίκασης υπόθεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, ανατίθεται σε Τριμελές Συμβούλιο, το οποίο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Το Τριμελές Συμβούλιο της ως άνω παραγράφου συγκροτείται από έναν αρεοπαγίτη, ως πρόεδρο, ένα σύμβουλο επικρατείας και ένα σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως μέλη.

3. Τα μέλη του Τριμελούς Συμβουλίου, με τους αναπληρωτές τους, υποδεικνύονται από τον πρόεδρο του οικείου ανωτάτου δικαστηρίου μετά από ερώτημα του Υπουργού Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Τα μέλη του Τριμελούς Συμβουλίου ορίζονται για θητεία δύο ετών η οποία μπορεί να ανανεωθεί για μια φορά. Παύουν αυτοδικαίως να κατέχουν τις θέσεις αυτές αν στερηθούν με οποιονδήποτε τρόπο την ιδιότητα υπό την οποία τοποθετήθηκαν.

4. Ο πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου μπορεί να ορίζει για την επικουρία των μελών αυτής εισηγητές του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

5. Το Τριμελές Συμβούλιο συνεδριάζει στο Συμβούλιο της Επικρατείας όπου εδρεύει και η γραμματεία του.

6. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μπορεί να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα της διαδικασίας, της λειτουργίας καθώς και της γραμματείας του Τριμελούς Συμβουλίου.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζεται η αποζημίωση που χορηγείται κατά συνεδρίαση στα μέλη του Τριμελούς Συμβουλίου του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, στα επίκουρα μέλη καθώς και στο γραμματέα.

Άρθρο 55

Αρμόδια συμβούλια

για την καθυστέρηση εκδίκασης υποθέσεων

ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων

1. Η αρμοδιότητα προς εξέταση της αίτησης για δίκαιη ικανοποίηση, όταν αφορά καθυστέρηση εκδίκασης υποθέσεων ενώπιον των διοικητικών εφετειών, ανατίθεται σε Τριμελές Συμβούλιο του Συμβουλίου της Επικρατείας. Το Τριμελές Συμβούλιο αποτελείται από τον πρόεδρο του Τμήματος ή τον αναπληρωτή αυτού του Τμήματος στην ύλη του οποίου υπάγεται η υπόθεση για την οποία ζητείται δίκαιη ικανοποίηση, ένα σύμβουλο και ένα πάρεδρο ο οποίος μετέχει με αποφασιστική ψήφο. Ο πρόεδρος ορίζει ως εισηγητή σύμβουλο ή πάρεδρο.
2. Η αρμοδιότητα προς εξέταση της αίτησης για δίκαιη ικανοποίηση, όταν αφορά καθυστέρηση εκδίκασης υποθέσεων ενώπιον των διοικητικών πρωτοδικείων, ανατίθεται σε Τριμελές Συμβούλιο του οικείου διοικητικού εφετείου, το οποίο αποτελείται από έναν πρόεδρο εφετών και δύο εφέτες που ορίζονται από τον πρόεδρο της τριμελούς διεύθυνσης του διοικητικού εφετείου ή τον δικαστή που διευθύνει το διοικητικό εφετείο.

Άρθρο 56

Αίτηση

1. Η αίτηση ασκείται εντός προθεσμίας έξι μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου, για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης,
2. Η αίτηση κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση και περιέχει το όνομα και τη διεύθυνση κατοικίας εκείνου που την ασκεί, χρονολογία, υπογραφή καθώς και την ηλεκτρονική διεύθυνση ή τον αριθμό

τηλεφώνου ή του τηλεομοιοτύπου (φαξ) του αιτούντος ή του πληρεξουσίου δικηγόρου του. Επίσης στην αίτηση αναγράφονται τα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 5 του παρόντος. Η αίτηση κοινοποιείται με επιμέλεια του αιτούντος, με κάθε πρόσφορο μέσο στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Το δικαστήριο διαβιβάζει αμελλητί την αίτηση μαζί με τη δικογραφία στο αρμόδιο Συμβούλιο. Σε περίπτωση που έχει ασκηθεί ένδικο μέσο κατά της ως άνω απόφασης και η δικογραφία έχει διαβιβαστεί σε άλλο δικαστήριο, διαβιβάζονται αντίγραφα των διαδικαστικών εγγράφων στο αρμόδιο Συμβούλιο με μέριμνα του δικαστηρίου στο οποίο βρίσκεται η δικογραφία.

3. Η αίτηση υπογράφεται από δικηγόρο. Αίτηση, που υπογράφεται μόνο από τον αιτούντα, θεωρείται ότι έχει νομίμως ασκηθεί, εφόσον παρίσταται δικηγόρος κατά τη συζήτησή της.

Άρθρο 57

Διαδικασία

1. Μετά την κατάθεση της αίτησης, ο πρόεδρος ορίζει, με πράξη του, εισηγητή ένα από τα μέλη του Συμβουλίου καθώς και την ημέρα και ώρα συζήτησης της αίτησης, η οποία δεν μπορεί να απέχει από την κατάθεση ή την παραλαβή της πλέον των τριών μηνών. Η πράξη προσδιορισμού γνωστοποιείται στον αιτούντα ή στον πληρεξούσιο δικηγόρο του και στον Υπουργό Οικονομικών με φροντίδα του γραμματέα σαράντα πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της συζήτησης, με τηλεομοιοτυπία ή άλλο πρόσφορο μέσο εφόσον το γεγονός τούτο αποδεικνύεται από σχετική σημείωση σε ειδικό βιβλίο, η οποία πρέπει να φέρει χρονολογία και την υπογραφή του γραμματέα.

2. Ο αιτών μνημονεύει στην αίτησή του το δικαστήριο ενώπιον του οποίου προβάλλει ότι υπήρξε αδικαιολόγητη καθυστέρηση, αναφέρει τις αναβολές που τυχόν δόθηκαν με πρωτοβουλία των διαδίκων ή του δικαστηρίου, περιγράφει συνοπτικά τα ανακύψαντα νομικά ή πραγματικά ζητήματα, λαμβάνει θέση επί της πολυπλοκότητας αυτών και προσκομίζει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία προς απόδειξη των ανωτέρω.

3. Το Ελληνικό Δημόσιο απαντά επί των προβαλλομένων λόγων περί υπερβάσεως της εύλογης διάρκειας της δίκης προσκομίζοντας όλα τα απαραίτητα στοιχεία σχετικά με τη δικονομική συμπεριφορά του αιτούντος κατά την εξέλιξη της δίκης, την

πολυπλοκότητα της υπόθεσης και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο κρίνει αναγκαίο για τη διάγνωση της υπόθεσης.

4. Ο αιτών παρίσταται ενώπιον του αρμόδιου Συμβουλίου μετά ή δια πληρεξουσίου δικηγόρου και το Δημόσιο με μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους κατά τις διέπουσες τη λειτουργία του διατάξεις. Η συζήτηση των υποθέσεων γίνεται δημόσια και η ανάπτυξή τους προφορικά ή και εγγράφως. Κατά τη συζήτηση τηρούνται συνοπτικά πρακτικά από το γραμματέα. Για την παράσταση του αιτούντος, ο πληρεξούσιος δικηγόρος καταβάλλει ένσημα παράστασης και γραμμάτιο προείσπραξης που καθορίζει ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών.

5. Η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη εάν μέχρι την συζήτησή της δεν προσκομισθεί αποδεικτικό καταβολής παραβόλου. Επί απορρίψεως της αιτήσεως, το αρμόδιο Συμβούλιο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, επιβάλλει υπέρ του Δημοσίου δαπάνη, ανερχόμενη έως και στο πενταπλάσιο του ύψους του παραβόλου. Το παράβολο ορίζεται σε εκατό (100) ευρώ και το ύψος του δύναται να αναπροσαρμόζεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

6. Η απόφαση του Συμβουλίου εκδίδεται εντός έξι μηνών από τη συζήτηση της αίτησης.

Άρθρο 58

Κριτήρια για την επιδίκαση δίκαιης ικανοποίησης

1. Το αρμόδιο Συμβούλιο αποφαινεται για το αν συντρέχει υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης συνεκτιμώντας, ιδίως, τα εξής: α) τη συμπεριφορά των διαδίκων κατά την εξέλιξη της δίκης για την οποία παραπονείται ότι η διάρκειά της υπερέβη την εύλογη διάρκεια, β) την πολυπλοκότητα των τιθεμένων νομικών ζητημάτων, γ) τον αριθμό των αναβολών που χορήγησε το δικαστήριο είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατ' αίτηση των διαδίκων, δ) την έκδοση προδικαστικών αποφάσεων και εν γένει τις ενέργειες στις οποίες προέβη το δικαστήριο για τη διάγνωση της υπόθεσης, ε) την ύπαρξη εκκρεμών δικών με όμοιο περιεχόμενο ενώπιον ανωτέρων ή ανωτάτων δικαστηρίων κατά τη διάρκεια της δίκης ε) την υποβολή ή μη αίτησης επιτάχυνσης.

2. Το αρμόδιο Συμβούλιο, όταν διαπιστώνει ότι συντρέχει υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης και επομένως υπάρχει παραβίαση του δικαιώματος σε ταχεία απονομή της δικαιοσύνης, αποφαινεται για το αν πρέπει να καταβληθεί χρηματικό ποσό για τη δίκαιη ικανοποίηση και σε καταφατική περίπτωση ορίζει το ύψος αυτής λαμβάνοντας υπόψη την περίοδο που υπερέβη τον εύλογο χρόνο για την εκδίκαση της υπόθεσης κατά συνεκτίμηση των κριτηρίων της προηγούμενης παραγράφου καθώς και την τυχόν ικανοποίηση του αιτούντος από άλλα μέτρα που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία για την αποκατάσταση της βλάβης του, μεταξύ των οποίων και την επιδίκαση υπέρ αυτού αυξημένης δικαστικής δαπάνης κατά τα οριζόμενα στις οικείες διατάξεις.

3. Σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης το αρμόδιο Συμβούλιο επιβάλλει στο Δημόσιο τα έξοδα του αιτούντος, που συνίστανται στην αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου για τη σύνταξη της αίτησης, καθώς και για την παράσταση στη συζήτηση, όπως η αμοιβή αυτή ορίζεται από την εκάστοτε ισχύουσα διατίμηση του Κώδικα Δικηγόρων. Αν το Συμβούλιο απορρίψει την αίτηση ως προφανώς απαράδεκτη ή αβάσιμη μπορεί να επιβάλει στον αιτούντα, εκτιμώντας τις περιστάσεις, ως δαπάνη του Δημοσίου ποσό έως και το δεκαπλάσιο του ύψους του παραβόλου.

Άρθρο 59

Εκτέλεση της απόφασης

1. Η απόφαση με την οποία επιδικάζεται το χρηματικό ποσό της αποζημίωσης εκτελείται κατά τις οικείες περί εντάλματος πληρωμής διατάξεις εντός έξι μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης στο Υπουργό Οικονομίας. Η είσπραξη του ποσού αυτού μπορεί να επιτευχθεί και με αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου η οποία γίνεται με κατάσχεση της ιδιωτικής περιουσίας αυτού. Αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του Δημοσίου επιτρέπεται μετά την παρέλευση των έξι μηνών από την επίδοση της απόφασης στον Υπουργό Οικονομίας.

2. Για την κάλυψη της δαπάνης προς δίκαιη ικανοποίηση των διαδίκων, λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, εγγράφεται κατ' έτος ειδική πίστωση στον κρατικό προϋπολογισμό, σε περίπτωση δε που δεν έχει εγγραφεί σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό ή η εγγεγραμμένη είναι ανεπαρκής ή έχει εξαντληθεί τηρείται η κατά τις οικείες διατάξεις διαδικασία εγγραφής ή μεταφοράς πίστωσης

Άρθρο 60

**Ειδικές επιτροπές για τις εκκρεμείς υποθέσεις
ενώπιον του ΕΔΑΔ**

1. Οι υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον του ΕΔΑΔ κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, με αίτημα τη δίκαιη ικανοποίηση των διαδικών λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης και επαναφέρονται στη χώρα, εξετάζονται από τριμελείς επιτροπές οι οποίες συγκροτούνται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και συνεδριάζουν στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.
2. Οι τριμελείς επιτροπές της προηγούμενης παραγράφου αποτελούνται από ένα μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ως πρόεδρο, έναν καθηγητή α.ε.ι. πανεπιστημιακού τομέα οποιασδήποτε βαθμίδας σε γνωστικό αντικείμενο σχετικό με τη νομική επιστήμη ή ένα μέλος της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων ή έναν ειδικό επιστήμονα του Συνηγόρου του Πολίτη και ένα δικηγόρο Αθηνών ή Πειραιώς που υποδεικνύεται από τον οικείο δικηγορικό σύλλογο. Καθήκοντα γραμματέων ασκούν υπάλληλοι Υπουργείων ή ν.π.δ.δ. ή άλλης δημόσιας υπηρεσίας κατηγορίας ΠΕ οι οποίοι ορίζονται, είτε με απόσπαση είτε παραλλήλως με τα κύρια καθήκοντά τους, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού.
3. Οι υποθέσεις εξετάζονται με βάση τα δικόγραφα και τα στοιχεία τα οποία είχαν κατατεθεί στο ΕΔΑΔ, χωρίς να απαιτείται η υποβολή της αίτησης του άρθρου 4 του παρόντος. Με φροντίδα της γραμματείας γνωστοποιείται, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 50 του παρόντος, στους πληρεξούσιους δικηγόρους που υπογράφουν τις προσφυγές ενώπιον του ΕΔΑΔ, η ημέρα συζήτησης της υπόθεσης ενώπιον της τριμελούς επιτροπής.
4. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος.
5. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας των εν λόγω επιτροπών.
6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζεται η αποζημίωση που χορηγείται κατά συνεδρίαση στα μέλη των τριμελών επιτροπών και στο γραμματέα.

Άρθρο 61

Αίτηση επιτάχυνσης στην ακυρωτική δίκη

Στο π.δ. 18/1989 προστίθεται άρθρο 33Α με τίτλο «αίτηση επιτάχυνσης» ως εξής:

«1. Με αίτηση οποιουδήποτε από τους διαδίκους προς το δικαστήριο, μπορεί να ζητηθεί η επιτάχυνση της εκδίκασης της υπόθεσης για τους εξής λόγους:

α) Η υπόθεση δεν έχει συζητηθεί για διάστημα μεγαλύτερο των 30 μηνών από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου.

β) Τα ζητήματα τα οποία τίθενται με το ένδικο βοήθημα ή μέσο εμφανίζουν γενικότερο ενδιαφέρον, έχοντας συνέπειες σε ευρύτερο κύκλο προσώπων ή έχουν επιλυθεί με αποφάσεις του ίδιου ή ανώτερου δικαστηρίου

γ) Στο δικαστήριο που υποβάλλεται η αίτηση, εκκρεμούν υποθέσεις για τα ίδια ακριβώς ζητήματα.

δ) Για όλως εξαιρετικούς λόγους που αφορούν το αιτούν φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

2. Αιτήσεις οι οποίες δεν τεκμηριώνονται στη βάση συγκεκριμένων λόγων και στοιχείων απορρίπτονται ως αόριστες.

3. Αίτηση επιτάχυνσης μπορεί να υποβάλει και ο Υπουργός ο οποίος εποπτεύει το νομικό πρόσωπο που είναι διάδικο επικαλούμενος λόγους δημοσίου συμφέροντος οι οποίοι επιβάλλουν την ταχεία εκδίκαση της υπόθεσης.

4. Ο πρόεδρος του οικείου τμήματος ή ο αναπληρωτής του αποδέχεται ή απορρίπτει την αίτηση εκτιμώντας κυρίως τις ανάγκες και τον φόρτο του δικαστηρίου καθώς και τις τυχόν προηγούμενες καθυστερήσεις στην εκδίκαση της υπόθεσης σε προηγούμενους βαθμούς ή στάδια της διαδικασίας.

5. Ο λόγος του εδαφίου α) της παραγράφου 1 μπορεί να προβληθεί για ένδικα βοηθήματα ή μέσα τα οποία ασκούνται μετά την 16η Σεπτεμβρίου 2012 και εφόσον γίνει δεκτός η δικάσιμος ορίζεται υποχρεωτικά εντός εξαμήνου από την αποδοχή της αίτησης επιτάχυνσης, εκτός αν ο διάδικος που αιτείται την επιτάχυνση συνέβαλε στην παράταση της εκκρεμοδικίας. Αναβολή της συζήτησης επιτρέπεται μόνο μία φορά για σπουδαίο λόγο σε δικάσιμο η οποία δεν μπορεί να απέχει πάνω από ένα τρίμηνο από την ορισθείσα με την πράξη επί της αίτησης επιτάχυνσης

6. Για μια πενταετία, η οποία αρχίζει από την 16^η Σεπτεμβρίου 2012, ο προσδιορισμός και η συζήτηση των εισαγομένων ενδίκων βοηθημάτων και μέσων εντός τριάντα μηνών από την κατάθεσή τους, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 των υποθέσεων κάθε δικασίμου».

Άρθρο 62

Αίτηση επιτάχυνσης στην διοικητική δίκη ουσίας

1. Μετά το άρθρο 127 του ν. 2717/1999 προστίθεται άρθρο 127 Α με τίτλο « αίτηση επιτάχυνσης - προτίμησης»:

«1. Με αίτηση οποιουδήποτε διαδίκου προς το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο, μπορεί να ζητηθεί η επιτάχυνση της εκδίκασης της υπόθεσης για τους εξής λόγους:

α) Η υπόθεση δεν έχει συζητηθεί για διάστημα μεγαλύτερο των 30 μηνών από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου.

β) Τα ζητήματα τα οποία τίθενται με το ένδικο βοήθημα ή μέσο εμφανίζουν γενικότερο ενδιαφέρον, έχοντας συνέπειες σε ευρύτερο κύκλο προσώπων ή έχουν επιλυθεί με αποφάσεις του ίδιου ή ανώτερου δικαστηρίου

γ) Στο δικαστήριο που υποβάλλεται η αίτηση ,εκκρεμούν υποθέσεις για τα ίδια ακριβώς ζητήματα.

δ) Για όλως εξαιρετικούς λόγους που αφορούν το αιτούν φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

2. Αιτήσεις οι οποίες δεν τεκμηριώνονται στη βάση συγκεκριμένων λόγων και στοιχείων απορρίπτονται ως αόριστες.

3. Αίτηση επιτάχυνσης μπορεί να υποβάλει και ο Υπουργός ο οποίος εποπτεύει το νομικό πρόσωπο που είναι διάδικο επικαλούμενος λόγους δημοσίου συμφέροντος οι οποίοι επιβάλλουν την ταχεία εκδίκαση της υπόθεσης.

4. Για την αποδοχή ή την απόρριψη της αιτήσεως αρμόδιος να αποφανθεί είναι ο πρόεδρος του συμβουλίου διεύθυνσης ή ο δικαστής που διευθύνει το δικαστήριο ή ο οριζόμενος απ' αυτούς δικαστής, εκτιμώντας κυρίως τις ανάγκες και τον φόρτο του δικαστηρίου καθώς και τις τυχόν προηγούμενες καθυστερήσεις στην εκδίκαση της υπόθεσης σε προηγούμενους βαθμούς ή στάδια της διαδικασίας. Εφόσον η αίτηση γίνει δεκτή ,ορίζεται δικάσιμος κατά το δυνατόν σε σύντομο χρόνο.

5. Ο λόγος του εδαφίου α) της παραγράφου 1 μπορεί να προβληθεί για ένδικα βοηθήματα ή μέσα τα οποία ασκούνται μετά την 16η Σεπτεμβρίου 2012 και εφόσον γίνει δεκτός, η δικάσιμος ορίζεται υποχρεωτικά εντός εξαμήνου από την αποδοχή της αίτησης επιτάχυνσης, εκτός αν ο διάδικος που αιτείται την επιτάχυνση συνέβαλε στην επιμήκυνση της εκκρεμοδικίας. Αναβολή της συζήτησης επιτρέπεται μόνο μία φορά για σπουδαίο λόγο σε δικάσιμο η οποία δεν μπορεί να απέχει πάνω από ένα τρίμηνο από την ορισθείσα με την πράξη επί της αίτησης επιτάχυνσης

6. Για μια πενταετία, η οποία αρχίζει από την 16^η Σεπτεμβρίου 2012, ο προσδιορισμός και η συζήτηση των εισαγομένων ενδίκων βοηθημάτων και μέσω των εντός τριάντα μηνών από την κατάθεσή τους, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 των υποθέσεων κάθε δικασίμου».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Άρθρο 63

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Ν. 3886/2010

1. Η παράγραφος 4 του άρθρου 4 του ν. 3886/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποφανθεί αιτιολογημένα, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και, αν την κρίνει βάσιμη, λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, τεκμαίρεται η απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής. Η αναθέτουσα αρχή πάντως, δύναται να δεχθεί εν όλω ή εν μέρει την προδικαστική προσφυγή και μετά την πάροδο της ανωτέρω προθεσμίας, έως την προτεραία της συζήτησης της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, στην περίπτωση δε αυτή καταργείται αντιστοίχως η δίκη επί της εν λόγω αίτησης κατά το μέρος για το οποίο έγινε αποδεκτή η προδικαστική προσφυγή του αιτούντος. Η αρχή δύναται επίσης να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία για την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής, η οποία πρέπει να περιέλθει στο δικαστήριο το αργότερο έξι (6) ημέρες πριν από την, αρχική ή μετ' αναβολή, δικάσιμο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων. Η καθυστερημένη περιέλευση του σχετικού εγγράφου δεν υποχρεώνει το δικαστήριο σε αναβολή.

2. Αντικαθίσταται η παράγραφος 2 του άρθρου 5 του νόμου 3886/2010 ως εξής:

«2. Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, η άσκηση αυτής, καθώς και η προθεσμία και η άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή ο αρμόδιος δικαστής αποφανθεί διαφορετικά. Εφόσον ασκηθεί αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ο αιτών

ειδοποιεί σχετικά την αναθέτουσα αρχή με κάθε πρόσφορο μέσο, όπως τα ηλεκτρονικά και η τηλεομοιοτυπία, μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την άσκηση της αιτήσεως. Εντός δέκα (10) ημερών από τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας, η αναθέτουσα αρχή οφείλει, εφόσον έχει ειδοποιηθεί κατά τα ανωτέρω, να αποστείλει στο δικαστήριο με κάθε πρόσφορο μέσο το διοικητικό φάκελο και τις απόψεις της. Σε περίπτωση μη αποστολής φακέλου από τη διοίκηση, το δικαστήριο μπορεί να συνάγει τεκμήριο ομολογίας της αναθέτουσας αρχής για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος. Το ίδιο τεκμήριο μπορεί να θεωρηθεί ότι συντρέχει, όταν έχουν αποσταλεί ορισμένα στοιχεία από την αναθέτουσα αρχή, όμως το δικαστήριο κρίνει ότι είναι ελλιπή και δεν επαρκούν για την πιθανολόγηση του βασίμου των προβαλλομένων αιτιάσεων. Κατά τα λοιπά, η άσκηση αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, εκτός αν ορίζεται άλλως με την προσωρινή διαταγή που εκδίδεται κατά την παράγραφο 4».

3. Η παράγραφος 6 του άρθρου 5 του νόμου 3886/2010 (Α 173) συμπληρώνεται ως εξής:

«Το διατακτικό των αποφάσεων αυτών, υπογραφόμενο από το Πρόεδρο, τα μέλη και τον Γραμματέα, εκδίδεται υποχρεωτικά σε προθεσμία (7) επτά ημερών από την εκδίκαση της αίτησης ή, αν έχει χορηγηθεί προθεσμία στους διαδίκους για τη νομιμοποίησή τους ή για την υποβολή υπομνήματος, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής. Η προθεσμία προς τους διαδίκους δεν μπορεί, πάντως, να υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες από την εκδίκαση».

Άρθρο 64

Διαφορές που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή του ν. 3894/2010

Το άρθρο 23 του ν. 3894/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Διαφορές αρμοδιότητας του Συμβουλίου της Επικρατείας που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή του παρόντος όπως εκάστοτε ισχύει, υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα σχηματισμού, στον οποίο προεδρεύει ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ο νόμιμος αναπληρωτής του. Ο σχηματισμός αυτός αποτελείται από δύο (2) αντιπρόεδρους, δέκα (10) σύμβουλους και δύο (2) παρέδρους, οι οποίοι ορίζονται από την Ολομέλεια εν συμβουλίω στην αρχή του δικαστικού έτους, για

θητεία δύο ετών που μπορεί να ανανεώνεται. Κατά τον ορισμό των συμβούλων και των παρέδρων λαμβάνεται μέριμνα ώστε αυτοί να προέρχονται από όλα τα τμήματα. Η Ολομέλεια ορίζει ένα (1) αντιπρόεδρο, έξι (6) συμβούλους και δύο (2) παρέδρους, που υπηρετούν επίσης σε διαφορετικά τμήματα, ως αναπληρωματικούς. Καθήκοντα εισηγητή μπορεί να ανατίθενται και σε πάρεδρο. Οι σχετικές αποφάσεις εκδίδονται σε σύντομο, κατά το δυνατό, χρονικό διάστημα μετά τη συζήτηση των υποθέσεων.

2. Οι αιτήσεις αναστολής εκδικάζονται από τριμελή σύνθεση αποτελούμενη από μέλη του κατά την προηγούμενη παράγραφο σχηματισμού, στην οποία προεδρεύει ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.

3. Διαφορές που αναφύονται κατά τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης συμβάσεων στο πλαίσιο του παρόντος νόμου εκδικάζονται από τον κατά τα ανωτέρω ειδικό σχηματισμό, κατά παρέκκλιση της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3886/2010 (Α' 173).»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ **ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 65

Αποδοχή αποφάσεων από τη διάδικο αρχή

«Με απόφαση του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειάς του και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ορίζεται η διαδικασία και ο τρόπος αποδοχής των αποφάσεων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 126^A του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας από τη διάδικο Αρχή, εφόσον η νομική της υπηρεσία διεξάγεται από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους».

Άρθρο 66

Πράξεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων

1. Οι διαφορές που προκύπτουν από την έκδοση διοικητικών πράξεων, οι οποίες αφορούν την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, εκδικάζονται ως διαφορές ουσίας από τα κατά τόπον αρμόδια διοικητικά πρωτοδικεία. Ως προς την προθεσμία άσκησης προσφυγής κατά των πράξεων αυτών, την προσωρινή δικαστική προστασία, την

άσκηση ένδικων μέσων και κάθε θέμα που αφορά τη διαδικασία άσκησης και εκδίκασης της προσφυγής και έκδοσης της σχετικής απόφασης του δικαστηρίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

2. Η προηγούμενη παράγραφος δεν έχει εφαρμογή: α) στις κυρώσεις πειθαρχικού χαρακτήρα, όπως είναι, ιδίως, εκείνες που επιβάλλονται στο προσωπικό των δικαστηρίων, εισαγγελιών και έμμισθων υποθηκοφυλακείων και κτηματολογικών γραφείων, στους υπαλλήλους της Βουλής, στο κάθε κατηγορίας προσωπικό του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου, στα μονοπρόσωπα όργανα και στα μέλη συλλογικών οργάνων διοίκησης των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, στους θρησκευτικούς λειτουργούς της Ανατολικής Ορθόδοξου Εκκλησίας και των λοιπών γνωστών θρησκειών και δογμάτων, καθώς και σε μέλη επαγγελματικών ενώσεων με χαρακτήρα νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, όπως οι ιατρικοί, οδοντιατρικοί και φαρμακευτικοί σύλλογοι, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος και η ένωση Ελλήνων Χημικών, β) στις διαφορές των περιπτώσεων η' και ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 (Α' 268), γ) στις διαφορές που προκύπτουν από πράξεις επιβολής κυρώσεων, τις οποίες εκδίδουν η Τράπεζα της Ελλάδος και οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές.

3. Οι πράξεις επιβολής κυρώσεων της περίπτωσης γ' της προηγούμενης παραγράφου προσβάλλονται με προσφυγή ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Με πράξη τριμελούς επιτροπής, η οποία αποτελείται από Πρόεδρο του Δικαστηρίου ή τον Πρόεδρο του οικείου Τμήματος και δύο Συμβούλους του ίδιου Τμήματος, δύναται να παραπέμπονται οι κατά την παρούσα παράγραφο προσφυγές στο κατά τόπον αρμόδιο Διοικητικό Εφετείο.

4. Η προσφυγή για τις πράξεις της παραγράφου 3 ασκείται εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών που αρχίζει από την επομένη της κοινοποίησης της προσβαλλόμενης πράξης ή από τότε που ο προσφεύγων έλαβε πλήρη γνώση της πράξης. Η προθεσμία των εξήντα ημερών παρεκτείνεται για τριάντα ημέρες για τους προσφεύγοντες που διαμένουν στην αλλοδαπή.

5. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής κατά των πράξεων της παραγράφου 3 και η άσκησή της δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης. Κατά της πράξης αυτής χωρεί αίτηση αναστολής σύμφωνα με το άρθρο 52 του π. δ/τος 18/1989.

6. Το Συμβούλιο της Επικρατείας ή το Διοικητικό Εφετείο, στο οποίο παραπέμπεται η υπόθεση κατά την παράγραφο 3, δικάζει την προσφυγή κατά νόμο και κατ' ουσίαν και είτε δέχεται την προσφυγή εν όλω ή εν μέρει και ακυρώνει ολικώς ή μερικώς την πράξη ή την τροποποιεί είτε απορρίπτει την προσφυγή.

7. Στη δίκη της προσφυγής που ασκείται κατά την παράγραφο 3 εφαρμόζεται το άρθρο 43 του π. δ/τος 18/1989. Ως προς την κατάθεση και κοινοποίηση του δικογράφου, τον ορισμό εισηγητή, την καταβολή παραβόλου, τον ορισμό αντικλήτου και πληρεξουσίου, την υποβολή δικογράφου πρόσθετων λόγων και υπομνήματος, την άσκηση παρέμβασης και τριτανακοπής, την υποβολή παραίτησης, την κατάργηση και συνέχιση της δίκης και τη δικαστική δαπάνη έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις του προεδρικού αυτού διατάγματος που αφορούν την ακυρωτική διαδικασία.

8. Οι διατάξεις αυτού του άρθρου δεν καταλαμβάνουν τις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου υποθέσεις.

Άρθρο 67

1. Η παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 3068/2002, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 49 του ν. 3900/2010, αντικαθίσταται ως εξής :

«2. Αρμόδιο κατά τόπο για την εκδίκαση των διαφορών της προηγούμενης παραγράφου είναι το διοικητικό πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει η διοικητική αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη. Κατ' εξαίρεση, αν πρόκειται για διαφορές που αφορούν είτε απόρριψη αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης ή ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής και εργασίας είτε απόφαση επιστροφής που ενσωματώνεται σε πράξη απόρριψης του αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης τίτλου διαμονής καθώς και σε απόφαση ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής, αρμόδιο είναι το διοικητικό πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει η αρμόδια υπηρεσία της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στην οποία τηρείται ο διοικητικός φάκελος του αλλοδαπού, δηλαδή το ανά Νομό Τμήμα Αλλοδαπών και Μετανάστευσης. Κατά τα λοιπά, για την εκδίκαση των διαφορών της προηγούμενης παραγράφου, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 2 έως και 4 του ν. 702 / 1977 (ΦΕΚ Α' 112).

Οι αποφάσεις των διοικητικών πρωτοδικείων επί των εν λόγω διαφορών υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 5 του ν. 702/1977».

Άρθρο 68

Σώμα Μελών Επιτροπών Επιλύσεως Διοικητικών Αμφισβητήσεων

1. Συνιστάται «Σώμα Μελών Επιτροπών Επιλύσεως Διοικητικών Αμφισβητήσεων», τα μέλη του οποίου στελεχώνουν τις κατά τα κατωτέρω Επιτροπές Επιλύσεως Διοικητικών Αμφισβητήσεων. Τα μέλη του σώματος, το οποίο υπάγεται στον Υπουργό Διοικητικής Μεταρρύθμισης, υπηρετούν σ' αυτό αποσπώμενα από την υπηρεσία τους για τετραετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεωθεί μια μόνο, συνεχόμενη ή μη, φορά. Οι θέσεις του σώματος καθορίζονται με το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

Τα μέλη του σώματος είναι, κατά τα δύο τρίτα τουλάχιστον, απόφοιτοι της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης με πενταετή κατ' ελάχιστον υπηρεσία. Τα μέλη που δεν είναι απόφοιτοι της ανωτέρω σχολής πρέπει να έχουν επταετή τουλάχιστον προϋπηρεσία στη δημόσια διοίκηση και να ανήκουν στην κατηγορία ΠΕ.

2. Ο ορισμός των μελών γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Εσωτερικών, καθώς και του Υπουργού ή του διοικητή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου από υπηρεσία των οποίων αποσπάται ο υπάλληλος.

Ο χρόνος της απόσπασης λογίζεται για κάθε συνέπεια ως χρόνος συνεχούς και πραγματικής υπηρεσίας στην οργανική θέση του υπαλλήλου. Ανάκληση της απόσπασης μπορεί να γίνει μόνο για σπουδαίο λόγο, ύστερα από αίτηση του αποσπασμένου και αποδοχή της από τον Υπουργό Εσωτερικών ή για λόγους ακαταλληλότητας ή αδυναμίας εκπλήρωσης των καθηκόντων του ύστερα από εισήγηση του επικεφαλής του σώματος.

3. Ο επικεφαλής του σώματος είναι υποχρεωτικά απόφοιτος της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης με επταετή προϋπηρεσία, ορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Εσωτερικών, καθώς και του Υπουργού ή του διοικητή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου από υπηρεσία των οποίων αποσπάται ο υπάλληλος, για πενταετή θητεία, που μπορεί να ανανεωθεί μια μόνο, συνεχόμενη ή μη, φορά και έχει τον

βαθμό και τις αποδοχές Γενικού Γραμματέα. Στον χρόνο αυτό δεν προσμετράται χρόνος που ο οριζόμενος ως επικεφαλής έχει τυχόν διανύσει ως μέλος του σώματος

Τα μέλη του σώματος δικαιούνται τις αποδοχές της θέσεως από την οποία αποσπώνται. Σε περίπτωση κατά την οποία για τις ανάγκες του σώματος μετατεθούν, οι αποδοχές διαμορφώνονται αναλόγως.

4. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Εσωτερικών θεσπίζεται ο Κανονισμός Λειτουργίας του Σώματος και καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία σχετική λεπτομέρεια.

5. Στην έδρα κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης ιδρύεται «Επιτροπή Επιλύσεως Διοικητικών Αμφισβητήσεων», με σκοπό την εξέταση διοικητικών προσφυγών ενδικοφανούς χαρακτήρα κατά των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών, καθώς και την εξέταση αιτημάτων προς αποζημίωση σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

Η Επιτροπή λειτουργεί κατά κλιμάκια, που διαφοροποιούνται σε σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς. Αναλόγως του πληθυσμού μιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και του όγκου των υποθέσεων, μπορεί να προβλέπεται η λειτουργία περισσότερων κλιμακίων ανά αντικείμενο. Κλιμάκια των κατά τύπους Επιτροπών μπορεί, επίσης, να λειτουργούν στις έδρες των νομών και σε μεγάλες πόλεις. Κριτήριο για τη λειτουργία κλιμακίου εκτός της έδρας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης είναι η γεωγραφική διαμόρφωση της περιοχής και το ειδικότερο αντικείμενο των ενδικοφανών προσφυγών.

Οι επί μέρους Επιτροπές και τα κλιμάκια που αποτελούν την κάθε μια ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

6. Κάθε κλιμάκιο αποτελείται από τρία μέλη. Πρόεδρος ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, συνταξιούχος ή εν ενεργεία ανώτερος ή ανώτατος δικαστικός λειτουργός ή Σύμβουλος ή Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Ως μέλη ορίζονται, με την ίδια απόφαση, ένα μέλος του Σώματος Μελών Επιτροπών Επιλύσεως Διοικητικών Αμφισβητήσεων και ένα μέλος των Επαγγελματικών Επιμελητηρίων ή Συλλόγων που έχουν μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή μέλος Ανεξάρτητης Αρχής. Με την ίδια απόφαση ορίζονται πλην των τακτικών και τα αναπληρωματικά μέλη. Η θητεία των μελών κάθε κλιμακίου είναι διετής, δυναμένη να ανανεωθεί. Η συνολική υπηρεσία, πάντως, δεν μπορεί να υπερβεί την οκταετία.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ορίζεται ποιος από τους δικαστικούς λειτουργούς έχει την ευθύνη της εύρυθμης λειτουργίας και του συντονισμού των εργασιών των κλιμακίων που λειτουργούν σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

Οι κατά τα ανωτέρω Σύλλογοι ή Επιμελητήρια ή Ανεξάρτητες Αρχές υποδεικνύουν, όταν τους ζητηθεί από τον Υπουργό Εσωτερικών, ποια εκ των μελών τους μπορεί να αποτελέσουν μέλη των κατά το παρόν Επιτροπών.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Εσωτερικών και Οικονομικών, ορίζεται η αμοιβή των συνταξιούχων μελών των Επιτροπών καθώς και όσων υποδεικνύονται από Επαγγελματικούς Συλλόγους ή Επιμελητήρια.

Με την επιφύλαξη των οριζομένων στην παράγραφο 3 του άρθρου 2, τα μέλη των Επιτροπών μπορούν να παυθούν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μόνο εάν παραιτηθούν ή αν τελέσουν βαρύ παράπτωμα σχετικό με την εκτέλεση των καθηκόντων τους ή καταδικαστούν για πλημμέλημα ή κακούργημα.

7. Οι συνεδριάσεις των κλιμακίων της Επιτροπής είναι δημόσιες. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 37 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας εφαρμόζεται αναλόγως.

Η Επιτροπή αποφαινεται με αιτιολογημένη απόφασή της, υποχρεούται δε να επιλύσει τη διαφορά που άγεται ενώπιόν της, μη δικαιούμενη να αναπέμψει την υπόθεση στη διοίκηση. Καθήκοντα εισηγητή εκτελεί πάντοτε το μέλος του Σώματος Μελών Επιτροπών Επιλύσεως Διοικητικών Αμφισβητήσεων.

Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους τα μέλη της Επιτροπής απολαύουν πλήρους ανεξαρτησίας. Κανένα δεν μπορεί να διωχθεί πειθαρχικά ή άλλως πως για γνώμη που εξέφρασε κατά τη εκδίκαση της ενδικοφανούς προσφυγής.

Οι διατάξεις των άρθρων 14 έως 22 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας εφαρμόζονται αναλόγως.

8. Οι Επιτροπές ερευνούν ελευθέρως τα πραγματικά και νομικά ζητήματα των υποθέσεων. Μπορούν να καλέσουν οποιονδήποτε για να τους παράσχει πληροφορίες, να ενεργήσουν αυτοψία, να ζητήσουν τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, να ζητήσουν οποιοδήποτε έγγραφο και να προκαλέσουν γνωματεύσεις από τις αρμόδιες αρχές.

Σε περίπτωση ασκήσεως ενδικοφανούς προσφυγής η διοίκηση είναι υποχρεωμένη να αποστείλει το ταχύτερο δυνατόν τις απόψεις της και τον πλήρη φάκελο της υποθέσεως στην αρμόδια Επιτροπή.

9. Μετά την έκδοση της αποφάσεως ο φάκελος επιστρέφει στην αρχή που εξέδωσε την προσβληθείσα με την ενδικοφανή προσφυγή πράξη, η οποία μεριμνά για την κοινοποίησή της σε εκείνον που προσέφυγε, καθώς και για την άμεση εκτέλεση της αποφάσεως της Επιτροπής.

Σε περίπτωση ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος διάδικος ενώπιον των δικαστηρίων είναι η Αρχή η οποία εξέδωσε την προσβληθείσα με ενδικοφανή προσφυγή πράξη.

10. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και του εκάστοτε αρμοδίου καθ' ύλην Υπουργού, ορίζεται ότι, όπου στην κείμενη νομοθεσία προβλέπεται άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής κατά πράξεων διοικητικών αρχών, αποκλειστικώς αρμόδια για την εκδίκασή της καθίσταται η Επιτροπή Επιλύσεως Διοικητικών Αμφισβητήσεων, καθορίζεται δε η τηρητέα ενώπιόν της διαδικασία, η οποία μπορεί να διαφοροποιείται ανάλογα με το είδος της διαφοράς. Με το παραπάνω διάταγμα καταργούνται οι σχετικές με την ενδικοφανή προσφυγή διατάξεις της οικείας νομοθεσίας. Με το αυτό διάταγμα είναι δυνατόν να καθιερωθεί σύστημα ενδικοφανών προσφυγών και σε περιπτώσεις όπου η κείμενη νομοθεσία δεν τις προβλέπει.

Η εκδίκαση της κατά τα ανωτέρω ενδικοφανούς προσφυγής γίνεται από τις Επιτροπές σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.

Είναι δυνατή η δοκιμαστική, σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοικήσεως και για ορισμένες κατηγορίες υποθέσεων, λειτουργία των Επιτροπών και των κλιμακίων τους, ώστε σταδιακά η λειτουργία τους να επεκταθεί σε όλη την Επικράτεια. Είναι, επίσης, δυνατόν να προβλεφθεί η λειτουργία των Επιτροπών σε όλες ή σε ορισμένες μόνο Αποκεντρωμένες Διοικήσεις για ορισμένη κατηγορία υποθέσεων.

11. Σε περίπτωση κατά την οποία προβλεφθεί, με το προεδρικό διάταγμα του προηγούμενου άρθρου, ότι αρμόδια για την εκδίκαση ενδικοφανών προσφυγών που προβλέπονται από συγκεκριμένη νομοθεσία καθίσταται η Επιτροπή, είναι απαράδεκτη η άσκηση οποιασδήποτε διοικητικής προσφυγής κατά των υποκειμένων σε ενδικοφανή προσφυγή πράξεων.

12. Οι αποφάσεις της Επιτροπής δεν υπόκεινται σε οποιαδήποτε διοικητική προσφυγή ασκούμενη από οποιονδήποτε, είτε αυτός είναι άμεσα ενδιαφερόμενος είτε τρίτος. Οι αποφάσεις της επιτροπής υπόκεινται στα κατά τον νόμο ένδικα βοηθήματα.

Οι λόγοι που περιέχονται στο ένδικο βοήθημα που ασκείται κατά των πράξεων της Επιτροπής δεν επιτρέπεται, επί ποινή απαραδέκτου, να είναι διαφορετικοί από τις αιτιάσεις της ενδικοφανούς προσφυγής, εκτός αν αναφέρονται σε αυτοτελείς πλημμέλειες της απόφασης της Επιτροπής. Το επιλαμβανόμενο του ενδίκου βοηθήματος δικαστήριο αποφαινεται ανεκκλήτως.

Σε περίπτωση κατά την οποία η διοίκηση δεν έχει τηρήσει την κατά το εδ. β' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας υποχρέωση ενημερώσεως, το δικαστήριο ενώπιον του οποίου ασκηθεί το προβλεπόμενο εκάστοτε ένδικο βοήθημα έχει την ευχέρεια να αναβάλει την εκδίκαση της υποθέσεως και να την αναπέμψει στην αρμόδια Επιτροπή.

ΜΕΡΟΣ Δ΄

ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Άρθρο 69

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 30 του π.δ/τος 774/1980 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κατά καταλογιστικών πράξεων ή αποφάσεων των Υπουργών, αρμόδιων Κλιμακίων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μονοπρόσωπων ή συλλογικών διοικητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, Οικονομικών Επιθεωρητών ή άλλου φορέα επί διαχείρισης υλικού ή χρηματικού του Δημοσίου, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικά ή κοινοτικά κονδύλια, επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση από τον νομιμοποιούμενο προς τούτο, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης. Εάν ο νομιμοποιούμενος για την άσκηση έφεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα (90) ημέρες».

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 30 του π.δ/τος 774/1980 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η προθεσμία της έφεσης κατά των ανωτέρω πράξεων για το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και για τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο είναι εξήντα (60) ημέρες και αρχίζει από την περιέλευση της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης σε αυτούς».

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 53 του π.δ/τος 774/1980, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 παρ. 13 του ν. 4002/2011 (Α' 180), αντικαθίσταται ως εξής:

« 1. Η κατά τις διατάξεις του α.ν. 599/1968 πράξη κανονισμού σύνταξης και η απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του οικείου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η έφεση ασκείται εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει για τον Υπουργό Οικονομικών από την περιέλευση σε αυτόν της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης και για όποιον έχει έννομο συμφέρον από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης. Εάν ο νομιμοποιούμενος για την άσκηση έφεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα (90) ημέρες. Επί των εφέσεων αυτών, καθώς και επί των ένδικων μέσων που ασκούνται κατά των αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου που εκδίδονται επί των εφέσεων, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του παρόντος. Όταν ασκηθεί έφεση εξαντλείται η δικαιοδοσία των κατά το άρθρο 1 του α.ν. 599/1968 οργάνων».

4. Η παράγραφος 3 του άρθρου 53 του π.δ/τος 774/1980, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 παρ. 13 του ν. 4002/2011, αντικαθίσταται ως εξής:

« 3. «Κατά των πράξεων της Επιτροπής της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του α.ν. 599/1968 επιτρέπεται η άσκηση του ένδικου μέσου της έφεσης ενώπιον του οικείου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών, είτε από τον Υπουργό Οικονομικών από την περιέλευση σε αυτόν της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης ή από όποιον έχει έννομο συμφέρον από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης. Εάν ο νομιμοποιούμενος για την άσκηση έφεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα (90) ημέρες».

5. Το άρθρο 54 του π.δ/τος 774/1980, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 παρ. 13 του ν. 4002/2011, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων που εκδίδονται επί ενστάσεων, κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 3163/1955, όπως

αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν.δ. 183/1973, υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του οικείου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών, η οποία ασκείται από τον Διοικητή του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων από την περιέλευση σ' αυτόν της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης ή από όποιον έχει έννομο συμφέρον από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης. Επί των εφέσεων αυτών, καθώς και επί των ένδικων μέσων που ασκούνται κατά των αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου που εκδίδονται επί των εφέσεων, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του παρόντος».

6. Η παράγραφος 3 του άρθρου 58 του π.δ/τος 774/1980 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«3. Η προθεσμία για την άσκηση του ενδίκου τούτου μέσου είναι εξήντα (60) ημερών και αρχίζει για το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, από τότε που η απόφαση περιήλθε στην υπηρεσία τους και για τον ιδιώτη διάδικο από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης απόφασης. Εάν ο νομιμοποιούμενος για την άσκηση αίτησης αναίρεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα (90) ημέρες»..

7. Η παράγραφος 1 του άρθρου 114 του π.δ/τος 1225/1981 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η αίτηση αναίρεσης ασκείται εντός της προβλεπόμενης από την παράγραφο 3 του άρθρου 58 του π.δ/τος 774/1980 προθεσμίας».

Άρθρο 70

Μετά το άρθρο 108 του π.δ/τος 1225/1981 προστίθεται άρθρο 108 Α, ως εξής:

«Άρθρο 108Α

Πρότυπη δίκη – προδικαστικό ερώτημα

1. Οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή μέσο ενώπιον οποιουδήποτε Τμήματος, μπορεί να εισαχθεί για εκδίκαση ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου με πράξη τριμελούς Επιτροπής, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού

Συνεδρίου, τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο, ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, σε περίπτωση κατά την οποία η υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον του Τμήματος στο οποίο προεδρεύει, και τον Πρόεδρο του Τμήματος στο οποίο εκκρεμεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο, κατόπιν αιτήματος ενός των διαδίκων, όταν με αυτό τίθεται νομικό ζήτημα ιδιαίτερης σημασίας ή γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων. Η πράξη αυτή που δημοσιεύεται σε δύο εφημερίδες των Αθηνών, συνεπάγεται την αναβολή εκδίκασης των εκκρεμών υποθέσεων, στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα. Στη δίκη δικαιούται να παρέμβει οποιοσδήποτε είναι ήδη διάδικος σε εκκρεμή δίκη, στην οποία το ζήτημα αυτό τίθεται. Μετά την επίλυσή του, η Ολομέλεια μπορεί να παραπέμψει το ένδικο βοήθημα ή μέσο στο αρμόδιο Τμήμα, προς περαιτέρω εξέταση. Η απόφαση της Ολομέλειας δεσμεύει τους διαδίκους της ενώπιόν της δίκης, περιλαμβανομένων και των τυχόν παρεμβάντων.

2. Όταν Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου επιλαμβάνεται υπόθεσης στην οποία ανακύπτει νομικό ζήτημα ιδιαίτερης σημασίας ή γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων ή όταν το Τμήμα κρίνει ότι διάταξη τυπικού νόμου αντίκειται σε διάταξη υπέρτερης τυπικής ισχύος, χωρίς το ζήτημα αυτό να έχει κριθεί με προηγούμενη απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του άρθρου 100 του Συντάγματος, δύναται με απόφασή του, που δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στην Ολομέλεια. Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως. Η απόφαση της Ολομέλειας είναι υποχρεωτική για το Τμήμα που υπέβαλε το ερώτημα και δεσμεύει τους τυχόν ενώπιόν της παρεμβάντες.

3. Εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον των Τμημάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις οποίες τίθεται νομικό ζήτημα για το οποίο έχει ήδη αποφανθεί, κατά την εκδίκαση ομοειδών υποθέσεων, η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, δύναται να εισάγονται ενώπιον δικαστικού σχηματισμού, ο οποίος απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος αυτού, τον αρχαιότερο Σύμβουλο και ένα Σύμβουλο αυτού ως εισηγητή. Ο δικαστικός αυτός σχηματισμός αποφαινεται επ' αυτών με ομόφωνη απόφασή του που λαμβάνεται σε συμβούλιο. Η απόφαση κοινοποιείται στους διαδίκους, οι οποίοι μπορούν, με αίτησή τους που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση, να ζητήσουν τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, συμπληρώνοντας τις τυχόν τυπικές ελλείψεις του δικογράφου της έφεσης (έγγραφο

παροχής πληρεξουσιότητας προς τον υπογράφοντα την έφεση δικηγόρο, παράβολο) και καταβάλλοντας ως ειδικό επιπλέον παράβολο, εφόσον υπέχει τέτοια υποχρέωση, τριπλάσιο από το κατά περίπτωση προβλεπόμενο. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση που ελήφθη σε συμβούλιο παύει να ισχύει και ο Πρόεδρος εισάγει την υπόθεση για συζήτηση στην Τμήμα. Εάν και μετά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο η έφεση απορριφθεί, ο διάδικος που την προκάλεσε μπορεί, κατ' εκτίμηση του Δικαστηρίου, να καταδικασθεί να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο έως το τριπλάσιο της δικαστικής δαπάνης, η οποία καταλογίζεται με βάση το άρθρο 275 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας».

Άρθρο 71

1. Μετά το άρθρο 110 του π.δ. 1225/1981 (Α' 304) προστίθεται άρθρο 110 Α , ως εξής:

«Άρθρο 110 Α

Γνωμοδότηση Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

1. Μέσα σε τριάντα ημέρες από την άσκηση αίτησης αναίρεσης ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου από το Δημόσιο, το αναιρεσίον, με επιμέλεια του υπογράφοντος το αναιρετήριο δικαστικού πληρεξουσίου ή αρμόδιου διευθυντή του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, αποστέλλει στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους αντίγραφο του αναιρετηρίου, των προσβαλλόμενων αποφάσεων, των εισαγωγικών εγγράφων της κύριας δίκης και των παρεμπιπτούσων δικών, καθώς και των υπομνημάτων των διαδίκων.
2. Το κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 3 του ν. 3900/2010 (Α' 213) αρμόδιο όργανο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, μέσα σε τρεις μήνες από την άσκηση της αίτησης αναίρεσης, εκφράζει τη γνώμη του για το παραδεκτό και το βάσιμο τουλάχιστον ενός, από τους λόγους της, λαμβάνοντας υπόψη και τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Αν μέσα στη προθεσμία αυτή, το αναιρεσίον δεν καταθέσει στη γραμματεία του δικαστηρίου, κυρωμένο αντίγραφο θετικής γνώμης, ή καταθέσει κυρωμένο αντίγραφο αρνητικής γνώμης, η αίτηση αναίρεσης θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε και τίθεται στο αρχείο με πράξη του Προέδρου. Η υπόθεση εισάγεται για συζήτηση μόνον ως προς τους λόγους του αναιρετηρίου, καθώς και τους προσθέτους λόγους, για τους οποίους υπάρχει ήδη θετική γνώμη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 εφαρμόζονται επί αιτήσεων που ασκούνται μετά την πάροδο ενός μηνός από την δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 3 του άρθρου 3 του ν. 3900/2010 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

Άρθρο 72

Μετά το άρθρο 117 του π.δ/τος 1225/1981, προστίθεται άρθρο 117 Α, ως εξής:

«Άρθρο 117 Α

Προδήλως απαράδεκτα ή αβάσιμα ένδικα μέσα

1. Δικαστικός σχηματισμός που συγκροτείται από τον Πρόεδρο της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και απαρτίζεται από τον ίδιο ή το νόμιμο αναπληρωτή του, έναν Αντιπρόεδρο και ένα Σύμβουλο, ως εισηγητή, μπορεί με ομόφωνη απόφασή του που λαμβάνεται σε συμβούλιο να απορρίπτει αιτήσεις αναίρεσης που είναι προδήλως απαράδεκτες ή αβάσιμες ή όταν με αυτές προβάλλονται λόγοι που κατά πάγια νομολογία της Ολομέλειας του Δικαστηρίου κρίνονται αβάσιμοι. Με την απόφαση αυτή απορρίπτεται και η τυχόν εκκρεμής αίτηση αναστολής.
2. Η απόφαση κοινοποιείται σε αυτόν που άσκησε την αίτηση αναίρεσης. Ο τελευταίος μπορεί, με αίτησή του που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση, να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, συμπληρώνοντας τις τυχόν τυπικές ελλείψεις της αίτησής του (έγγραφο παροχής πληρεξουσιότητας προς τον υπογράφοντα την αίτηση αναίρεσης δικηγόρο, παράβολο) και καταβάλλοντας ως ειδικό επιπλέον παράβολο, εφόσον υπέχει τέτοια υποχρέωση, τριπλάσιο από το κατά περίπτωση προβλεπόμενο. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση που ελήφθη σε συμβούλιο παύει να ισχύει και ο Πρόεδρος εισάγει την υπόθεση για συζήτηση στην Ολομέλεια.
3. Εάν και μετά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο η αίτηση αναίρεσης απορριφθεί, ο διάδικος που την προκάλεσε μπορεί, κατ' εκτίμηση του Δικαστηρίου, να καταδικασθεί να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο έως το τριπλάσιο της δικαστικής δαπάνης, η οποία καταλογίζεται με βάση το άρθρο 275 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.
4. Στον δικαστικό σχηματισμό της παραγράφου 1 δεν δύνανται να μετέχουν μέλη της Ολομέλειας τα οποία μετείχαν στη σύνθεση του Τμήματος που εξέδωσε την προσβαλλόμενη με την αίτηση αναίρεσης απόφαση».

Άρθρο 73

Μετά το άρθρο 63 του π.δ/τος 774/1980 προστίθεται άρθρο 63 Α, ως εξής:

«Άρθρο 63 Α**Πρότυπη Δίκη επί ενστάσεων**

1. Ένσταση ασκηθείσα, κατά τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου ενώπιον του αρμόδιου Κλιμακίου, δύναται να εισαχθεί για εξέταση στην Διοικητική Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με πράξη τριμελούς Επιτροπής, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρό του, τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο και τον Πρόεδρο του Κλιμακίου στο οποίο εκκρεμεί η ένσταση, κατόπιν αιτήματος ενός των ενδιαφερόμενων μερών, όταν με αυτήν τίθεται νομικό ζήτημα ιδιαίτερης σημασίας ή γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων. Η πράξη αυτή, που δημοσιεύεται σε δύο εφημερίδες των Αθηνών, συνεπάγεται την αναβολή εξέτασης των εκκρεμών ενώπιον του Κλιμακίου υποθέσεων, στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα. Στη δίκη δικαιούται να παρέμβει κάθε ενδιαφερόμενος που έχει ήδη ασκήσει ένσταση ενώπιον του Κλιμακίου, με την οποία τίθεται το ίδιο ζήτημα. Μετά την επίλυση του ζητήματος, η Ολομέλεια παραπέμπει την ένσταση στο αρμόδιο Κλιμάκιο. Η απόφαση της Ολομέλειας δεσμεύει τους διαδίκους της ενώπιόν της δίκης, περιλαμβανομένων των τυχόν παρεμβάντων.

2. Όταν το Κλιμάκιο επιλαμβάνεται ένστασης, με την οποία τίθεται νομικό ζήτημα ιδιαίτερης σημασίας ή γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων ή κατά την εξέταση της ένστασης το Κλιμάκιο κρίνει ότι διάταξη τυπικού νόμου είναι αντισυνταγματική ή αντίθετη σε άλλη υπερνομοθετικής ισχύος διάταξη, χωρίς το ζήτημα αυτό να έχει κριθεί με προηγούμενη απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δύναται με πράξη του, που δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στην Διοικητική Ολομέλεια. Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως. Η απόφαση της Ολομέλειας είναι υποχρεωτική για το Κλιμάκιο που υπέβαλε το ερώτημα και δεσμεύει τους ενώπιόν της παρεμβάντες. Μετά την επίλυση του ζητήματος η Ολομέλεια παραπέμπει την ένσταση προς το αρμόδιο Κλιμάκιο, εφόσον καταλείπεται έδαφος προς περαιτέρω εξέταση.

3. Σε υποθέσεις στις οποίες τίθεται νομικό ζήτημα για το οποίο έχει ήδη αποφανθεί, κατά την εκδίκαση ομοειδών υποθέσεων, η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, το Κλιμάκιο δύναται να αποφαινεται επί της ενστάσεως με συνοπτικά αιτιολογημένη πράξη. Ύστερα από σχετική πράξη του

Προέδρου, επιτρέπεται η ενιαία απόφαση με την ίδια πράξη επί περισσότερων ενστάσεων, εφόσον τίθενται όμοια ζητήματα με αυτές ή πρόκειται περί προσώπων που συνδέονται με τον δεσμό της ομοδικίας.

Άρθρο 74

1. Το άρθρο 13 παρ.1 του π.δ/τος 1225/1981, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για την ασφαλέστερη διάγνωση ή την ταχύτερη εκδίκαση, το δικαστήριο, ύστερα από σχετική πράξη του Προέδρου, μπορεί να διατάσσει τη συνεκδίκαση περισσότερων ένδικων βοηθημάτων ή μέσων ή αιτήσεων καταλογισμού, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της ομοδικίας ή τίθενται όμοια ζητήματα.»

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 16 του π.δ. 1225/1981, που προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 57 του ν. 3659/2008 (Α΄ 77) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Τα δικόγραφα των ενδίκων μέσων της έφεσης και της αίτησης αναιρέσεως, που ασκείται από ιδιώτη, υπογράφεται από δικηγόρο. Έφεση ή αίτηση αναιρέσεως που υπογράφεται μόνο από τον αιτούντα θεωρείται ότι έχει νομίμως ασκηθεί, εφόσον παρίσταται δικηγόρος κατά τη συζήτηση της ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.»

3. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 39 του π.δ/τος 1225/1981, αντικαθίσταται ως εξής:
«Εάν ουδείς από τους προαναφερόμενους ευρίσκεται στο κατάστημα ή το γραφείο ή το εργαστήριο, ο επιδίδων επικολλά τούτο στην θύρα του καταστήματος, ή του γραφείου ή του εργαστηρίου, με την παρουσία ενός μάρτυρος και γίνεται μνεία της πράξης θυροκόλλησης στη σχετική έκθεση επίδοσης».

Άρθρο 75

1. Στο άρθρο 30 του π.δ. 1225/1981 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Η σύνταξη της έκθεσης μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα»

2. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 52 του π.δ. 1225/1981 αναριθμούνται σε 4 και 5 και προστίθεται νέα παράγραφος 3, ως εξής:

«3. Το ένδικο μέσο της έφεσης μπορεί να υποβάλλεται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125). Η έφεση που έχει υποβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την άνω έννοια, και περιέχει και την έκθεση κατάθεση»

3. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 52 του π.δ. 1225/1981 προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

« Στη γραμματεία τηρείται και ηλεκτρονικό αρχείο εφέσεων»

4. Το κείμενο του άρθρου 59 του π.δ. 1225/1981 αριθμείται ως παράγραφος 1 και προστίθεται παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Η επίδοση μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον το δικόγραφο φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125). Το δικόγραφο που έχει επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι επιδόθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την άνω έννοια, και ισχύει ως έκθεση επίδοσης»

Άρθρο 76

Μετά το άρθρο 121 του π.δ/τος 1225/1981 προστίθεται άρθρο 121 Α, ως εξής:

«Άρθρο 121 Α

Αίτηση Επανάληψης της διαδικασίας

1. Απόφαση δικαστικού σχηματισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για την οποία κρίθηκε με απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ότι εκδόθηκε κατά παραβίαση δικαιώματος, που αφορά το δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας που τηρήθηκε ή διάταξης ουσιαστικού δικαίου της Σύμβασης, υπόκειται σε αίτηση επανάληψης της διαδικασίας ενώπιον του σχηματισμού που την εξέδωσε.

2. Δικαίωμα να ασκήσουν την κατά την προηγούμενη παράγραφο αίτηση έχουν όσοι διετέλεσαν διάδικοι στη δίκη ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ή οι κάθε είδους καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοί τους, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον.

3. Η αίτηση ασκείται μέσα σε προθεσμία ενενήντα (90) ημερών, που αρχίζει από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των

Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σύμφωνα με τις διακρίσεις του άρθρου 44 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τηρουμένης κατά τα λοιπά της ισχύουσας για τον οικείο δικαστικό σχηματισμό διαδικασίας. Αν κατά τη διάρκεια της ανωτέρω προθεσμίας υπάρξει διαδοχή του ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου διαδίκου, η προθεσμία για το διάδοχο αρχίζει από τότε που επήλθε η διαδοχή. Ειδικώς στην περίπτωση κληρονομικής διαδοχής, η προθεσμία για τον κληρονόμο αρχίζει από τη λήξη της προθεσμίας για την αποποίηση της κληρονομιάς».

Άρθρο 77

Στο άρθρο 7 του π.δ/τος 774/1980 προστίθενται παράγραφοι 3 και 4 ως ακολούθως:

«3. Με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μπορεί να καθορίζεται ελάσσων και μείζων Ολομέλεια αυτού και οι αρμοδιότητες αυτών. Η ελάσσων Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου συγκροτείται από τον Πρόεδρο και το ένα τρίτο (1/3) των μελών του και τον γραμματέα. Η μείζων Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου συγκροτείται από το σύνολο των μελών του και τον γραμματέα. Ο αριθμός των μελών της ελάσσονος και της μείζονος Ολομέλειας πρέπει να είναι περιττός. Στην ελάσσονα και τη μείζονα Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι δυνατόν να προβλεφθεί και συμμετοχή δύο Παρέδρων με συμβουλευτική γνώμη.

4. Η ελάσσων Ολομέλεια μπορεί να παραπέμπει υπόθεση στη μείζονα Ολομέλεια. Ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να παραπέμπει υπόθεση απευθείας στη μείζονα Ολομέλεια λόγω μείζονος σπουδαιότητας».

2. Οι παράγραφοι 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 7 π.δ.774/1980 αναριθμούνται σε 5, 6, 7, 8.

Άρθρο 78

1. Μετά το έβδομο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 19 του π.δ/τος 774/1980, όπως ισχύει, προστίθενται τα ακόλουθα εδάφια:

«Η πράξη που εκδίδεται κοινοποιείται με τηλεομοιοτυπία στον αρμόδιο φορέα, ο οποίος υποχρεούται αμελητί να την κοινοποιήσει με τηλεομοιοτυπία σε όλους τους συμμετέχοντες στην ελεγχόμενη διαγωνιστική διαδικασία ανάδειξης αναδόχου.

Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή άλλα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση του προηγούμενου εδαφίου διώκονται για παράβαση καθήκοντος κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα αυτεπαγγέλτως και παραπέμπονται υποχρεωτικά στην αρμόδια πειθαρχική δικαιοδοσία».

2. Όπου στο κείμενο του άρθρου 21 του π.δ/τος 774/1980 (Α' 189) αναφέρεται η λέξη «Τμήμα» αντικαθίσταται με τη λέξη «Κλιμάκιο».

3. Οι παράγραφοι 2, 3 και 4 του άρθρου 21 του π.δ/τος 774/1980 (Α' 189) αναριθμούνται σε 3, 4 και 5, αντίστοιχα, και προστίθεται παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Κατά την επανυποβολή του εντάλματος για θεώρηση τούτο συνοδεύεται υποχρεωτικά από αποδεικτικό κοινοποίησης, στον φερόμενο ως δικαιούχο της εντελλόμενης δαπάνης, της πράξης επιστροφής του αρμόδιου Επιτρόπου. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή άλλα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση του προηγούμενου εδαφίου διώκονται για παράβαση καθήκοντος κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα αυτεπαγγέλτως και παραπέμπονται υποχρεωτικά στην αρμόδια πειθαρχική δικαιοδοσία.

4. Στο άρθρο 21 του π.δ/τος 774/1980 προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Αιτήσεις ανακλήσεως των Πράξεων ή Πρακτικών των Κλιμακίων σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο υποβάλλονται στη γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος από αυτόν που έχει σπουδαίο έννομο προς τούτο μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών (30) ημερών από την κοινοποίηση της Πράξης ή του Πρακτικού του Κλιμακίου στον οικείο φορέα. Τις αιτήσεις ανακλήσεως εξετάζει το αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αποφαινόμενο σε συμβούλιο. Δεύτερη αίτηση ανακλήσεως κατά της αυτής πράξης δεν επιτρέπεται. ».

Άρθρο 79

Η παράγραφος 2 του άρθρου 15 του π.δ. 774/1980 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Από το Ελεγκτικό Συνέδριο διεξάγεται υποχρεωτικά κατασταλτικός έλεγχος όλων των λογαριασμών ή των απολογισμών των κάθε είδους φορέων της γενικής κυβέρνησης καθώς και του εκτός κρατικού προϋπολογισμού λογαριασμού με την ονομασία «Ειδικός Λογαριασμός Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων» του άρθρου 26 παρ. 1 του ν. 992/1979. Επίσης κατασταλτικά ελέγχονται φορείς κάθε είδους που καθ' οιονδήποτε τρόπο έλαβαν χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό.»

Άρθρο 80

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 22 του π.δ/τος 774/1980, όπως αντικαταστάθηκαν με την παράγραφο 9 του άρθρου 9 του ν. 1160/1981 (ΦΕΚ Α΄ 147) αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων, των απολογισμών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου καθώς και των ειδικών λογαριασμών που αναφέρονται στη παράγραφο 2 του άρθρου 15 του π. δ/τος 774/1980, ασκείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος από τον Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου της Κεντρικής Υπηρεσίας ή των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγονται έως την ημερομηνία αυτή. Τυχόν προκύπτουσες αμφισβητήσεις από τον ως άνω καθορισμό των αρμοδιοτήτων, επιλύονται εκάστοτε με αποφάσεις της Ολομελείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Κατά την άσκηση του ελέγχου αυτού, στον οικείο Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου της Κεντρικής Υπηρεσίας περιέρχονται όλες οι αρμοδιότητες του αρμόδιου Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και στον οικείο Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου περιέρχονται όλες οι αρμοδιότητες των Υπηρεσιών της Κεντρικής Υπηρεσίας καθώς και του αρμόδιου Κλιμακίου. Κατά των πράξεων που εκδίδονται από τους ανωτέρω Επιτρόπους ασκούνται όλα τα ένδικα μέσα που προβλέπονται από τον παρόντα κατά των πράξεων του Κλιμακίου».

Άρθρο 81

Μετά το άρθρο 22 του π.δ. 774/1980 (Α΄189) προστίθεται άρθρο 22α ως εξής:

«1. Ο έλεγχος είναι ετήσιος τακτικός και δειγματοληπτικός, εκτός εάν από το δειγματοληπτικό έλεγχο προέκυψαν λόγοι που επιβάλλουν τη γενίκευση του κατασταλτικού ελέγχου και διενεργείται μετά το τέλος κάθε οικονομικής χρήσης ή είναι έκτακτος γενικός ή ειδικός ή θεματικός και συνίσταται στον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας της διαχείρισης.

2. Κατά τον κατασταλτικό έλεγχο ελέγχονται, ιδίως: α) η τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και ειδικότερα η οικονομικότητα, η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα, β) η ορθή τήρηση του κατά περίπτωση ισχύοντος λογιστικού ή διαχειριστικού συστήματος, σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές που το διέπουν, γ) η τήρηση και ενημέρωση των λογαριασμών, ώστε να απεικονίζουν με ακρίβεια το περιεχόμενο των οικονομικών πράξεων και

δημοσιονομικών ενεργειών, δ) η νόμιμη λήψη δανείων, η παροχή εγγυήσεων και η τήρηση των όρων των σχετικών συμβάσεων, ε) η νόμιμη και σύμφωνα με την ως άνω περίπτωση α' αρχή, διαχείριση της κινητής και ακίνητης περιουσίας, στ) η έγκαιρη και κανονική απόδοση των υπέρ τρίτων εισπραττόμενων νομίμων δικαιωμάτων και η είσπραξη και η διαχείριση των ανταποδοτικών τελών ή άλλων ειδικών εσόδων ή των εσόδων από δάνεια ή των βεβαιωθέντων εσόδων από οφειλές και πρόστιμα σε βάρος τρίτων, ζ) τα συστήματα λειτουργίας του φορέα (έλεγχος συστημάτων) και η) η συμμόρφωση του φορέα σε προηγούμενες υποδείξεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

3. Ο κατασταλτικός έλεγχος πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία αποστολής του αντιγράφου του λογαριασμού ή απολογισμού ή ισολογισμού ή άλλης κατά το νόμο απαιτούμενης οικονομικής κατάστασης του υπόχρεου για κατασταλτικό έλεγχο φορέα, το οποίο συνοδεύεται από στοιχεία που ορίζονται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Σε κάθε περίπτωση ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τα ελεγκτικά πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI).»

Άρθρο 82

Μετά το άρθρο 22α του π.δ. 774/1980 (Α'189) προστίθεται άρθρο 22β ως εξής:

«1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά την κρίση του και σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν, διενεργεί στη διάρκεια εκτέλεσης του προϋπολογισμού στοχευμένους ελέγχους (προληπτικούς και κατασταλτικούς) σε τομείς υψηλού ελεγκτικού ενδιαφέροντος σύμφωνα με το ετήσιο ελεγκτικό πρόγραμμά του που εκπονεί η Ολομέλειά του, προκειμένου να σχηματίσει πληρέστερη ελεγκτική άποψη κατά την ετήσια έκθεσή του.

2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά την κρίση του και σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν, διενεργεί στη διάρκεια εκτέλεσης του προϋπολογισμού και στοχευμένους ελέγχους επιδόσεων σε τομείς υψηλού ελεγκτικού ενδιαφέροντος, σύμφωνα με το ετήσιο ελεγκτικό πρόγραμμα της προηγούμενης παραγράφου, προκειμένου να σχηματίσει πληρέστερη ελεγκτική άποψη κατά την ετήσια έκθεσή του.

3. Το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά την κρίση του και σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν, διενεργεί κάθε είδους έκτακτο έλεγχο».

Άρθρο 83

Μετά το άρθρο 22β του π.δ. 774/1980 (Α΄189) προστίθεται άρθρο 22γ ως εξής:

- «1. Επιχορήγηση είναι η μεταφορά πίστωσης σε φορέα που του έχει εκχωρηθεί αρμοδιότητα από φορέα της Γενικής Κυβέρνησης για το σκοπό της υλοποίησης της συγκεκριμένης και μόνο αρμοδιότητας.
2. Χρηματοδότηση είναι η μεταφορά πίστωσης σε φορέα για την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων του και μόνο.
3. Κάθε έτος οι φορείς που επιχορηγούνται ή και χρηματοδοτούνται από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούνται να υποβάλουν, στο Γ.Λ.Κ. και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, με το πέρας διμήνου από τη λήξη του οικονομικού έτους, απολογισμό της συνολικής οικονομικής τους δραστηριότητας και ξεχωριστό απολογισμό της επιχορήγησης ή και της χρηματοδότησης που έλαβαν, εάν αυτή είναι μικρότερη του 100% των συνολικών χρηματικών ποσών που διαχειρίστηκαν. Επίσης, μαζί με τα ανωτέρω υποχρεούνται να υποβάλλουν και τον προϋπολογισμό τους για το επόμενο έτος.
4. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του, έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας, καθώς και έλεγχο της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (οικονομικότητα, αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα) για τα ποσά της επιχορήγησης και της χρηματοδότησης που έλαβαν κάθε οικονομικό έτος οι φορείς και συντάσσει έκθεση ελέγχου.
5. Η ανωτέρω έκθεση υποβάλλεται ενός έξι μηνών από την ημερομηνία υποβολής στο Ελεγκτικό Συνέδριο όλων των απαραίτητων δικαιολογητικών και σε κάθε περίπτωση το αργότερο έως την κατάθεση του προς ψήφιση προϋπολογισμού της Γενικής Κυβέρνησης στη Βουλή.
6. Χωρίς την υποβολή από τους επιχορηγούμενους ή και χρηματοδοτούμενους φορείς των υπό την παράγραφο 4 στοιχείων οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης δεν μπορούν να προβαίνουν σε καμία απολύτως επιχορήγηση ή και χρηματοδότηση για τους φορείς αυτούς. Κάθε επιχορήγηση ή και χρηματοδότηση που δίνεται από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 4 είναι μη νόμιμη και καταλογίζεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν».

Άρθρο 84

1. Στην παράγραφο 1 του 63 του π.δ/τος 774/1980 προστίθεται τρίτο εδάφιο, ως εξής :

«Η ένσταση απορρίπτεται εάν κατά την κατάθεσή της δεν συνοδεύεται από αποδεικτικό καταβολής παραβόλου, το οποίο ορίζεται ίσο με είκοσι ευρώ και επιστρέφεται στον ενιστάμενο σε περίπτωση μερικής ή στο σύνολο αποδοχής αυτής».

2. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 51 του π.δ/τος 1225/1981 προστίθεται δεύτερο εδάφιο, ως εξής :

«Επίσης η αίτηση αναστολής απορρίπτεται ως απαράδεκτη εάν μέχρι την συζήτηση αυτής δεν προσκομισθεί από τον εκάστοτε αιτούντα, αποδεικτικό καταβολής παραβόλου, το οποίο ορίζεται ίσο με είκοσι ευρώ και επιστρέφεται στον αιτούντα σε περίπτωση μερικής ή στο σύνολο αποδοχής αυτής»

3. Στο άρθρο 112 του π.δ. 1225/1981 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Η αίτηση αναστολής απορρίπτεται ως απαράδεκτη εάν μέχρι την συζήτηση αυτής δεν προσκομισθεί από τον εκάστοτε αιτούντα, αποδεικτικό καταβολής παραβόλου, το οποίο ορίζεται ίσο με είκοσι ευρώ και επιστρέφεται σ' αυτόν σε περίπτωση μερικής ή στο σύνολο αποδοχής αυτής».

4. Η περίπτωση γ' του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 56 του π.δ. 774/1980, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 57 του ν. 3659/2008 (Α' 77) αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) για τις αιτήσεις ανακλήσεως κατά των πράξεων των Κλιμακίων του άρθρου 2 του ν. 3060/2002 (ΦΕΚ 242 Α') ή των Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε πενήντα (50) ευρώ».

Άρθρο 85

Μετά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν. 3068/2002 (ΦΕΚ 274 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 56 του ν. 3900/2010 (ΦΕΚ Α' 213), προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Για το Ελεγκτικό Συνέδριο, το τριμελές συμβούλιο αποτελείται από τον πρόεδρο του αρμοδίου καθ' ύλην Τμήματος, ένα σύμβουλο και τον εισηγητή. Ο πρόεδρος ορίζει ως εισηγητή τον εισηγητή δικαστή της απόφασης, επί αδυναμίας δε αυτού, άλλο σύμβουλο ή πάρεδρο. Οι πάρεδροι συμμετέχουν στο συμβούλιο της διάταξης αυτής με αποφασιστική ψήφο. Εάν πρόκειται για συμμόρφωση σε απόφαση της Ολομέλειας το τριμελές συμβούλιο αποτελείται από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού

Συνεδρίου, έναν αντιπρόεδρο και τον εισηγητή δικαστή της απόφασης, επί αδυναμίας δε αυτού από άλλον σύμβουλο».

ΜΕΡΟΣ Ε΄

«ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Ν. 1756/1988 (Α΄ 35), ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ»

Άρθρο 86

Συγκρότηση Εφετείου

1. Η περίπτωση δ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 1756/1988 (Α΄ 35), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 64 του ν. 3994/2011 (Α΄ 165), αντικαθίσταται ως εξής:

«δ. το μονομελές εφετείο (πολιτικό ή ποινικό) συγκροτείται από πρόεδρο εφετών ή εφέτη και το τριμελές εφετείο (πολιτικό ή ποινικό) από πρόεδρο εφετών και δύο εφέτες».

2. Στο άρθρο 15 παράγραφος 7 περίπτωση β΄ υποπερίπτωση δδ΄ του ν. 1756/1988, ο αριθμός «10%» αντικαθίσταται με τον αριθμό «20%».

Άρθρο 87

Κανονισμοί

1. Η παράγραφος 4 του άρθρου «17. – Α. Κανονισμοί», του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και ο Πρόεδρος του οικείου Συμβουλίου Επιθεώρησης έχουν δικαίωμα να ζητήσουν τη σύνταξη, συμπλήρωση, τροποποίηση ή αντικατάσταση κανονισμού».

2. Η παράγραφος 7 του άρθρου «17. – Α. Κανονισμοί», του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Οι κανονισμοί και οι τροποποιήσεις τους υποβάλλονται αμέσως στις οικείες ολομέλειες των ανώτατων δικαστηρίων, οι οποίες έχουν δικαίωμα συμπλήρωσης, τροποποίησης ή ακύρωσης αυτών, ως προς όλα τα σημεία και ειδικότερα ως προς τον αριθμό των δικασίμων και των υποθέσεων που προσδιορίζονται σε κάθε δικάσιμο. Οι κανονισμοί ισχύουν μόνο μετά την τελική έγκρισή τους από τις ολομέλειες των ανώτατων δικαστηρίων και αφού διαβιβαστούν στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει δικαίωμα, μέσα σε ένα μήνα από την ημέρα που ο κανονισμός περιέλθει υπηρεσιακώς σε αυτόν, να τον αναπέμψει μία μόνο φορά με τις υποδείξεις του για συμπλήρωση, τροποποίηση ή ακύρωση στην οικεία ολομέλεια του ανώτατου δικαστηρίου».

Άρθρο 88

Κλήρωση συνθέσεων

Το στοιχείο «Β. Κλήρωση των συνθέσεων» του άρθρου 17 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Β. ΚΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΣΕΩΝ.

1. Σε όσα πρωτοδικεία και εφετεία προβλέπεται οργανικός αριθμός δεκαπέντε (15) τουλάχιστον δικαστών και στις αντίστοιχες εισαγγελίες, οι συνθέσεις των ποινικών δικαστηρίων καταρτίζονται με κλήρωση.

2. Η κλήρωση για την κατάρτιση των συνθέσεων των ποινικών δικαστηρίων στις δικασίμους κάθε μήνα γίνεται από το πρώτο τριμελές πλημμελειοδικείο ή τριμελές ποινικό εφετείο στην πρώτη δικάσιμο του δεύτερου δεκαήμερου του προηγούμενου μήνα και, αν δεν υπάρχει ή ματαιωθεί για οποιοδήποτε λόγο, γίνεται την επόμενη δικάσιμο ή εργάσιμη ημέρα αντίστοιχα.

3. Ο δικαστής ή ο πρόεδρος του συμβουλίου που διευθύνει το δικαστήριο και ο εισαγγελέας που διευθύνει την εισαγγελία καταρτίζουν πίνακες, οι οποίοι περιλαμβάνουν κατ' αρχαιότητα και με αριθμητική σειρά τα ονόματα:

Στο πρωτοδικείο:

- α) όλων των προέδρων πρωτοδικών, από τους οποίους κληρώνονται οι πρόεδροι των μικτών ορκωτών δικαστηρίων και ο ανάλογος προς τις υπηρεσιακές ανάγκες αριθμός από τους προέδρους των τριμελών πλημμελειοδικείων,
- β) των αρχαιότερων πρωτοδικών, από τους οποίους κληρώνονται οι πρόεδροι των υπόλοιπων τριμελών πλημμελειοδικείων,
- γ) όλων των υπόλοιπων πρωτοδικών, από τους οποίους κληρώνονται τα μέλη των μικτών ορκωτών δικαστηρίων, των τριμελών πλημμελειοδικείων και οι δικαστές των μονομελών πλημμελειοδικείων,
- δ) των παρέδρων πρωτοδικών, από τους οποίους κληρώνονται μόνο αριστερά μέλη στις συνθέσεις τριμελών πλημμελειοδικείων.

Στην εισαγγελία πρωτοδικών:

- α) όλων των εισαγγελέων πρωτοδικών, από τους οποίους κληρώνονται οι εισαγγελείς των μικτών ορκωτών δικαστηρίων και ανάλογος προς τις υπηρεσιακές ανάγκες αριθμός από τους εισαγγελείς των τριμελών πλημμελειοδικείων,
- β) όλων των αντεισαγγελέων πρωτοδικών, από τους οποίους κληρώνονται οι εισαγγελείς των υπόλοιπων τριμελών πλημμελειοδικείων και ανάλογος προς τις υπηρεσιακές ανάγκες αριθμός από τους εισαγγελείς των μονομελών πλημμελειοδικείων,
- γ) των παρέδρων εισαγγελίας, από τους οποίους κληρώνονται εισαγγελείς των μονομελών πλημμελειοδικείων και εφόσον επιβάλλεται από υπηρεσιακές ανάγκες και ανάλογος αριθμός από τους εισαγγελείς των τριμελών πλημμελειοδικείων.

Στο εφετείο:

- α) των αρχαιότερων προέδρων εφετών μέχρι του αναγκαίου αριθμού, ανάλογα με τις ανάγκες του δικαστηρίου, από τους οποίους κληρώνονται οι πρόεδροι των μικτών ορκωτών εφετείων και των πενταμελών εφετείων,
- β) των νεότερων προέδρων εφετών και των αρχαιότερων εφετών, μέχρι του αναγκαίου αριθμού, ανάλογα με τις ανάγκες του δικαστηρίου, από τους οποίους κληρώνονται οι πρόεδροι των μονομελών και τριμελών εφετείων,
- γ) όλων των υπόλοιπων εφετών, από τους οποίους κληρώνονται τα μέλη των μικτών ορκωτών εφετείων, των πενταμελών και τριμελών εφετείων.

Στην εισαγγελία εφετών:

- α) όλων των εισαγγελέων, από τους οποίους κληρώνονται εισαγγελείς των μικτών ορκωτών, των πενταμελών και ανάλογος αριθμός από τους εισαγγελείς των τριμελών εφετείων,

β) όλων των αντεισαγγελέων, από τους οποίους κληρώνονται οι εισαγγελείς των υπόλοιπων μονομελών και τριμελών εφετείων.

4. Με βάση τους άνω πίνακες ενεργείται η κλήρωση έως ότου συγκροτηθούν όλα τα δικαστήρια του μηνός. Αν εξαντληθούν οι κλήροι πριν συμπληρωθούν όλες οι συνθέσεις, τοποθετούνται πάλι στην κληρωτίδα. Δικαστικοί λειτουργοί, οι οποίοι κατά τη διάρκεια του ίδιου δικαστικού έτους έχουν κληρωθεί κατ' επανάληψη, έχουν δικαίωμα να ζητήσουν με προσφυγή στο τριμελές συμβούλιο ή στον προϊστάμενο της εισαγγελίας την εξαίρεσή τους από την κλήρωση του επόμενου μήνα. Στην κληρωτίδα δεν τίθενται τα ονόματα των δικαστικών λειτουργών που έχουν συμπληρώσει την ανάλογη μηνιαία υπηρεσία. Στο δικαστήριο που ενεργεί την κλήρωση μετέχουν δύο γραμματείς, οι οποίοι τηρούν τα πρόχειρα πρακτικά χωριστά με χρήση χημικού χάρτη σε δύο όμοια πρωτότυπα ο καθένας, τα οποία υπογράφονται στην έδρα από τα μέλη της σύνθεσης. Το ένα από αυτά αναρτάται αμέσως στον πίνακα ανακοινώσεων του δικαστηρίου.

5. Με την ίδια διαδικασία ορίζονται οι αναπληρωματικοί δικαστές και εισαγγελείς και οι σύνεδροι δικαστές και δεύτεροι εισαγγελείς.

6. Ο κανονισμός του δικαστηρίου και, αν δεν υπάρχει, η πράξη του δικαστή του προέδρου του συμβουλίου που διευθύνει το δικαστήριο ρυθμίζει τις λοιπές λεπτομέρειες της διαδικασίας της κλήρωσης.

7.α. Αντικατάσταση δικαστή που έχει κληρωθεί ως μέλος της σύνθεσης δικαστηρίου, καθώς και του εισαγγελέα δεν επιτρέπεται παρά μόνον από τον αναπληρωματικό δικαστή και εισαγγελέα αντιστοίχως, που ορίζεται κατά τη διαδικασία των παραγράφων 4 και 5, για λόγους ασθενείας ή ανυπέρβλητης υπηρεσιακής ή προσωπικής ανάγκης του κληρωθέντος μέλους της σύνθεσης του δικαστηρίου. Ο λόγος της αναπλήρωσης αναγράφεται στα πρακτικά του δικαστηρίου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις αν εμφανιστεί ασθένεια ή ανυπέρβλητη υπηρεσιακή ή προσωπική ανάγκη στους αναπληρωματικούς, ο δικαστής ή ο εισαγγελέας που διευθύνει το δικαστήριο ή την εισαγγελία μπορεί με αιτιολογημένη πράξη του να αντικαταστήσει τον κληρωθέντα αναπληρωματικό δικαστή ή εισαγγελέα αντιστοίχως με άλλον μη κληρωθέντα. Η πράξη αυτή αναγράφεται στα πρακτικά του δικαστηρίου.

β. Όπου δεν διενεργείται κλήρωση, ο δικαστής ή ο εισαγγελέας που διευθύνει το δικαστήριο ή την εισαγγελία αν εμφανιστεί ανυπέρβλητη δυσχέρεια για την κατάρτιση της σύνθεσης του δικαστηρίου, με αιτιολογημένη πράξη του αντικαθιστά ή ορίζει τους δικαστές ή τον εισαγγελέα αντιστοίχως.

8. Σε υποθέσεις που έχουν παραπεμφθεί αρμοδίως για να εκδικαστούν στο τριμελές εφετείο κακουργημάτων και λόγω της σοβαρότητας και του αντικειμένου τους πρόκειται να διαρκέσουν επί μακρό χρόνο, η ολομέλεια του δικαστηρίου των εφετών, που συνέρχεται μετά από πρόσκληση του διευθύνοντος το δικαστήριο, δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν από την κλήρωση της σύνθεσης, ορίζει από μεν τους προέδρους εφετών αριθμό δεκαπλάσιο, από δε τους εφέτες αριθμό δεκαπενταπλάσιο του απαιτούμενου για τη συγκρότηση του δικαστηρίου, μεταξύ των οποίων θα κληρωθούν ο πρόεδρος του δικαστηρίου από τους προέδρους εφετών και τα σύνεδρα μέλη του δικαστηρίου από τους εφέτες, οι οποίοι με τους αναπληρωτές τους, έναν πρόεδρο εφετών και δύο εφέτες, που κληρώνονται από τον ίδιο αριθμό δικαστών και συμπαραδρεύουν (άρθρο 9 παρ. 3 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας) θα συγκροτήσουν το δικαστήριο του τριμελούς εφετείου κακουργημάτων. Η απόφαση της ολομέλειας ισχύει από τη δημοσίευσή της.

Τα οριζόμενα στα προηγούμενα εδάφια ισχύουν και για τη συγκρότηση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου.

Ο εισαγγελέας της έδρας και ο αναπληρωτής του, ο οποίος συμπαρίσταται, κληρώνονται από δέκα εισαγγελείς εφετών που έχουν οριστεί από την ολομέλεια της οικείας εισαγγελίας με την ίδια διαδικασία, ενώ κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως όσα προβλέπονται στα προηγούμενα εδάφια.

Η κλήρωση για τη συγκρότηση του δικαστηρίου γίνεται την πρώτη ημέρα συνεδρίασης του προηγούμενου της δικασίμου μήνα από το Α΄ τριμελές εφετείο πλημμελημάτων σε δημόσια συνεδρίαση. Οι κληρωθέντες συμμετέχουν σε κάθε τυχόν επόμενη μετ' αναβολή δικάσιμο, εκτός αν παύσουν για οποιοδήποτε λόγο να ανήκουν στη δύναμη του δικαστηρίου, οπότε τη θέση τους καταλαμβάνει το αντίστοιχο αναπληρωματικό μέλος. Στην περίπτωση αυτή, στη θέση του αναπληρωματικού, εφόσον εξακολουθεί να συντρέχει ο λόγος αναπλήρωσης, ορίζεται με την ίδια διαδικασία από την ολομέλεια νέο μέλος.

9. Απαγορεύεται να προσδιοριστεί ή να αναβληθεί υπόθεση σε δικάσιμο για την οποία έχει γίνει η κλήρωση της σύνθεσης του δικαστηρίου. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται:

α. Ο προσδιορισμός 1) αν συμπληρώνεται ο χρόνος της παραγραφής του εγκλήματος, οπότε ο αρμόδιος εισαγγελέας εκδίδει αιτιολογημένη πράξη, που παραμένει στη δικογραφία, 2) αν ο κατηγορούμενος κρατείται και συμπληρώνεται το ανώτατο όριο της προσωρινής του κράτησης, 3) αν πρόκειται για υποθέσεις

του άρθρου 27 παρ. 2 του παρόντος νόμου, 4) αν ο νόμος ορίζει προθεσμία προσδιορισμού.

β. Η αναβολή 1) αν ο νόμος ορίζει προθεσμία αναβολής, 2) αν συντρέχει λόγος αναβολής σε σύντομη ρητή δικάσιμο, που αιτιολογείται ειδικά στην απόφαση.

10. Ο προσδιορισμός των ποινικών υποθέσεων γίνεται από τον αρμόδιο εισαγγελέα με σημείωση της δικάσιμου, χρονολογία και υπογραφή του στους φακέλους των δικογραφιών.

11. Η μη τήρηση των διατάξεων των παραγράφων 2 έως και 8 συνεπάγεται ακυρότητα, που καλύπτεται αν δεν προταθεί πριν αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία της υπόθεσης.

12. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν έχουν εφαρμογή στην κατάρτιση των συνθέσεων των δικαστηρίων ανηλίκων».

Άρθρο 89

Όριο ηλικίας-Κωλύματα διορισμού

1. Στην παράγραφος 2 του άρθρου 26 του ν. 1756/1988, απαλείφεται η φράση «προκειμένου να βοηθηθεί ο ανακριτής».

2. Η παράγραφος 4 του άρθρου 36 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Δικαστικός λειτουργός διορίζεται εκείνος που συμπλήρωσε το 28^ο έτος και δεν έχει υπερβεί το 45^ο έτος της ηλικίας του».

3. Το στοιχείο ε΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 37 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«ε) Εκείνος που καταδικάστηκε αμετάκλητα σε οποιαδήποτε ποινή, για κλοπή (άρθρα 372 - 374 ΠΚ), απάτη (άρθρο 386ΠΚ), υπεξαίρεση κοινή ή στην υπηρεσία (άρθρα 375, 258 ΠΚ), εκβίαση (άρθρο 385 ΠΚ), πλαστογραφία (άρθρο 216 ΠΚ), πλαστογραφία πιστοποιητικών (άρθρο 217 ΠΚ), πλαστογραφία και κατάχρηση ενσήμων (άρθρο 218 ΠΚ), ψευδή βεβαίωση (άρθρο 242 ΠΚ), ψευδορκία και ψευδή ανώμοτη κατάθεση (άρθρα 224, 225 ΠΚ), παραπλάνηση σε ψευδορκία (άρθρο 228 ΠΚ), ψευδή καταμήνυση (άρθρο 229 ΠΚ), απιστία δικηγόρου (άρθρο 235 ΠΚ), απιστία περί την υπηρεσία (άρθρο 256 ΠΚ), δωροδοκία (άρθρα 235 – 237 ΠΚ), καταπίεση (άρθρο 244 ΠΚ), παράβαση καθήκοντος (άρθρο 259 ΠΚ), συκοφαντική δυσφήμιση (άρθρο 363 ΠΚ), υφαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης (άρθρο 220 ΠΚ), υπεξαγωγή εγγράφου (άρθρο 222 ΠΚ), παραβίαση υπηρεσιακού απορρήτου (άρθρο

252 ΠΚ), έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής (άρθρα 336 - 353 ΠΚ), καθώς και για παράβαση της νομοθεσίας περί ναρκωτικών, λαθρεμπορίας και τυχερών παιχνιδιών».

Άρθρο 90

Κωλύματα εντοπιότητας

1. Η παράγραφος 4 του άρθρου 42 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Από τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εξαιρούνται οι δικαστικοί λειτουργοί που υπηρετούν σε δικαστήρια των πόλεων Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης, Πατρών, Λάρισας και Ηρακλείου».

2. Οι παράγραφοι 20, 21, 22 και 23 του άρθρου 44 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται και προστίθενται παράγραφοι 24, 25 και 26, ως εξής:

«20. Η δικαστική λειτουργός που κυοφορεί έχει δικαίωμα άδειας πριν και μετά τον τοκετό, κατά τις διατάξεις που ισχύουν για τους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους του κράτους.

21. Στο γονέα δικαστικό λειτουργό χορηγείται, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ύστερα από αίτησή του, άδεια πέντε (5) μηνών με αποδοχές για ανατροφή παιδιού. Η ημερομηνία έναρξής της ορίζεται: α) από τον Πρόεδρο του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης, σε όσα Δικαστήρια διευθύνονται από Τριμελές Συμβούλιο, β) από τον προϊστάμενο του Δικαστηρίου ή της Εισαγγελίας ή της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων σε κάθε άλλη περίπτωση, και πρέπει να προσδιορίζεται, όταν το σχετικό αίτημα υποβάλλεται από μητέρα δικαστική λειτουργό, το συντομότερο δυνατόν, οπωσδήποτε, όμως, μέσα σε δύο (2) μήνες από το πέρας της άδειας μητρότητας που έλαβε η ίδια δικαστική λειτουργός. Η αίτηση για τη χορήγηση της πιο πάνω άδειας σε πατέρα δικαστικό λειτουργό για την ανατροφή του παιδιού του πρέπει να υποβάλλεται το συντομότερο δυνατό μετά τη λήξη της χορηγηθείσας στην εργαζομένη μητέρα του παιδιού του άδειας μητρότητας. Σε περίπτωση που η σύζυγος του δικαστικού λειτουργού δεν έχει πάρει άδεια μητρότητας, η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται το συντομότερο δυνατό μετά την ημερομηνία κατά την οποία θα έληγε η άδεια μητρότητας, την οποία, με βάση το χρόνο τοκετού, θα ελάμβανε μητέρα δικαστική λειτουργός.

22. Στους ειρηνοδίκες και πταισματοδίκες η άδεια της προηγούμενης παραγράφου χορηγείται: 1) από τον Πρόεδρο του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης για το

Ειρηνοδικείο Αθηνών, 2) από τον διευθύνοντα το δικαστήριο, αν υπηρετούν πέντε (5) τουλάχιστον ειρηνοδίκες ή πταισματοδίκες σε αυτό, και 3) από τον Πρόεδρο του οικείου Πρωτοδικείου στις λοιπές περιπτώσεις. Οι παραπάνω ορίζουν και την ημερομηνία έναρξης της άδειας.

23. Αν και οι δύο γονείς είναι δικαστικοί λειτουργοί, με κοινή τους δήλωση που κατατίθεται στις υπηρεσίες τους καθορίζουν ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση της ως άνω άδειας ανατροφής παιδιού.

24. Αν ο σύζυγος δικαστικού λειτουργού δεν εργάζεται ή δεν ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα, ο δικαστικός λειτουργός δεν δικαιούται να κάνει χρήση της ως άνω άδειας ανατροφής παιδιού εκτός αν λόγω σοβαρής πάθησης ή βλάβης κριθεί ο σύζυγος του δικαστικού λειτουργού ανίκανος να αντιμετωπίζει τις ανάγκες ανατροφής του παιδιού, σύμφωνα με βεβαίωση της Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγεται ο δικαστικός λειτουργός.

25. Αν ο σύζυγος δικαστικού λειτουργού εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα και δικαιούται αντίστοιχης της παραγράφου 21 άδειας ανατροφής παιδιού, ο δικαστικός λειτουργός δικαιούται να κάνει χρήση της ως άνω άδειας ανατροφής παιδιού κατά το μέρος που ο σύζυγος αυτού δεν κάνει χρήση των δικών του δικαιωμάτων, ή κατά το μέρος που αυτά υπολείπονται της ως άνω άδειας ανατροφής παιδιού.

26. Σε περίπτωση διάστασης, διαζυγίου, χηρείας ή γέννησης παιδιού χωρίς γάμο των γονέων του, την ως άνω άδεια ανατροφής παιδιού δικαιούται ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια του παιδιού».

Άρθρο 91

Μισθός – θέματα δικαστικών διακοπών

1. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 43 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Δεν οφείλεται μισθός για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο δικαστικός λειτουργός από δική του υπαιτιότητα δεν παρέχει υπηρεσία. Ως μη παροχή υπηρεσίας νοείται και η, κατά την κρίση των οργάνων που αναφέρονται στην επόμενη παράγραφο, συζήτηση μη ικανού αριθμού υποθέσεων, η αδικαιολόγητη καθυστέρηση παραδόσεως σχεδίων αποφάσεων και δικογραφιών που του ανατίθενται προς επεξεργασία, καθώς και η μη συμμετοχή στις συνεδριάσεις των οργάνων του δικαστηρίου ή η μη εκτέλεση υπηρεσίας που του ανατέθηκε αρμοδίως.

4. Στην περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου ο μισθός περικόπτεται με πράξη του δικαστικού λειτουργού που διευθύνει το δικαστήριο ή την εισαγγελία ή τη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, ή με πράξη του προϊσταμένου του αμέσως ανώτερου δικαστηρίου ή εισαγγελίας. Για την περικοπή του μισθού του εκκαθαριστή- δικαστικού λειτουργού, αρμόδιος είναι ο προϊστάμενος του αμέσως ανώτερου δικαστηρίου ή εισαγγελίας. Η πράξη της περικοπής τίθεται στον ατομικό φάκελο του δικαστικού λειτουργού και συνιστά δυσμενές στοιχείο για την προαγωγή του. Κατά της πράξης αυτής επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του οικείου Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από την επίδοσή της στον ενδιαφερόμενο δικαστικό λειτουργό, χωρίς να αναστέλλεται για οποιοδήποτε λόγο η εκτέλεσή της. Το συμβούλιο αποφαινεται αμετάκλητα και σε περίπτωση εξαφάνισης της πράξης περικοπής αυτή δεν λαμβάνεται υπόψη για την προαγωγή».

2. Η παράγραφος 11 του άρθρου 44 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται ως εξής:

«11. Δικαστικός λειτουργός δεν έχει δικαίωμα να κάνει χρήση δικαστικών διακοπών ή κανονικής άδειας, εφόσον κατά την κρίση του οικείου προϊσταμένου υπάρχει κίνδυνος ουσιώδους καθυστέρησης στην έκδοση απόφασης ή βουλεύματος σε επείγουσα υπόθεση ή σε άλλη επείγουσα δικαστική ενέργεια. Αν ο δικαστικός λειτουργός καθυστερεί να παραδώσει σημαντικό αριθμό σχεδίων αποφάσεων υποθέσεων που έχουν συζητηθεί ή καθυστερεί να επεξεργασθεί τις δικογραφίες που του έχουν ανατεθεί κατά τους όρους που καθορίζει ο νόμος, ο κανονισμός ή η ολομέλεια του δικαστηρίου ή της εισαγγελίας, μπορεί να υποχρεωθεί, με πράξη του προϊσταμένου του οικείου δικαστηρίου ή με πράξη του προϊσταμένου του αμέσως ανώτερου δικαστηρίου ή εισαγγελίας, να προσκομίσει τον οριζόμενο από αυτούς αριθμό σχεδίων ή δικογραφιών μέσα στην περίοδο των δικαστικών διακοπών. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, μπορεί με πράξη των παραπάνω οργάνων να στερηθεί του δικαιώματος να κάνει χρήση των δικαστικών διακοπών μέχρι να παραδώσει τον ορισθέντα αριθμό σχεδίων αποφάσεων ή δικογραφιών».

Άρθρο 92

Αναρρωτική άδεια

1. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 45 του ν. 1756/1988 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Εάν η αναρρωτική άδεια ή η απουσία λόγω ασθενείας εκτείνεται σε δύο διαδοχικές πολιτικές δικασίμους, ο δικαστικός λειτουργός παραπέμπεται υποχρεωτικά για εξέταση στην οικεία υγειονομική επιτροπή. Σε περίπτωση ανίατων ασθενειών η άδεια μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται απολύτως απαραίτητο».

2. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 45 του ν. 1756/1988 προστίθεται η φράση «κατά τις οικείες διατάξεις.»

Άρθρο 93

Εκπαιδευτική άδεια

Το άρθρο 46 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Επιτρέπεται η χορήγηση εκπαιδευτικής άδειας απουσίας στην αλλοδαπή:

α) στους εισηγητές και παρέδρους του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου,

β) στους δικαστικούς λειτουργούς των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων από το βαθμό του ειρηνοδίκη, του πρωτοδίκη και του αντεισαγγελέα πρωτοδικών μέχρι του εφέτη και του αντεισαγγελέα εφετών,

γ) στους δικαστικούς λειτουργούς των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων από το βαθμό του πρωτοδίκη μέχρι του εφέτη.

Εκπαιδευτική άδεια δεν επιτρέπεται να χορηγηθεί μετά τη συμπλήρωση του πενήτηκοστου πέμπτου (55ου) έτους της ηλικίας. Για να χορηγηθεί εκπαιδευτική άδεια απαιτείται ο δικαστικός λειτουργός να έχει πολύ καλή γνώση της γλώσσας της χώρας στην οποία πρόκειται να μεταβεί για εκπαίδευση, η οποία να αποδεικνύεται από αναγνωρισμένο δίπλωμα γλωσσομάθειας, και να έχει γίνει δεκτός σε αναγνωρισμένο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών σε πανεπιστήμιο της αλλοδαπής.

2. Ο αριθμός των δικαστικών λειτουργών που αποστέλλονται στην αλλοδαπή με εκπαιδευτική άδεια, κάθε εκπαιδευτικό έτος, ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που εκδίδεται μέχρι τέλους Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους.

3. Οι άδειες χορηγούνται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το αργότερο ως το τέλος Μαρτίου του έτους έναρξης της

άδειας, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου δικαστικού λειτουργού και απόφαση του αρμόδιου Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο αποφαινεται ύστερα από ερώτημα του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και μόνο μέχρι τον αριθμό των αναφερόμενων σ' αυτό θέσεων. Στην αίτηση πρέπει να προσδιορίζονται τα θέματα με τα οποία πρόκειται να ασχοληθεί ο δικαστικός λειτουργός και να επισυνάπτονται τα τυχόν δικαιολογητικά. Ο Υπουργός έχει δικαίωμα να διαφωνήσει με την απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου. Στην περίπτωση αυτή αποφαινεται η ολομέλεια του οικείου ανώτατου δικαστηρίου.

4. Η εκπαιδευτική άδεια χορηγείται για ένα έτος και είναι δυνατό να παραταθεί, με την ίδια διαδικασία, για ένα ακόμη έτος, αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, εφόσον ο δικαστικός λειτουργός καταθέτει βεβαίωση του πανεπιστημίου ότι έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει μέχρι εκείνη τη χρονική στιγμή και ότι μπορεί ακόμη να ολοκληρώσει το πρόγραμμα των μεταπτυχιακών του σπουδών. Στην περίπτωση αδικαιολόγητης υπέρβασης της εκπαιδευτικής άδειας εφαρμόζονται όσα ορίζονται στο άρθρο 44 παράγραφος 19.

5. Αυτός που πήρε εκπαιδευτική άδεια οφείλει να αναφέρει με δήλωσή του στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων την ημερομηνία αναχώρησης και εγκατάστασής του στην αλλοδαπή, την έναρξη της εκπαίδευσής του, καθώς και τον τόπο και τη διεύθυνση της διαμονής του. Οφείλει επίσης, στο τέλος κάθε εξαμήνου, να υποβάλλει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στον πρόεδρο του οικείου Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου λεπτομερή έκθεση για τη συντελεσθείσα εργασία και για την πορεία της εκπαίδευσής του, με τα αποδεικτικά των σπουδών του. Παράβαση της υποχρέωσης αυτής είναι δυνατό να επιφέρει την ανάκληση του υπολοίπου της εκπαιδευτικής άδειας.

6. Στο δικαστικό λειτουργό που αποστέλλεται με εκπαιδευτική άδεια παρέχονται στο διπλάσιο οι αποδοχές της οργανικής του θέσης καθώς και τα έξοδα μετάβασης και επιστροφής. Στο δικαστικό λειτουργό που πήρε υποτροφία από το ίδρυμα κρατικών υποτροφιών ή από οποιοδήποτε άλλο ημεδαπό οργανισμό, οι επί πλέον αποδοχές καταβάλλονται μειωμένες κατά το ποσό της υποτροφίας.

7. Η εκπαιδευτική άδεια διακόπτεται ύστερα από απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου αν οι ανάγκες της υπηρεσίας το επιβάλλουν ή αν ο δικαστικός

λειτουργός δεν παρουσιάζει την αναμενόμενη επίδοση ή υπέπεσε σε πειθαρχικό παράπτωμα.

8. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή ο πρόεδρος του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου είναι δυνατό να αναθέσει σε δικαστικό λειτουργό, που βρίσκεται με εκπαιδευτική άδεια στην αλλοδαπή, τη μελέτη ή έρευνα ορισμένων ζητημάτων που αφορούν τη λειτουργία των δικαστηρίων ή των φυλακών και τη σχετική με τη δικαιοσύνη νομοθεσία ή άλλα ειδικά θέματα.

9. Οι δικαστικοί λειτουργοί που έλαβαν εκπαιδευτική άδεια είναι υποχρεωμένοι, μετά την επιστροφή τους, να υπηρετήσουν επί χρόνο τετραπλάσιο του χρόνου της άδειάς τους.

10. Αν οι δικαστικοί λειτουργοί αθετήσουν την υποχρέωσή τους αυτή, οφείλουν να επιστρέψουν στο δημόσιο, μέσα σε τρεις μήνες, τις επί πλέον αποδοχές που έλαβαν κατά το χρόνο της άδειας καθώς και τα έξοδα μετάβασης και επιστροφής, με το νόμιμο τόκο από τη λήψη τους. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις του κώδικα είσπραξης δημόσιων εσόδων.

11. Σε έκτακτες περιπτώσεις ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από γνώμη του προέδρου του οικείου ανώτατου δικαστηρίου του κλάδου στον οποίο ανήκει ο δικαστικός λειτουργός ή, αν πρόκειται για μέλη της Γενικής Επιτροπείας, του γενικού επιτρόπου της Επικρατείας των τακτικών Διοικητικών δικαστηρίων, μπορεί να επιτρέπει την αποστολή στην Αλλοδαπή δικαστικών λειτουργών όλων των βαθμών, ανεξαρτήτως ηλικίας, για συμμετοχή σε συνέδρια ή παρακολούθηση βραχυχρονίων σεμιναρίων ή της οργάνωσης και λειτουργίας ξένων δικαστηρίων. Η απουσία του δικαστικού λειτουργού από τα καθήκοντά του δεν μπορεί να υπερβεί το μήνα».

Άρθρο 94

Προαγωγές

Η παράγραφος 5 του άρθρου 49 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται και στο ίδιο άρθρο προστίθενται νέες παράγραφοι 6, 7, 8, 9 και 10 ως εξής:

«5. Η προαγωγή στους βαθμούς του συμβούλου της Επικρατείας, του αρεοπαγίτη, του αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, του συμβούλου και αντεπιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, του επιτρόπου και αντεπιτρόπου των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, του προέδρου και εισαγγελέα εφετών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και του προέδρου εφετών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, γίνεται κατ' απόλυτη εκλογή και προϋποθέτει την ύπαρξη εξαιρετικών προσόντων στο πρόσωπο των ανωτέρω δικαστικών λειτουργών που έχουν τα τυπικά προσόντα.

6. Ως κατ' εκλογή προακτέοι κρίνονται, οι λοιποί δικαστικοί λειτουργοί, πλην των αναφερομένων στην προηγούμενη παράγραφο, οι οποίοι συγκεντρώνουν σε ικανό βαθμό τα πιο πάνω ουσιαστικά προσόντα και μπορούν να ανταποκριθούν πλήρως στα καθήκοντα του ανώτερου βαθμού. Σε όλες τις περιπτώσεις προαγωγής της κατηγορίας αυτής, η προαγωγή ποσοστού 20% γίνεται με τα κριτήρια της προηγούμενης παραγράφου.

7. Για την εκτίμηση των ουσιαστικών προσόντων των κρινομένων, λαμβάνονται υπόψη οι εκθέσεις επιθεώρησης, οι ατομικοί φάκελοι και κάθε άλλο πρόσφορο στοιχείο.

8. Οι αποφάσεις του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου και της οικείας ολομέλειας πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να είναι πλήρως αιτιολογημένες. Τα μέλη τους μπορούν να στηρίζουν αιτιολογημένα την κρίση τους και στην προσωπική τους αντίληψη ως προς την ικανότητα των κρινομένων για την απονομή της δικαιοσύνης και τα εν γένει προσόντα τους.

9. Δεν προάγεται στον επόμενο βαθμό, δικαστής ο οποίος καθυστερεί αδικαιολόγητα τη δημοσίευση και θεώρηση των αποφάσεων που εκδίδει, καθώς και εισαγγελικός λειτουργός ο οποίος καθυστερεί αδικαιολόγητα την επεξεργασία των δικογραφιών που του ανατίθενται, εκτός αν το οικείο συμβούλιο αιτιολογήσει ειδικά τους λόγους της κατά παρέκκλιση προαγωγής. Αδικαιολόγητη είναι η καθυστέρηση όταν: α) η απόφαση δεν δημοσιεύεται μέσα σε διάστημα έξι μηνών από τη συζήτηση, β) προκειμένου για υποθέσεις ασφαλιστικών, όταν η απόφαση δεν εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα, γ) προκειμένου για θεώρηση όταν αυτή γίνεται πέρα από ένα μήνα., δ) προκειμένου περί εισαγγελικών λειτουργών όταν η επεξεργασία και μη επιστροφή της δικογραφίας καθυστερεί πέρα από τέσσερες μήνες.

10. Μη προακτέος κρίνεται ο δικαστικός λειτουργός ο οποίος έχει τιμωρηθεί πειθαρχικά σε οποιαδήποτε ποινή για καθυστέρηση στην εν γένει εκτέλεση των καθηκόντων του, τουλάχιστον δύο φορές την τελευταία επταετία».

Άρθρο 95

Μεταθέσεις

Το άρθρο 50 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο όσον αφορά προαγωγές και μεταθέσεις δικαστικών λειτουργών συνεδριάζει μια φορά το χρόνο, κατά το από 20 Ιουνίου έως 10 Ιουλίου χρονικό διάστημα. Οι προαγόμενοι και μετατιθέμενοι δικαστικοί λειτουργοί είναι υποχρεωμένοι να εμφανισθούν στις θέσεις του έως την 15^η Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους. Αν εμφανισθεί απρόβλεπτη υπηρεσιακή ανάγκη ή σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τη διάρκεια του δικαστικού έτους, επιτρέπεται μόνο απόσπαση δικαστικού λειτουργού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 51.

2. Μετάθεση δικαστικού λειτουργού δεν επιτρέπεται πριν από τη συμπλήρωση υπηρεσίας δύο (2) δικαστικών ετών στον τόπο όπου τοποθετήθηκε, λόγω διορισμού, προαγωγής ή μετάθεσης. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται μετάθεση και πριν την παρέλευση του ανωτέρω χρονικού διαστήματος, για υπηρεσιακούς ή σοβαρούς προσωπικούς λόγους, οι οποίοι πρέπει να βεβαιώνονται ειδικά στην απόφαση ή αν υποβληθούν αιτήσεις αμοιβαίας μετάθεσης.

3. Μετάθεση δικαστικού λειτουργού μπορεί να γίνει είτε ύστερα από αίτηση αυτού είτε αυτεπαγγέλτως προκειμένου να αντιμετωπισθεί υπηρεσιακή ανάγκη, η οποία πρέπει να εκτίθεται αναλυτικά στην απόφαση. Απαγορεύεται όμως να αποφασισθεί μετάθεση που έχει σχέση με την άσκηση των δικαιοδοτικών και εν γένει υπηρεσιακών καθηκόντων του δικαστικού λειτουργού.

4. Η μετάθεση είναι υποχρεωτική αν ο δικαστικός λειτουργός: α) υπέπεσε σε βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα, β) εμφανίζει αδικαιολόγητη και σοβαρή, κατά την κρίση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου, καθυστέρηση στην εκτέλεση των καθηκόντων του.

5. Με την επιφύλαξη της προηγούμενης παραγράφου, δεν επιτρέπεται μετάθεση εάν ο δικαστικός λειτουργός δεν έχει παραδώσει όλες τις εκκρεμείς υποθέσεις και δικογραφίες που του έχουν ανατεθεί.

6. Δικαστικός λειτουργός σύζυγος δικαστικού λειτουργού μετατίθεται ύστερα από αίτησή του στην περιφέρεια που υπηρετεί ο άλλος σύζυγος, εφόσον δεν υπάρχει κάλυμμα συνυπηρέτησης. Δημόσιος υπάλληλος και υπάλληλος νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου σύζυγος δικαστικού λειτουργού μπορεί να μετατίθεται ύστερα από

αίτησή του στην περιφέρεια όπου υπηρετεί ο σύζυγός του, εφόσον υπάρχει κενή θέση σε αντίστοιχη υπηρεσία».

Άρθρο 96

Αργία

Το άρθρο 57 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 57 - Αργία

1. Ο δικαστικός λειτουργός που στερήθηκε την προσωπική του ελευθερία με ένταλμα προσωρινής κράτησης, με βούλευμα ή με δικαστική απόφαση, έστω και αν απολύθηκε προσωρινά από τις φυλακές, τίθεται αυτοδίκαια σε κατάσταση αργίας. Αν εκλείψει ο λόγος για τον οποίο ο δικαστικός λειτουργός τέθηκε σε αργία, επανέρχεται αυτοδίκαια στην υπηρεσία. Αν έχουν μεσολαβήσει προαγωγές μπορεί μετά από κρίση του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου να προαχθεί στον ανώτερο βαθμό εάν υπάρχει κενή οργανική θέση, διαφορετικά, προαγόμενος, παραμένει υπεράριθμος και καταλαμβάνει την πρώτη θέση που θα κενωθεί. Σε περίπτωση που αμετάκλητα αθωωθεί από την ασκηθείσα σε βάρος του ποινική δίωξη, καταλαμβάνει τη σειρά αρχαιότητας που κατείχε στον προηγούμενο βαθμό, διαφορετικά η αρχαιότητά του καθορίζεται με απόφαση του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου:

2. Εφόσον επιβάλλεται για το συμφέρον της υπηρεσίας ή για τη διαφύλαξη του κύρους του δικαστικού λειτουργήματος, ο δικαστικός λειτουργός είναι δυνατό να τεθεί σε προσωρινή αργία, αν ασκήθηκε εναντίον του:

α) ποινική δίωξη για έγκλημα που αποτελεί κώλυμα διορισμού κατά τις διατάξεις του άρθρου 37, με εξαίρεση τα εγκλήματα της ψευδορκίας και ψευδούς ανώμοτης κατάθεσης (άρθρα 224,225 Π.Κ.), παραπλάνησης σε ψευδορκία (άρθρο 228 Π.Κ.), ψευδούς καταμήνυσης (άρθρο 229 Π.Κ.), συκοφαντικής δυσφήμισης (άρθρο 363 Π.Κ.) και της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής,

β) πειθαρχική δίωξη για παράπτωμα που μπορεί να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης.

3. Η θέση σε προσωρινή αργία, κατά την προηγούμενη παράγραφο, γίνεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από απόφαση του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου. Μετά την πάροδο εξαμήνου από τη θέση σε προσωρινή αργία, το ίδιο συμβούλιο υποχρεούται να αποφανθεί αιτιολογημένα για τη συνέχιση ή

μη της αργίας. Η προσωρινή αργία αίρεται αυτοδίκαια μετά την πάροδο διετίας από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος περί θέσεως του δικαστικού λειτουργού σε αργία, εφόσον δεν έχει εκδοθεί παραπεμπτικό βούλευμα ή καταδικαστική απόφαση και εφαρμόζεται ανάλογα το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Μπορεί όμως το μέτρο να ληφθεί εκ νέου στην περίπτωση της υποβολής αίτησης επανάληψης της πειθαρχικής διαδικασίας κατά το άρθρο 105 του παρόντος.

4. Για το δικαστικό λειτουργό που τελεί σε κατάσταση αργίας ή προσωρινής αργίας, αναβάλλεται η κρίση του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου περί προαγωγής μέχρι να εκλείψει ο λόγος για τον οποίο ο δικαστικός λειτουργός τέθηκε σε αργία ή μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση ή αμετάκλητο βούλευμα ή τελεσίδικη πειθαρχική απόφαση, αντίστοιχα.

5. Η προσωρινή αργία της παραγράφου 2 αρχίζει και λήγει, αντίστοιχα, από την ανακοίνωση στο δικαστικό λειτουργό του σχετικού προεδρικού διατάγματος. Δεν απαιτείται έκδοση προεδρικού διατάγματος για τη λήξη της αργίας, αν εκδοθεί αμετάκλητη απαλλακτική δικαστική απόφαση ή αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα ή τελεσίδικη απαλλακτική πειθαρχική απόφαση. Στις περιπτώσεις αυτές ο δικαστικός λειτουργός επανέρχεται, επίσης, αυτοδίκαια στην υπηρεσία και εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Επανέρχεται, επίσης, αυτοδίκαια στην υπηρεσία, μετά την έκδοση σχετικού διαπιστωτικού προεδρικού διατάγματος, ο δικαστικός λειτουργός ο οποίος καταδικάστηκε αμετάκλητα για έγκλημα ή τιμωρήθηκε τελεσίδικα για πειθαρχικό παράπτωμα, που δεν συνεπάγονται οριστική παύση και εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

6. Από τις αποδοχές του δικαστικού λειτουργού που έχει τεθεί σε αργία παρακρατείται το ένα τρίτο (1/3). Το παρακρατηθέν ποσό αποδίδεται αν ο δικαστικός λειτουργός αθωωθεί αμετάκλητα από την ασκηθείσα σε βάρος του ποινική και πειθαρχική δίωξη. Σε κάθε άλλη περίπτωση, εκτός από εκείνη της οριστικής παύσης, μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου να διαταχθεί η απόδοση, εν όλω ή εν μέρει, του παρακρατηθέντος ποσού.»

Άρθρο 97

Θέση εκτός υπηρεσίας

Το άρθρο 57 Α του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 57 Α. - Θέση εκτός υπηρεσίας

Ο δικαστικός λειτουργός σε βάρος του οποίου έχει διαταχθεί πειθαρχική προκαταρκτική εξέταση για αδίκημα που μπορεί να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης, είναι δυνατό, υπό τους όρους της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου, να τεθεί προσωρινά εκτός υπηρεσίας με απόφαση του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου μέχρι πέρατος της εξέτασης αυτής. Στην περίπτωση αυτή ο δικαστικός λειτουργός διατηρεί τις αποδοχές του. Αν, στη συνέχεια, ασκηθεί κατ' αυτού πειθαρχική δίωξη εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 57. Αν η υπόθεση τεθεί στο αρχείο ο δικαστικός λειτουργός επανέρχεται αυτοδίκαια στην υπηρεσία. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 5 του προηγούμενου άρθρου».

Άρθρο 98**Προαγωγή διοικητικών δικαστών στο Συμβούλιο της Επικρατείας**

Μετά το άρθρο 66, προστίθενται άρθρα 66 Α, 66 Β και 66 Γ, ως εξής:

« Άρθρο 66 Α

1. Οι θέσεις των Συμβούλων της Επικρατείας καλύπτονται κατά το ένα πέμπτο με προαγωγή δικαστών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 2 και στα άρθρα 66 Β και 66 Γ.
2. Σε Σύμβουλο της Επικρατείας προάγεται, ύστερα από αίτησή του, και εφόσον δεν συμπληρώνει το εξηκοστό τρίτο έτος της ηλικίας του έως την 31η Δεκεμβρίου του έτους κενώσεως ή συστάσεως της θέσεως, πρόεδρος εφετών διοικητικών δικαστηρίων ή εφέτης διοικητικών δικαστηρίων, με επτά τουλάχιστον έτη υπηρεσίας στο βαθμό του εφέτη και συνολική πραγματική δικαστική υπηρεσία είκοσι έξι τουλάχιστον ετών στα διοικητικά δικαστήρια.
3. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο της Διοικητικής Δικαιοσύνης, εκτιμώντας τις ανάγκες της υπηρεσίας, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να κρίνει ως προακτέο δικαστικό λειτουργό που έχει τα νόμιμα προσόντα και δίχως αίτησή του».

«Άρθρο 66 Β

1. Η διαδικασία πλήρωσης θέσης Συμβούλου της Επικρατείας με προαγωγή δικαστή των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων κινείται με ανακοίνωση του Γενικού

Επιτρόπου της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Η ανακοίνωση αποστέλλεται στα διοικητικά εφετεία της χώρας και αναρτάται αμέσως από τον γραμματέα του κάθε εφετείου στο οικείο δικαστικό κατάστημα. Για την ανάρτηση συντάσσεται έκθεση που διαβιβάζεται στον Γενικό Επίτροπο. Η ανακοίνωση αποστέλλεται, το ταχύτερο δυνατόν, μετά την κένωση της θέσης ή τη σύσταση νέας θέσης. Ειδικά για την πλήρωση των κενών θέσεων οι οποίες προβλέπεται ότι θα προκύψουν την 30ή Ιουνίου κάθε έτους, η ανακοίνωση αποστέλλεται το αργότερο εντός του μηνός Φεβρουαρίου. Με την ανακοίνωση καλούνται οι ενδιαφερόμενοι που έχουν τα νόμιμα προσόντα να υποβάλουν αίτηση στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την επομένη της αναρτήσεως της ανακοινώσεως.

2. Μετά τη λήξη της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου, ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας των τακτικών δικαστηρίων αποστέλλει στον Υπουργό Δικαιοσύνης τις αιτήσεις που υποβλήθηκαν σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης υποβάλλει ερώτημα για την πλήρωση των ανωτέρω θέσεων στον Πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου της Διοικητικής Δικαιοσύνης, διαβιβάζοντας και τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί. Το ερώτημα προκαλείται μέσα σε δύο μήνες από την κένωση της θέσης ή τη σύσταση νέας θέσης. Για την πλήρωση των θέσεων οι οποίες προβλέπεται ότι θα κενωθούν την 30ή Ιουνίου κάθε έτους, το ερώτημα αποστέλλεται εντός του μηνός Απριλίου».

«Άρθρο 66 Γ

1. Η προαγωγή γίνεται κατ' απόλυτη εκλογή, σύμφωνα με όσα ορίζονται ειδικότερα στην παράγραφο 5 του άρθρου 49.

2. Ο πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου της Διοικητικής Δικαιοσύνης ορίζει έναν αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας ή σύμβουλο της Επικρατείας από τα μέλη αυτού ως εισηγητή, ο οποίος συντάσσει για τους κρινομένους αιτιολογημένη εισήγηση και την αναπτύσσει προφορικά στη συνεδρίαση. Ο εισηγητής λαμβάνει υπόψη για την εκτίμηση των ουσιαστικών προσόντων των κρινομένων τις εκθέσεις επιθεώρησης, τους ατομικούς φακέλους και κάθε άλλο πρόσφορο στοιχείο. Μπορεί ακόμη να σχηματίσει και προσωπική αντίληψη ως προς την ικανότητα των κρινομένων για την απονομή της δικαιοσύνης και τα εν γένει προσόντα τους.

3. Η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου της Διοικητικής Δικαιοσύνης, διαβιβάζεται στον Υπουργό Δικαιοσύνης και στα διοικητικά εφετεία όπου υπηρετούν οι δικαστικοί λειτουργοί που είχαν υποβάλει σχετική αίτηση. Ο δικαστικός λειτουργός που δεν κρίθηκε προακτέος έχει δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή κατά της απόφασης στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 68».

Άρθρο 99

Παρατηρητές-Προσφυγή σε ολομέλεια

1. Το τρίτο και το προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 8 του άρθρου 67 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται, αντίστοιχα, ως εξής:

«Αυτοί ορίζονται με κλήρωση μεταξύ των δεκαπέντε αρχαιότερων παρέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας, προέδρων εφετών και εφετών των διοικητικών εφετείων Αθηνών και Πειραιώς, οι οποίοι δεν έχουν τιμωρηθεί με οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή εκτός από την επίπληξη ή δεν έχουν κριθεί μη προακτέοι στον επόμενο βαθμό από αυτόν που κατέχουν.

Οι μετέχοντες χωρίς ψήφο καλούνται να διατυπώσουν τη γνώμη τους για το κρινόμενο ζήτημα, οφείλουν δε να αποχωρήσουν πριν από την έναρξη της ψηφοφορίας».

2. Το πρώτο εδάφιο, αντίστοιχα, των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 68 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε ημερών αφ' ότου περιέλθει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου, μπορεί, με τους περιορισμούς της επόμενης παραγράφου, να διαφωνήσει προς την απόφαση και να παραπέμψει την υπόθεση στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, εκθέτοντας τους λόγους της διαφωνίας.

8. Προσφυγή στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά της απόφασης του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου που αφορά προαγωγή, τοποθέτηση, μετάθεση και απόσπαση έχει δικαίωμα να ασκήσει ο δικαστικός λειτουργός τον οποίο αφορά η απόφαση αυτή, εφόσον όμως έλαβε τρεις τουλάχιστον ψήφους στο 15μελές Συμβούλιο και δύο στο 11μελές».

3. Το ένατο και το προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 72 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται, αντίστοιχα, ως εξής:

«Στην ίδια συνεδρίαση γίνεται η κλήρωση για τους παρέδρους που μετέχουν στο Συμβούλιο χωρίς ψήφο, μεταξύ των δεκαπέντε αρχαιότερων παρέδρων, οι οποίοι δεν έχουν τιμωρηθεί με οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή πλην της επίπληξης ή δεν έχουν κριθεί μη προακτέοι στον επόμενο βαθμό από αυτόν που κατέχουν.

Οι μετέχοντες χωρίς ψήφο καλούνται να διατυπώσουν τη γνώμη τους για το κρινόμενο ζήτημα, οφείλουν δε να αποχωρήσουν πριν από την έναρξη της ψηφοφορίας».

4. Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 73 του ν. 1756/1988, απαλείφεται η φράση «ως προς τις λοιπές, πλην της προαγωγής».

Άρθρο 100

Τροποποίηση των άρθρων 77 και 78 του ν. 1756/1988

1. Στο άρθρο 77 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ο τίτλος αυτού ως εξής:

«Προαγωγές δικαστικών λειτουργιών πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης»

2. Στο άρθρο 77 Α του ν. 1756/1988 τίθεται τίτλος ως εξής: «Ειρηνοδίκες», στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, οι λέξεις «35^ο έτος» αντικαθίστανται με τις λέξεις: «40^ο έτος» και στο τέλος της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου, προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Μέχρις εκδόσεως του διατάγματος αυτού εφαρμόζονται αναλόγως οι κείμενες διατάξεις για τους διαγωνισμούς παρέδρων πρωτοδικείων και εισαγγελιών».

3. Το τελευταίο εδάφιο, αντίστοιχα, των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 78 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι μετέχοντες χωρίς ψήφο καλούνται να διατυπώσουν τη γνώμη τους για το κρινόμενο ζήτημα, οφείλουν δε να αποχωρήσουν πριν από την έναρξη της ψηφοφορίας.

3. Στην ίδια συνεδρίαση γίνεται η κλήρωση των χωρίς ψήφο προέδρων και εισαγγελέων εφετών και των εφετών και αντεισαγγελέων εφετών, μεταξύ των δεκαπέντε αρχαιότερων προέδρων και εισαγγελέων εφετών και μεταξύ των τριάντα αρχαιότερων εφετών και αντεισαγγελέων εφετών, των εφετείων και εισαγγελιών εφετών Αθηνών και Πειραιώς, οι οποίοι δεν έχουν τιμωρηθεί με οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή εκτός από την επίπληξη ή δεν έχουν κριθεί μη προακτέοι στον επόμενο βαθμό από αυτόν που κατέχουν».

Άρθρο 101**Τροποποίηση του άρθρου 79 του ν. 1756/1988**

- 1. Τα στοιχεία β' και γ' του άρθρου 79 του ν. 1756/1988 αναριθμούνται, ως στοιχεία α' και β' αντίστοιχα.**
- 2. Στο τελευταίο εδάφιο του νέου στοιχείου β', η φράση «οι οποίοι δικαιούνται να διατυπώσουν τη γνώμη τους για το κρινόμενο ζήτημα» αντικαθίσταται με τη φράση «οι οποίοι καλούνται να διατυπώσουν τη γνώμη τους για το κρινόμενο ζήτημα».**

Άρθρο 102**Επιθεώρηση**

Οι παράγραφοι 1 Β, 2, 4, 5 και 10 του άρθρου 80 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Β. Την Επιθεώρηση ενεργούν:

- α) στα εφετεία, στα πρωτοδικεία και στις αντίστοιχες εισαγγελίες, αρεοπαγίτες και αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου.
- β) στα ειρηνοδικεία και στα ειδικά πταισματοδικεία, ο πρόεδρος και ο εισαγγελέας εφετών αντίστοιχα της οικείας περιφέρειας ή οι οριζόμενοι από αυτούς πρόεδροι και εισαγγελείς εφετών.
- γ) στις γραμματείες των παραπάνω δικαστηρίων και εισαγγελιών, οι πρόεδροι και εισαγγελείς εφετών της οικείας περιφέρειας και οι πρόεδροι και εισαγγελείς πρωτοδικών, αντίστοιχα.

2. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου Επιθεώρησης και οι επιθεωρητές αρεοπαγίτες και αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου ορίζονται με τους αναπληρωματικούς τους κατόπιν κληρώσεως, από την Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, η οποία συνέρχεται σε συμβούλιο μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του μήνα Μαΐου. Για την επιλογή του προέδρου του Συμβουλίου Επιθεώρησης, τοποθετούνται στην κληρωτίδα τα ονόματα των αντιπροέδρων του Αρείου Πάγου. Για την επιλογή των μελών του Συμβουλίου επιθεώρησης και των επιθεωρητών τοποθετούνται στην κληρωτίδα τα ονόματα των αρεοπαγιτών και αντεισαγγελέων, τους οποίους η ίδια Ολομέλεια ορίζει σε αριθμό διπλάσιο του απαιτούμενου για το σύνολο των μελών του Συμβουλίου Επιθεώρησης και των επιθεωρητών από τους έχοντες διετή υπηρεσία. Σε περίπτωση κατά την οποία δεν υπάρχει επαρκής αριθμό μελών του Αρείου Πάγου με διετή υπηρεσία επιτρέπεται να συμπληρωθεί ο αριθμός και από τους έχοντες υπηρεσία ενός έτους.

4. Δεν μπορούν να ορισθούν τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη του Συμβουλίου Επιθεώρησης ή επιθεωρητές όσοι άσκησαν καθήκοντα στις αντίστοιχες θέσεις κατά τα αμέσως δύο προηγούμενα χρόνια.

5. Για την κλήρωση χρησιμοποιούνται αδιαφανή σφαιρίδια, στα οποία τοποθετούνται οι κλήροι με τα ονόματα των αντιπροέδρων, των αρεοπαγιτών και των αντεισαγγελέων, αφού προηγουμένως επιδειχθούν σε όλα τα μέλη της ολομέλειας. Στη συνέχεια ο πρόεδρος εξάγει δύο (2) σφαιρίδια από την πρώτη κληρωτίδα, που περιέχει τα ονόματα των αντιπροέδρων, δώδεκα (12) σφαιρίδια από τη δεύτερη κληρωτίδα, που περιέχει τα ονόματα των αρεοπαγιτών, και επτά (7) σφαιρίδια από την τρίτη κληρωτίδα, που περιέχει τα ονόματα των αντεισαγγελέων. Μετά την εξαγωγή του κλήρου από κάθε σφαιρίδιο ο πρόεδρος εκφωνεί το όνομα του κληρωθέντος και επιδεικνύει τον κλήρο με το όνομα του κληρωθέντος στα λοιπά μέλη της ολομέλειας.

Από τους κληρωθέντες της πρώτης κληρωτίδας ο πρώτος αντιπρόεδρος κατά σειρά κλήρωσης αποτελεί το τακτικό και ο δεύτερος το αναπληρωματικό μέλος του Συμβουλίου Επιθεώρησης.

Από τους κληρωθέντες της δεύτερης κληρωτίδας οι τρεις (3) αρχαιότεροι αποτελούν τα μέλη του Συμβουλίου, οι δύο (2) πρώτοι τα τακτικά και ο τρίτος το αναπληρωματικό, οι υπόλοιποι έξι (6), κατά σειρά κληρώσεως, αποτελούν τους επιθεωρητές των περιφερειών της επιθεώρησης, και οι επόμενοι τρεις (3) είναι αναπληρωματικοί τους.

Από τους κληρωθέντες της τρίτης κληρωτίδας ο πρώτος αποτελεί το τακτικό μέλος του Συμβουλίου Επιθεώρησης, ο δεύτερος τον αναπληρωτή του, οι τρεις επόμενοι τους επιθεωρητές της Γ', Δ', και Η' περιφέρειας επιθεώρησης αντίστοιχα και οι επόμενοι δύο (2) είναι οι αναπληρωματικοί τους.

Για την κλήρωση συντάσσεται πρακτικό που διαβιβάζεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

10. Σε περίπτωση θανάτου, αποχώρησης από την υπηρεσία, μετάθεσης, προαγωγής ή κωλύματος του επιθεωρητή αρεοπαγίτη ή αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, την επιθεώρηση διενεργούν ή συνεχίζουν οι αναπληρωματικοί τους, κατά τη σειρά ορισμού τους και μόνο για τον υπόλοιπο χρόνο της θητείας τους».

Περιφέρειες επιθεώρησης

Η παράγραφος 1 του άρθρου 81 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι περιφέρειες της επιθεώρησης ορίζονται σε εννέα (9) και καθεμία από αυτές περιλαμβάνει αντιστοίχως:

Η πρώτη (Α'), τα Εφετεία Αθηνών, Λαμίας και Ευβοίας, τα Πρωτοδικεία και τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών των Εφετείων Αθηνών, Λαμίας και Ευβοίας, πλην του Πρωτοδικείου Αθηνών και των Εισαγγελιών Πρωτοδικών Αθηνών, Λαμίας και Χαλκίδας.

Η δεύτερη (Β'), το Πρωτοδικείο Αθηνών.

Η τρίτη (Γ'), τις Εισαγγελίες Εφετών και Πρωτοδικών Αθηνών και Λαμίας, την Εισαγγελία Εφετών Ευβοίας και την Εισαγγελία Πρωτοδικών Χαλκίδας. Ως επιθεωρητής ορίζεται αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

Η τέταρτη (Δ'), τις Εισαγγελίες Εφετών Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Θράκης και Δυτικής Μακεδονίας και τις υπαγόμενες σε αυτές Εισαγγελίες Πρωτοδικών. Ως επιθεωρητής ορίζεται αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

Η πέμπτη (Ε'), τα Εφετεία Πειραιώς, Ναυπλίου και Καλαμάτας, τα υπαγόμενα σε αυτά Πρωτοδικεία, καθώς και τις αντίστοιχες Εισαγγελίες Εφετών, με τις υπαγόμενες σε αυτές Εισαγγελίες Πρωτοδικών, πλην των Εισαγγελιών Εφετών και Πρωτοδικών Πειραιά.

Η έκτη (ΣΤ'), τα Εφετεία Κρήτης, Ανατολικής Κρήτης, Δωδεκανήσου, Αιγαίου και Βορείου Αιγαίου, τα υπαγόμενα σε αυτά Πρωτοδικεία, καθώς και τις αντίστοιχες Εισαγγελίες Εφετών, με τις υπαγόμενες σε αυτές Εισαγγελίες Πρωτοδικών.

Η έβδομη (Ζ'), τα Εφετεία Λάρισας, Ιωαννίνων, Πατρών, Δυτικής Στερεάς Ελλάδος και Κέρκυρας και τα υπαγόμενα σε αυτά Πρωτοδικεία.

Η όγδοη (Η'), τις Εισαγγελίες Εφετών Λάρισας, Ιωαννίνων, Πατρών Δυτικής Στερεάς Ελλάδος και Κέρκυρας, με τις υπαγόμενες σε αυτές Εισαγγελίες Πρωτοδικών. Ως επιθεωρητής ορίζεται αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

Η ένατη (Θ'), τα Εφετεία Θεσσαλονίκης, Θράκης και Δυτικής Μακεδονίας καθώς και τα υπαγόμενα σε αυτά Πρωτοδικεία».

Άρθρο 104

Κλίμακα αξιολόγησης-Επιθεώρηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο

1. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 5 του στοιχείου «Α. Όργανα επιθεώρησης του Συμβουλίου της Επικρατείας» του άρθρου 82 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται ως εξής:

«Οι κρίσεις κατά την αξιολόγηση έχουν την εξής κλίμακα: 1. εξαιρετος, 2. πολύ καλός, 3. καλός, 4. ανεπαρκής.

2. Το στοιχείο Β του άρθρου 82 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται ως εξής:

«Β. Όργανα επιθεώρησης του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

1. Οι πάρεδροι, οι εισηγητές και οι δόκιμοι εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπόκεινται σε επιθεώρηση, η οποία διενεργείται κάθε δύο δικαστικά έτη.

2. Την επιθεώρηση διενεργεί στους παρέδρους, τους εισηγητές και τους δόκιμους εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου ένας από τους αρχαιότερους συμβούλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ο εν λόγω σύμβουλος ορίζεται, με τον αναπληρωτή του, με απόφαση της Ολομέλειας σε συμβούλιο, η οποία εκδίδεται το μήνα Μάιο. Η θητεία αυτή αρχίζει την 16^η Σεπτεμβρίου του ημερολογιακού έτους κατά το οποίο γίνεται ο ορισμός και λήγει την 15^η Σεπτεμβρίου του μεθεπόμενου ημερολογιακού έτους.

3. Ο ως άνω σύμβουλος συντάσσει, το μήνα Μάιο κάθε δεύτερου δικαστικού έτους, εκθέσεις επιθεώρησης για τους ανωτέρω δικαστικούς λειτουργούς του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Για να μορφώσει πληρέστερη γνώμη ο εν λόγω επιθεωρητής ζητεί πληροφορίες και στοιχεία από τον Πρόεδρο του οικείου τμήματος και τα μέλη του, ειδικά, δε, για τους δικαστικούς λειτουργούς που υπηρετούν στη Γενική Επιτροπεία του Δικαστηρίου από τον Γενικό Επίτροπο.

4. Για την αξιολόγηση των παρέδρων λαμβάνονται υπόψη και εκτιμώνται το ήθος και το σθένος τους, η ικανότητά τους προς σύνταξη σχεδίων αποφάσεων και πράξεων, η συμβολή τους κατά τη διάσκεψη, ο βαθμός δυσκολίας και ο τρόπος επεξεργασίας του νομικού και πραγματικού μέρους των υποθέσεων για τις οποίες εισηγήθηκαν ή συνέταξαν πράξεις, η εν γένει επιμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, η παράσταση, καθώς και τα τηρούμενα στο Δικαστήριο στατιστικά στοιχεία για την ποσοτική απόδοσή τους. Για την αξιολόγηση των εισηγητών λαμβάνονται υπόψη και εκτιμώνται το ήθος και το σθένος τους, ο τρόπος επεξεργασίας του νομικού και πραγματικού μέρους των υποθέσεων για τις οποίες συνέταξαν εισηγήσεις και σχέδια πράξεων, η ικανότητά τους προς σύνταξη εισηγήσεων και σχεδίων πράξεων, η εν γένει επιμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, η παράσταση καθώς και τα τηρούμενα στο Δικαστήριο στατιστικά στοιχεία για την ποσοτική απόδοσή τους. Για την αξιολόγηση του δικαστικού λειτουργού ως προς τα ανωτέρω προσόντα, οι

επιθεωρητές οφείλουν να χρησιμοποιούν την εξής κλίμακα: 1. εξάιρετος, 2. πολύ καλός, 3. καλός, 4. ανεπαρκής.

5. Οι εκθέσεις επιθεώρησης κοινοποιούνται αμελλητί στους προαναφερθέντες δικαστικούς λειτουργούς, οι οποίοι μπορούν να λαμβάνουν γνώση των στοιχείων του ατομικού τους φακέλου.

6. Ιδρύεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο Συμβούλιο Επιθεώρησης, το οποίο συγκροτείται από τρεις αντιπροέδρους, εκ των οποίων οι δύο, με τους αναπληρωτές τους, ορίζονται με κλήρωση, η οποία διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 της περίπτωσης Γ του παρόντος άρθρου, ενώ ο τρίτος είναι ο πρόεδρος, ή ο αναπληρωτής του, του τμήματος στο οποίο υπηρετεί ο επιθεωρούμενος δικαστικός λειτουργός. Ειδικά, δε, για τους δικαστικούς λειτουργούς που υπηρετούν στη Γενική Επιτροπεία του Δικαστηρίου, το τρίτο μέλος του εν λόγω Συμβουλίου Επιθεώρησης είναι ο Γενικός Επίτροπος ή ο αναπληρωτής του. Η θητεία των μελών του Συμβουλίου που κληρώθηκαν αρχίζει την 16^η Σεπτεμβρίου του ημερολογιακού έτους κατά το οποίο γίνεται η κλήρωση και λήγει την 15^η Σεπτεμβρίου του μεθεπόμενου ημερολογιακού έτους.

7. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 9, 10 και 11 της περίπτωσης Α του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 105

Κλήρωση Συμβουλίου Επιθεώρησης στο Συμβούλιο της Επικρατείας

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του στοιχείου Γ του άρθρου 82 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου Επιθεώρησης και οι επιθεωρητές σύμβουλοι της Επικρατείας ορίζονται, με τους αναπληρωματικούς τους, κατόπιν κληρώσεως, από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία συνέρχεται σε συμβούλιο μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του μήνα Μαΐου».

Άρθρο 106

Τροποποίηση των άρθρων 84 και 85 του ν. 1756/1988

1. Στο άρθρο 84 του ν. 1756/1988 προστίθεται νέα παράγραφος, η οποία λαμβάνει τον αριθμό 8 ως εξής:

«8. Στη γραμματεία των ανωτάτων δικαστηρίων, των εφετείων και των διοικητικών εφετείων τηρείται ειδικό αρχείο στο οποίο φυλάσσονται επί μία τριετία οι αποφάσεις που αναιρούνται ή εξαφανίζονται κατά παραδοχή του αντίστοιχου ενδίκου μέσου, προκειμένου να λαμβάνουν γνώση ο αρμόδιος επιθεωρητής, το Συμβούλιο Επιθεώρησης, το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και η οικεία Ολομέλεια. Αντίγραφα των αποφάσεων που αναιρέθηκαν ή εξαφανίστηκαν γνωστοποιούνται στα μέλη της σύνθεσης του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση».

2. Η πρώτη περίοδος της παράγραφος 3 του άρθρου 85 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Για την αξιολόγηση του δικαστικού λειτουργού ως προς τα ανωτέρω προσόντα, οι επιθεωρητές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν την εξής κλίμακα: 1. εξάίρετος, 2. πολύ καλός, 3. καλός, 4. ανεπαρκής».

3. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 87 προστίθεται νέο εδάφιο το οποίο έχει ως εξής:

« Ενώπιον του Συμβουλίου Επιθεώρησης δικαιούται να παραστεί εφόσον το επιθυμεί ο προσφεύγων».

Άρθρο 107

Πειθαρχικά παραπτώματα

Το άρθρο 91 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 91.- Πειθαρχικά παραπτώματα

1. Το πειθαρχικό παράπτωμα συντελείται με υπαίτια και καταλογιστή ενέργεια ή παράλειψη του δικαστικού λειτουργού, εντός ή εκτός υπηρεσίας, η οποία αντίκειται προς τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το Σύνταγμα και τις κείμενες διατάξεις ή είναι ασυμβίβαστη προς το αξίωμά του και θίγει το κύρος του ή το κύρος της δικαιοσύνης.

2. Πειθαρχικά παραπτώματα του δικαστικού λειτουργού είναι:

α) πράξεις που μαρτυρούν έλλειψη πίστης και αφοσίωσης προς την πατρίδα και το δημοκρατικό πολίτευμα της Χώρας,

β) κάθε παράβαση διατάξεως που αναφέρεται στην απονομή της δικαιοσύνης, την εσωτερική οργάνωση και λειτουργία των δικαστηρίων και την κατάστασή του ως δικαστικού λειτουργού,

γ) η χρησιμοποίηση της ιδιότητάς του για επιδίωξη ιδιοτελών σκοπών,

δ) η αναξιοπρεπής ή απρεπής εντός ή εκτός υπηρεσίας συμπεριφορά,

ε) η αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην εκτέλεση των καθηκόντων του. Για το δικαιολογημένο ή μη της καθυστέρησης λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα της υπόθεσης, ο βαθμός και η πείρα του δικαστικού λειτουργού, ο φόρτος της εργασίας εν γένει και οι ατομικές και οικογενειακές του περιστάσεις. Σε κάθε περίπτωση δεν είναι αδικαιολόγητη η έκδοση απόφασης πολιτικού δικαστηρίου μέσα σε τέσσερις μήνες από τη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός αν αφορά υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων, εκούσιας δικαιοδοσίας και εργατικών διαφορών. Θεωρείται αδικαιολόγητη η καθυστέρηση όταν αφαιρείται ή επιστρέφεται η δικογραφία από το δικαστή που τη χειρίζεται λόγω μη έκδοσης απόφασης μέσα σε οκτώ μήνες από τη συζήτηση πολιτικής ή διοικητικής υπόθεσης,

στ) η παράβαση της υπηρεσιακής εχεμύθειας,

ζ) η αποσιώπηση νόμιμου λόγου αποκλεισμού ή εξαίρεσης,

η) η συμμετοχή του σε οργάνωση της οποίας οι σκοποί είναι κρυφοί ή επιβάλλει στα μέλη της μυστικότητα.

3. Περισσότερες πράξεις που αποτελούν εξακολούθηση του ίδιου παραπτώματος θεωρούνται ως ενιαίο σύνολο, η βαρύτητα του οποίου λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό και την επιμέτρηση της ποινής.

4. Δεν αποτελούν πειθαρχικά παραπτώματα για το δικαστικό λειτουργό:

α) η άρνησή του να εφαρμόσει διατάξεις που τίθενται κατά κατάλυση του συντάγματος ή είναι αντίθετες σε αυτό,

β) η έκφραση γνώμης δημόσια, εκτός αν γίνεται με προφανή σκοπό τη μείωση του κύρους της δικαιοσύνης ή υπέρ ή κατά ορισμένου κόμματος ή άλλης ορισμένης πολιτικής οργάνωσης,

γ) η συμμετοχή και η ανάπτυξη δραστηριότητας στις αναγνωρισμένες ενώσεις δικαστών ή άλλα σωματεία και η έκφραση γνώμης και κριτικής άποψης που γίνεται στα πλαίσια της συμμετοχής σε ένωση δικαστικών λειτουργών».

Άρθρο 108

Πειθαρχικά Συμβούλια

1. Η παράγραφος 4 του άρθρου 98 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Κατά τη διαδικασία ενώπιον των πειθαρχικών συμβουλίων επιτρέπεται συμπάρασταση με δικηγόρο».

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 99 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αρμόδιοι για την άσκηση πειθαρχικής δίωξης είναι:

α) ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για όλους τους δικαστικούς λειτουργούς,

β) ο αρχαιότερος από τους κληρωθέντες, κατά το άρθρο 82, στο Συμβούλιο Επιθεώρησης, αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας (τακτικούς και αναπληρωματικούς), για τους παρέδρους, τους εισηγητές και τους δόκιμους εισηγητές του Συμβουλίου της Επικρατείας,

γ) ο αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας που προεδρεύει στο Συμβούλιο Επιθεώρησης των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων για τους δικαστικούς λειτουργούς των διοικητικών δικαστηρίων,

δ) ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και ο προϊστάμενος της επιθεώρησης για όλους τους δικαστικούς λειτουργούς των πολιτικών-ποινικών δικαστηρίων, εκτός από τα μέλη του Αρείου Πάγου,

ε) ο αρχαιότερος από τους κληρωθέντες, κατά το άρθρο 82, στο Συμβούλιο Επιθεώρησης, αντιπρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, (τακτικούς και αναπληρωματικούς), για τους παρέδρους, τους εισηγητές και τους δόκιμους εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου,

στ) ο πρόεδρος του τριμελούς πλημμελειοδικείου διεύθυνσης του εφετείου ή ο πρόεδρος του εφετείου (πολιτικού ή διοικητικού) για τους προέδρους πρωτοδικών, πρωτοδίκες, παρέδρους, ειρηνοδίκες και πταισματοδίκες,

ζ) ο εισαγγελέας εφετών ή ο προϊστάμενος της εισαγγελίας για τους εισαγγελείς, αντεισαγγελείς πρωτοδικών και παρέδρους της εισαγγελίας».

Άρθρο 109

Διατάξεις για τη Γενική Επιτροπεία της Επικράτειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Μετά το Κεφάλαιο Θ' του Δεύτερου Μέρους του Πρώτου Τμήματος του ν. 1756/1988 «Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών» (ΦΕΚ Α' 35), όπως ο νόμος αυτός έχει τροποποιηθεί και ισχύει, προστίθεται Κεφάλαιο Γ' με τον τίτλο: «Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου» και τα άρθρα 32 Α, 32 Β, 32 Γ, 32 Δ και 32 Ε ως εξής:

Άρθρο 32 Α

Ανεξάρτητη δικαστική αρχή

1. Η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι ανεξάρτητη δικαστική αρχή.
2. Δρα ενιαία και αδιαίρετα και έχει ως αποστολή τη διαφύλαξη της σύννομης και χρηστής διοικητικής δράσης που επάγεται δημοσιονομικό αποτέλεσμα και την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Άρθρο 32 Β

Διάρθρωση της Γενικής Επιτροπείας

1. Επικεφαλής της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως Γενικός Δημοσιονομικός Εισαγγελέας είναι ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ο Επίτροπος και οι Αντεπίτροποι της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου μετονομάζονται σε Δημοσιονομικό Εισαγγελέα και Δημοσιονομικούς Αντεισαγγελείς του Ελεγκτικού Συνεδρίου αντίστοιχα.
2. Η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποτελείται από: α) Το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας (Γενικό Δημοσιονομικό Εισαγγελέα), β) Το Δημοσιονομικό Εισαγγελέα, γ) Τρεις (3) Δημοσιονομικούς Αντεισαγγελείς, δ) Δυο (2) Παρέδρους, ε) Οκτώ (8) Εισηγητές.
3. Στο βαθμό του Παρέδρου της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας προάγεται Εισηγητής της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας, ο οποίος έχει ευδοκίμως υπηρετήσει επτά χρόνια στο βαθμό αυτό και κρίνεται προακτέος από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
4. Ως εισαγωγικός βαθμός στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας προβλέπεται αυτός του δόκιμου Εισηγητή. Σε θέσεις δοκίμων Εισηγητών διορίζονται απόφοιτοι της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών κατεύθυνσης Διοικητικής Δικαιοσύνης,

κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν για τους ομοιόβαθμους τους στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

5. Οι συνιστώμενες θέσεις Εισηγητών και Παρέδρων μέχρι την πλήρωσή τους με την προβλεπόμενη ανωτέρω διαδικασία, καλύπτονται, με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, με απόσπαση, χρονικής διάρκειας δυο ετών που μπορεί να παραταθεί, ισάριθμων Παρέδρων και Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 32 Γ

Αρμοδιότητες

1. Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας, με την επιφύλαξη των διατάξεων του Οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου: Α. Ασκεί εποπτεία, με την έννοια ότι μπορεί να λαμβάνει γνώση, να παρακολουθεί την πορεία και να δίνει οδηγίες: α) στους Οικονομικούς Επιθεωρητές του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι Οικονομικοί Επιθεωρητές των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης κάθε βαθμού, αναφορικά με υποθέσεις διαχείρισης δημοσίου χρήματος, β) στους Επιθεωρητές Δημόσιας Διοίκησης, αναφορικά με υποθέσεις ελέγχου περιουσιακής κατάστασης δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών. Β. Ασκεί αιτήσεις καταλογισμού εις βάρος των υπαλλήλων εν γένει, που αναφέρονται στο άρθρο 14 του ν. 3213/2003 (ΦΕΚ Α' 309), όπως ισχύει, με χρηματικό ποσό ίσης αξίας με το περιουσιακό όφελος που απέκτησε ο ίδιος, η σύζυγος ή ανήλικο τέκνο του, εφόσον η απόκτηση του οφέλους αυτού δεν δικαιολογείται. Γ. Θέτει στο αρχείο αναφορές, αιτήσεις ή καταγγελίες για τις οποίες κρίνει ότι είναι απαράδεκτες ή νόμω ή ουσία αβάσιμες.

2. Ο Δημοσιονομικός Εισαγγελέας αναπληρώνει το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας. Με πράξη του τελευταίου, ασκεί οποιαδήποτε αρμοδιότητα Δημοσιονομικού Αντεισαγγελέα ή Παρέδρου της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας.

3. Οι Δημοσιονομικοί Αντεισαγγελείς: Α. Αναπληρώνουν τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας και τον Δημοσιονομικό Εισαγγελέα. Β. Μετέχουν σε Υπηρεσιακά Συμβούλια και Επιτροπές του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Οι Πάρεδροι της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας: Α. Αναπληρώνουν τους Δημοσιονομικούς Αντεισαγγελείς. Β. Ελέγχουν, κατόπιν έγγραφης εντολής του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας τη νομιμότητα των διοικητικών πράξεων απονομής σύνταξης ή βοηθημάτων, που συνέχονται με τη σύνταξη, από το Δημόσιο ή

από άλλο φορέα, εφόσον οι ανακλύπτουσες από την απονομή σύνταξης ή βοηθήματος διαφορές υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Γ. Επικουρούν τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, τον Δημοσιονομικό Εισαγγελέα και τους Δημοσιονομικούς Αντεισαγγελείς στο έργο τους.

5. Οι δόκιμοι Εισηγητές και οι Εισηγητές της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας:
Α. Επικουρούν, τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, Δημοσιονομικό Εισαγγελέα, τους Δημοσιονομικούς Αντεισαγγελείς και τους Παρέδρους της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας στο έργο τους. Β. Μπορούν να παρίστανται και να προτείνουν σε υποθέσεις στα Κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Γ. Δύναται να τους ανατεθεί η αρμοδιότητα της περίπτωσης Β΄ της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού.

6. Η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας εκπροσωπείται από το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, ο οποίος δύναται να αναπληρώνεται σε ορισμένη περίπτωση ή σε σύνολο αρμοδιοτήτων εκπροσώπησης από το Δημοσιονομικό Εισαγγελέα ή Δημοσιονομικό Αντεισαγγελέα. Η διάταξη του άρθρου 79 παρ. 3 του π. δ. 774/1980 (Οργανισμός του Ελεγκτικού Συνεδρίου) εξακολουθεί να ισχύει.

Άρθρο 32 Δ

Διεθνής συνεργασία

Η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας δύναται να συνεργάζεται με ευρωπαϊκές και διεθνείς υπηρεσίες για την καταπολέμηση της διαφθοράς, καταλογίζοντας τη ζημία που διαπιστώνεται, με σχετικές εκθέσεις ελέγχου ή πορίσματα των ως άνω υπηρεσιών, εις βάρος της Γενικής Κυβέρνησης, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 46 του π. δ. 774/1980 (Οργανισμός Ελεγκτικού Συνεδρίου).

ΜΕΡΟΣ ΣΤ΄

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 110

Αστικές εταιρίες δικαστικών επιμελητών

1. Στο άρθρο 19 του Ν. 2318/1995 (Α΄ 126) προστίθεται παράγραφος 4, εξής:

«4. Σε κάθε Σύλλογο Δικαστικών Επιμελητών τηρείται Μητρώο Αστικών Εταιριών Δικαστικών Επιμελητών σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 68/2011 (Α΄ 153), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 3919/2011 (Α΄ 32), με τις εξής προϋποθέσεις:

Α. Δύο ή περισσότεροι δικαστικοί επιμελητές που ασκούν τα καθήκοντά τους στην περιφέρεια του ιδίου Πρωτοδικείου, εφαρμοζομένης εν προκειμένω και της διάταξης του άρθρου 1 παρ. 3 του παρόντος, μπορούν να συστήσουν «Αστική Επαγγελματική Εταιρία Δικαστικών Επιμελητών», με σκοπό την παροχή των υπηρεσιών σε τρίτους και τη διανομή των συνολικών καθαρών αμοιβών που θα προκύψουν από τη δραστηριότητά τους αυτή. Η έδρα της εταιρίας που ορίζεται με το καταστατικό της πρέπει να βρίσκεται εντός της περιφέρειας του συλλόγου και ειδικά στην πρωτοδικειακή περιφέρεια ενός τουλάχιστον των εταίρων.

Β. Απαγορεύεται η συμμετοχή σε εταιρία δικαστικών επιμελητών φυσικού προσώπου που δεν είναι δικαστικός επιμελητής ή και η με οποιοδήποτε τρόπο συμμετοχή του στα κέρδη της εταιρείας έναντι παροχής κεφαλαίου ή εργασίας προς αυτή.

Γ. Για τη σύσταση της αστικής εταιρίας δικαστικών επιμελητών απαιτείται ως συστατικός τύπος έγγραφο καταστατικό, το οποίο να υπογράφεται από όλα τα ιδρυτικά μέλη και να καθορίζει τουλάχιστον: 1) το σκοπό, την επωνυμία και την έδρα της εταιρίας, 2) τα ονόματα, τους ατομικούς αριθμούς μητρώου ενός εκάστου των εταίρων, τους αριθμούς φορολογικού μητρώου τους και τις διευθύνσεις των ιδρυτικών τους μελών εταίρων, 3) τους όρους της εισόδου, της αποχώρησης και της αποβολής των εταίρων, 4) τις εισφορές των εταίρων και την αύξηση ή μείωσή τους, 5) τον αριθμό των μερίδων εκάστου εταίρου, 6) τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εταίρων, 7) τη διοίκηση της εταιρείας και το διορισμό ενός ή περισσότερων διαχειριστών, 8) την ύπαρξη ή όχι δικαιώματος εναντίωσης στις πράξεις των διαχειριστών, 9) τους λόγους ανάκλησης του διαχειριστή, 10) τον τρόπο της δικαστικής και εξώδικης αντιπροσώπευσης της εταιρίας, 11) τον τρόπο λήψης των αποφάσεων της εταιρίας και τις τυχόν αυξημένες πλειοψηφίες της συνέλευσης των μελών της εταιρίας, 12) τις υποχρεώσεις απέναντι στους τρίτους, 13) τη διανομή των κερδών και των ζημιών, 14) τους λόγους λύσης της εταιρίας και 15) την εκκαθάριση της εταιρίας μετά τη λύση.

Δ. Το καταστατικό της εταιρίας καθώς και οι τροποποιήσεις του υποβάλλονται για έγκριση στον οικείο σύλλογο δικαστικών επιμελητών, στην περιφέρεια του οποίου έχει οριστεί η έδρα της εταιρίας. Η έγκριση του καταστατικού και των τροποποιήσεών του γίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου δικαστικών επιμελητών της έδρας της εταιρίας, που ελέγχει αν οι διατάξεις του καταστατικού συμφωνούν με τις διατάξεις του νόμου. Αν παρέλθει άπρακτο διάστημα μηνός από την υποβολή προς έγκριση του καταστατικού ή τροποποίησής

του η έγκριση λογίζεται παρασχεθείσα. Η απόφαση που δεν εγκρίνει το καταστατικό της εταιρίας ή τις τροποποιήσεις του πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη.

Ε. Η απόφαση του Δ.Σ. του συλλόγου δικαστικών επιμελητών με την οποία εγκρίνεται το καταστατικό, ορίζει:

α. Τη δημοσίευσή της στα εκδιδόμενα από την Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών περιοδικά καθώς και στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών είτε στην έντυπη είτε στην ηλεκτρονική του μορφή.

β. Την εγγραφή της εταιρίας στα βιβλία εταιριών του οικείου συλλόγου δικαστικών επιμελητών.

γ. Την ταυτόχρονη δημιουργία φακέλου της εταιρίας.

δ. Την τοιχοκόλλησή της, στα γραφεία του συλλόγου δικαστικών επιμελητών επί 30 ημέρες.

Οι με αριθμούς β', γ' και δ' πράξεις γίνονται υποχρεωτικά μέσα σε δύο εργάσιμες ημέρες από την έκδοση της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου δικαστικών επιμελητών που εγκρίνει το καταστατικό.

ΣΤ. Στο πρωτότυπο του καταστατικού το οποίο τηρείται στο αρχείο του οικείου συλλόγου τίθεται, ταυτόχρονα με την έγκριση, σφραγίδα θεώρησής του από τον πρόεδρο του ή το νόμιμο αναπληρωτή του.

Ζ. Οι εταιρίες πέραν των υποχρεωτικώς από τη φορολογική νομοθεσία τηρουμένων βιβλίων υποχρεούνται να τηρούν και βιβλίο πρακτικών των αποφάσεων της συνέλευσης των εταίρων και των πράξεων των διαχειριστών. Αντίγραφα από το βιβλίο πρακτικών, επικυρωμένα από το διαχειριστή, δικαιούται να λαμβάνει οποιοσδήποτε εταίρος καθώς και ο οικείος σύλλογος δικαστικών επιμελητών σε περίπτωση πειθαρχικού ελέγχου.

Η. Η απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου δικαστικών επιμελητών, που εγκρίνει ή απορρίπτει το καταστατικό της εταιρίας, προσβάλλεται από όποιον έχει έννομο συμφέρον, με αίτηση ακύρωσης.

Θ. Η Αστική Εταιρία Δικαστικών Επιμελητών αποκτά νομική προσωπικότητα από τη στιγμή που θα εγγραφεί στο βιβλίο εταιριών του οικείου συλλόγου δικαστικών επιμελητών. Εφόσον στο καταστατικό δεν ορίζεται διαφορετικά, οι προ της απόκτησης νομικής προσωπικότητας προπαρασκευαστικές πράξεις που αποσκοπούσαν στην ίδρυση της εταιρίας καθώς και δικαιопραξίες των ιδρυτικών εταίρων τις οποίες τυχόν είχαν συνάψει που δεν έχουν σχέση προς την ίδρυση αυτής

δεσμεύουν την εταιρεία, εφόσον εγκρίθηκαν με οποιονδήποτε τρόπο από αυτήν μετά την απόκτηση της νομικής προσωπικότητας.

I. Οι διατάξεις περί δημοσιότητας του άρθρου 6 του Ν. 2318/1995 για τη σύσταση της εταιρείας εφαρμόζονται και σε περίπτωση τροποποίησης του καταστατικού της το οποίο κωδικοποιείται. Το κωδικοποιημένο με την τροποποίηση καταστατικό σημειώνεται στο βιβλίο των εταιρειών του οικείου συλλόγου δικαστικών επιμελητών με τον ίδιο γενικό αριθμό και καταχωρείται στο φάκελο της εταιρίας με ειδικό αύξοντα αριθμό. Σε περίπτωση λύσης της εταιρίας με συμφωνία των εταίρων, η συμφωνία γίνεται εγγράφως και υποβάλλεται στο οικείο σύλλογο δικαστικών επιμελητών, ο οποίος με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου διαπιστώνει τη λύση της εταιρίας. Οι διατάξεις περί δημοσιότητας του άρθρου 6 του Ν. 2318/1995 εφαρμόζονται εν προκειμένω. Συγχρόνως γίνεται σημείωση της λύσης στα οικεία βιβλία του συλλόγου και η έγγραφη συμφωνία λύσης, τίθεται στο φάκελο της εταιρίας που λύνεται. Αν με τη συμφωνία λύσης ορίζεται και εκκαθαριστής, σημειώνεται στο οικείο βιβλίο και το όνομα του εκκαθαριστή.

IA. Απαγορεύεται στον εταίρο δικαστικό επιμελητή να συμμετέχει σε άλλη αστική εταιρία δικαστικών επιμελητών ή να ασκεί ατομικά το επάγγελμα και γενικά να ενεργεί για δικό του ή ξένο λογαριασμό πράξεις αντίθετες με τα συμφέροντα της εταιρίας.

IB. Ως «οικείος σύλλογος δικαστικών επιμελητών» νοείται ο «σύλλογος της έδρας της εταιρίας».

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 21 του Ν. 2318/1995, καταργείται.

Άρθρο 111

Οι ασκήσαντες ένδικα βοηθήματα και μέσα που έχουν κατατεθεί μέχρι 31.12.2005 στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, οφείλουν εντός (3) τριών μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, να δηλώσουν στη γραμματεία του δικαστηρίου ότι επιθυμούν την εκδίκασή τους, ανεξαρτήτως αν υπάρχει πληρεξουσιότητα στο φάκελο. Η δήλωση μπορεί να γίνει είτε με έγγραφο του διαδίκου, είτε του πληρεξουσίου δικηγόρου, ή ακόμα και με ανανέωση της πληρεξουσιότητας. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί η ανωτέρω δήλωση ή υποβληθεί εκπρόθεσμα, με πράξη του Προέδρου του αρμοδίου τμήματος η δίκη καταργείται. Για εξαιρετικούς λόγους και πάντως όχι μετά την πάροδο έτους από την δημοσίευση του παρόντος νόμου, μπορεί ο ασκήσας το ένδικο βοήθημα ή μέσο να ζητήσει την

εκδίκαση της υπόθεσης στο ακροατήριο. Για το αίτημα αυτό αποφαίνεται η αρμόδια τριμελής σύνθεση σε συμβούλιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα κατά τούτο από τα άρθρα 34^Α του π.δ. 18/1989 και 126^Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας».

ΜΕΡΟΣ Ζ΄
ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 112

Προβλέπονται τελικές μεταβατικές διατάξεις.

Άρθρο 113

Καταργούμενες διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται:

Άρθρο 114

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του.

Αθήνα,

2011